

Wěma e è wlán sě dó Eblée lée é

Biblu WayWema ɔɛɛɛɛ

Togan sin gbediɛ

Biblu Way Wema ɔɛɛɛɛ tɛn ɔ, sinsenzɔ Biblu tɛn e ma nɔ ba lɛ ǎ ɛ dɛ wɛ. Nũ taji e jɛ ɛ nɔ sɔ ayi dɔ ɛ wɛ nyɛ ten entɛnɛti tɛn le kpo wema dijitalu tɛn e dɔ Biblu Akota le tɛn me le ɛ kpo jɛ . Nũnywe Xóta. Nũ e gbɛ nya wɛ IBKI dɛ ɛ wɛ nyɛ dɔ mɛdɛbũ e jlɔ na kplɔn nũ dɔ Mawu wu d'ɛji ɛ ni mɔ nũkplɔnme Biblu tɛn le, bo lɛ . Jlɔ tɛn wɛ. Azɔmɛvi le dɔ na yi Institut ɔ bo na mɔ wema alo diplɔme ĐO ĐO. Ẹ sixu kplɔn nũkplɔnme enɛ le dɔ Entɛnɛti jɛ alɔ dɔ . xɔ e me ɛ nɔ kplɔn nũ dɛ le ɛ, gbɔn Zoom jɛ, bo nɔ yi dɔ alokan jɛ, bo nɔ sɛdɔ mɛ gbɔn e-mail jɛ, bo nɔ zɛn, alɔ mɛ dɔkpo dɔkpo, gbɛta le, alɔ sinsen le nɔ zán dɔ wɛndagbejjilazɔ yetɛn me . sinsenzɔ ɔ. IBKI nyɛ tutoblonunu e ɛ yi gbɛ na ɛ dɛ ǎ.

Mɛ dɔ wusyen lanme nũ wɛ dɔ a ni kplɔn Biblu towe bo na dɔ tuɛn lee nũ e ɛ dɔ dɔ nũkplɔnkplɔn enɛ le mɛ ɛ alɔ ee ɛ mɔ dɔ fi dɛvo le ɛ sɔgbɛ gbɔn ɛ. "Nũdɔd'ayi" e ɛ nɔ xlɛ dɔ nũkplɔnme e ɛ nɔ blɔ dɔ Institut International de la Connaissance Biblique (IBKI) mɛ le ɛ mɛ ɛ nyɛ linlin me e wlan wema ɔ le ɛ tɛn alɔ . kplɛkplɛtɔ le. Hwɛhwe ɔ, linlin le nɔ mɔ tenme dɔ nũkplɔnkplɔn e ɛ nɔ sɛ le ɛ, video le kpo wema le kpo mɛ, gɔ nũ tinme Biblu tɛn le mɛ; bɔ, dɔ nũkplɔnme .

wɛnjlatɔ le, sinsenzɔwatɔ le, pastɔ le, vɔsanũxwɛmawutɔ le kpo kplɔnyiji-alavɔzɔwatɔ le kpo.

A dɔ na nɔ gbɛjɛ xɔ e mɛ enɛ le dɔ le ɛ, linlin le kpo nũkplɔnme yetɛn le kpo bɛ kplɔn hwɛbɛnu dɔ azɔtɔwe wɛ ɛ nyɛ dɔ a ni ba, tuɛn bo wà nũ e . jlɔ Mawu tɛn.

Bo na dɔ tuɛn dɔ nũkplɔnme dɛbũ nyɛ nugbɔ ǎ jɛ hũn, xà liledogbedevome Biblu tɛn vovo le, lobo ba xɔkwintinmɛwema Biblu tɛn le kpo xɔkwintinwema Biblu tɛn le kpo dɔ tuɛn tinme tɛn . xɔkwɛn alɔ xɔgbɛ e ɛ ma tuɛn ǎ le ɛ tɛn. Mi ɔ miqɛe dɔ tinme xɔgbɛtɛntɛnwema tɛn dɛbũ wu, dɔ xɔgbɛtɛntɛnwema le nɔ na tinme xɔkwɛn le kpo xɔgbɛtɛntɛn le kpo tɛn . sɛn gbɛ dɔdɔ ɔ mɛ kaka jɛ lee ɛ nɔ zán gbɔn dɛn ɛ jɛ.

Tinme xɔkwɛn le kpo xɔgbɛ le kpo tɛn nɔ huzu dɔ hwenu e dɔ yi yi wɛ ɛ. Gɔ na ɔ, ɛ sixu lile xɔkwɛn Glekigbe tɛn gɛgɛ dɔ xɔkwɛn dɔkpo mɛ, bɔ enɛ sixu hen nũ gblɛ dɔ mɛ wu . tinme nukɔntɛn ɔ.

A ni jɔ Mawu dɔ bonu ɛ ni xlɛ ali wɛ dɔ Xɔ Mímɛ Tɛn Biblu ɔ kpinkplɔn mɛ.

IBKI nɔ na gbɛ bɔ ɛ nɔ yi nũkplɔnme yetɛn le bɛ mlɛmlɛ bo nɔ lɛ dɛ ye tɛn nũ e ma nyɛ ajɔwiwa tɛn ǎ le ɛ. Mi ma dɛ xesi bo má ó . loɔ, ma sà, dɛɔ, alɔ yi akwe nũ wema le alɔ nũkplɔnkplɔn le ó.

Randolfu Dunn, Gǎn

Kàn nũ byɔ mɛ: info.IBKI.glensiqbe@gmail.com

Entɛnɛti tɛn: IBKI-Glensiqbe.html

Wɛma e ɛ wlan sɛ dɔ Eblɛe lɛɛ ɛ

Cecil N. Wrayiti

NÙJLEJLE

1. **Tíin.** Mē e wlán é dɔ dɔ é nyí "xógbe e nɔ dó wusyēn lanmē nú mē é" (13:22) -- xógbe e è zán dò Mesédó 13:15 mē dò xóq̄iq̄dɔ alǒ xóq̄iq̄dɔ dɛ mē é. Bɔ è dɔ dɔ lee è bló gbɔn é xlé nǔ gègè e cí xóq̄iq̄dɔ kplóngbasá tɔn dɛ dɔhun é: (a) xóta (1:1-4), (b) xóq̄dɔk̄p̄k̄p̄ lē d̄iq̄dɔ d'ayí dò tuto e sɔgbē é mē, kpo (c) akpáxwé hortatory [exhort, encourage -rd] ("mi nú mǐ") e è sɔ dó kpó lē é kpo. Nǔ e dò taji é wē nyí dɔ wēdɛxámē e d'ēmē lē é jinjɔn nǔkplɔnmē lē jí tawun. Nǔkplɔnmē lē wē dò wemata 1:1 jē 10:18 mē hugǎn, bɔ wēdɛxámē lē dò ye mē; Wemata 10:19 jē 13:17 mē ɔ, nǔ e è nɔ ylɔ dɔ hortaty lē é wē dò taji, bɔ alixlémē e cá kàn xá é gɔ na; bɔ Wemata 13:18-25 fó wema ɔ kpódó wēn mēdɛsunc tɔn lēé kpó, bɔ wēdɛxámē klewun dɔkpó d'é mē (v.22). Gó na ɔ, akpáxwé dɛbǔ dò Nǔwlanwlán Mímé ɔ mē bo gɔ nú xógbe dɛ á -- xógbe Alexwíí Xóxó ɔ tɔn kpo Alexwíí Yɔyɔ ɔ sín xógbe e sɔgbē xá é kpo.

Nǔwiwa. È dɔ dɔ wema ɔ bé d̄i xójlawema dɛ alǒ xójlawema dɛ dɔhun (1:1-4), bo yí nukɔn d̄i xóq̄iq̄dɔ dɛ dɔhun (kaka jē 13:17 jí), bo fó d̄i wema alǒ wema dɛ dɔhun (13:18-25) -- dò v.22 mē ɔ, è tle zán xógbe ɔ. *épestéila* ("Un ko wlan"), xógbe e è nɔ zán dó wlan wema é, bɔ dò AV mē ɔ, è lile dó "Un wlan wema." Amɔ, é fó bo ma dɔ mē e wlan wema ɔ é á, é ka lé dɔ fí e è wlan wema ɔ dè é á. É dò mɔ́có, é cí dɔ ye tuùn yedéé ganji dɔhun (v.19; 10:3). (v.23), mesédó Pɔlu tɔn e huzu ahwanvu bo lé w'azɔ́xá ε é dɛ. É sixu nyí dɔ è wlan wema ɔ nú mē gègè hú mē dɛdɛe è sé wema ɔ dó jē nukɔn lē é, bɔ mē e wlan wema ɔ é jó nyikɔ tɔn dó bɔ è ma tuùn i á, dó linlin agɔ e è dó dó wǔ tɔn é wutu (linlin e è dó d'ayí é dɛ wē), é dò mɔ́có, mesédó dɛdɛe sé wema ɔ dó jē nukɔn lē é na dɔ nú ye. akpáxwé e bɔ d'ewu é.)

3. **Nǔwlantɔ́.** Sinsēn hwexónu tɔn e dò Zǎnzǎnhweji é nɔ kpón wema ɔ dó mɔ́ wema e Pɔlu wlan é. Amɔ, é nyí hwebɔ́nu wē è dó na nɔ lin nǔ kpón dó nǔ enē jí dò fí dɛvo lē á. Clément de Alexandrie (155-215 J.H.) lin dɔ Pɔlu wlan wema ɔ dó Ebléegbe mē bɔ Luki lile dó Glékigbe mē (dó, é na bo sɔgbē dò linlin mē xá wema Pɔlu tɔn dɛvo lē ɔ, dò taji ɔ, Glékigbe tɔn nɔ kón hú lee è nɔ wlan nǔ gbɔn é, bɔ lee è nɔ wlan nǔ gbɔn é nɔ lé j'ayí hú yetɔn la, E-39) -- mēdɛ lē d̄i nǔ dɔ Luki wē lile dó gbè dɛvo mē, bɔ mē dɛvo lē d̄i nǔ dɔ Clément de Rome wē lile dó gbè dɛvo mē, édɛsunc d̄i nǔ dɔ gudo tɔn ɔ wē vlafo lile dó gbè dɛvo mē, dó lee è wlan gbɔn é cí Clément tɔn dɔhun hugǎn. (É dò mɔ́có, è ko dɔ kúnnudɛnú dɛ nú wema Ebléegbe tɔn nukɔntɔn dɛ kpón á, bɔ linlin e dɔ dɔ wema dɛ t̄in é jinjɔn hwenuxó jí á; gɔ na ɔ, é cí dɔ gbè e mē e tuùn nǔ ganji lē é yí gbè na é wē nyí dɔ wema e è wlan dó Glékigbe mē é kún nɔ xà liledógbedevomē Glékigbe tɔn dɔhun ó dɔhun.) Dò Zǎnzǎnhweji ɔ, Tertullian (160-230 AD was Barhorna iuts he) É dò mɔ́có, Origène (dò xwè 185-254 J.H.M. mɔ́) dɔ xó lè: "Amɔ, un na dɔ dɔ linlin lē nyí mesédó ɔ tɔn, amɔ, xógbe e mesédó ɔ dɔ é kpo xógbe e è nɔ zán lē é kpo nyí mē e wlan nǔ e mesédó ɔ dɔ é tɔn, bo lé nyí mē e wlan nǔ e gǎn tɔn dɔ é dò vivo tɔn mē é. è kpa ε dó nǔ éné ɔ wú, dó mē hwexónu tɔn éné lēé lɔmɔ́sɔ wlán wēma ɔ mɔ́vǔ á, amɔ, mē e wlán wēma ɔ nǔgbó ɔ, Mawu dɔkpónɔ gée wē tunwun."

Nǔ e dò taji é wē nyí dɔ mēdɛbǔ kún xò nǔ kpón dó gbigbɔ e mē é dè é wu ó. Bɔ dò tentin, dò taji ɔ, dò vivɔnu ɔ, xwè kanweko enegɔ ɔ tɔn (xwè kanweko 300 lē tɔn) ɔ, mē bí yí gbè dɔ mē e wlan wema ɔ é wē nyí Pauline, bo ma dó nǔwukpikpé Clément de Alexandrie tɔn, Eusebius kpo Origène kpo tɔn lē á, lee mǐ ko dɔ gbɔn dò aga é, bɔ è sɔ lé xò nǔ kpón tawun dó xwè kanweko ayizéngó ɔ, kanwe ko jeji ɔ wu á. Hwēdɔxɔsa Protestant tɔn ɔ, è lévɔ hun nǔkanbyɔ mē e wlan wema ɔ é tɔn.

Nyikɔ dɛvo e è dɔ dɔ ye sixu ko nyí mē e wlan wema ɔ lē é (é nyí liledógbedevometɔ́ lē alǒ amanuense lē á) wē nyí Apolosu, Luki, Banabasi, Siluvanu kpo Clément Hlɔma tɔn kpo. Gó na ɔ, Plisilu (kpo .

albdó asú tɔn Akilasi tɔn) ɔ, Harnack, sinsen-núkplɔnmetó Allemagne tɔn dé wɛ ɔ xó ene dɔ xwè 1900 J.H.M. (Gbɔn vo nú Clément de Rome [ee kú dɔ xwè 97 J.H.M?]) ɔ, xóntɔn mɛdɛsunɔ tɔn lɛ kpo azɔgbé Pɔlu tɔn lɛ kpo wɛ mɛ ene lɛ nyí bɔ è lin ɔ ye na ko dè sinsen-núkplɔnmɛ tɔn xlé. É dɔ wɛn ɔ ye bí wɛ nyí linlin dé kpowun.)

Đó mɛdɛ lɛ ma tuùn mɛ e wlan wema ɔ é ǎ wutu ɔ, wema elɔ dɔ tɛn bunɔ dé dɔ wema Alɛnuwema Yɔyɔ tɔn lɛ mɛ dɔ tuto e mɛ mǐ dè dìn dɔ Glɛnsigbe mɛ é gègè mɛ -- lee é nyí gbɔn dɔ alɔnuwema Latéengbe tɔn lɛ mɛ é ɔɔhun, bo bésín cobɔ è yí gbè nú mɛ e wlan wema ɔ é cédcédé -- é wɛ nyí ɔ, dɔ epille so the general Pauline tentin. wema lɛ mɛ. Enyi è ko lin ɔ Pɔlu wɛ wlan nǔgbo ɔ, è na ko sɔ dɔ 2 Kɔlɛntinu lɛ gudo, dɔ é ɔiga wutu. É dɔ mɔ́cɔ, dɔ alɔnuwema Glɛkigbe tɔn lɛ gègè mɛ ɔ, é tɔn dɔ 2 Tesalonikinu lɛ kpo 1 Timɔté kpo tentin.

Amɔ, mɛdɛ lɛ ko tɛdɛ́jí ɔ lee è ma tuùn mɛ e dɔ wema ɔ mɛ é ǎ é ɔesu nyí kúnnuɔenú e è lin ɔ Pɔlu wɛ wlan é, bɔ ninɔmɛ hwexónu tɔn ɔ wɛ nyí lee é dè gbɔn é. É dɔ mɔ́cɔ, è ɔ ɔ "tɔ" sinsen nukɔntɔn lɛ tɔn vovo lɛ ɔ ɔ é kún sɔ nyikɔ emitɔn dɔ jí ó, é hwe bí ɔ, lee é cí é sixu zón bɔ nɔví tɔn Jwifu gègè na xà ǎ, bo na lɛ ɔɔhwe dɔ jí tɔn dɔ lè tɔn lɛ jí. Bɔ ɔ mɛ ɔevo dè kún tīn bɔ è nɔ dɔ linlin agɔ dɔ wǔ tɔn syensyen ɔmɔ́ dɔ Jwifu e huzu ahwanvu lɛ é kpo ee ma huzu ahwanvu ǎ lɛ é kpo tentin dɔ hwenenu ǎ é nyí nǔ e è ma sixu xò nǔ kpón dɔ wutu tɔn ǎ é dé dɔ hwenuxó mɛ.

Vlafo xó e syen hú bí bɔ è na ɔ dɔ wema wlantɔ Pɔlu tɔn wu é wɛ nyí ɔ dɔ 2:1-4 mɛ ɔ, é cí ɔ wema wlantɔ ɔ sɔ édcé dɔ mɛ dɛdɛ mɛ e sè Aklunɔ sín xó lɛ é hɛn wɛnɔagbe ɔ wá nú ye lɛ é mɛ, bɔ nǔjiwǔ dé gblamɛ ɔ, Pɔlu ka gbé cédcédé ɔ Jezu kplón nǔ emi gbɔn gbɛtɔ gón ó. (Galatinu lɛ 1:11-12).

Loɔ, Robert Milligan, dɔ xóɔdɔkpɔ tɔn e é wlan dɔ Eblée lɛ jí é sín nukɔnmɛ (wɛxwɛ 14-15), dɔ xósin elɔ mɛ ɔ, é ɔ: "Wema wlantɔ ɔ nɔ xò nǔ kpón hwɛhwe bo na dɔ ɔ ayi yetɔn jí hugǎn, lobo na lɛ bló bɔ wɛdɛxámɛ éɔdesunɔ tɔn lɛ na fá à cé? nǔkplónmɛ Klísu tɔn ɔ, mi nú .mǐ yí nukɔn bo yí nǔ maɔóblɔ́jí; mǐ sɔ ná lɛ vɔ nǔkplónmɛ e ɔ xó dɔ yɛhwesin-lilɛ, alɔ dɔ mɛ jí, mɛkúkú lɛɛ sín fínfón sín kú, kpódó hwɛɔónúmɛ mavɔmavɔ kpó sín dodónu lɛɛ jí ǎ. Bɔ éls .mǐ na wà mɔ́, enyi Mawu yí gbè ɔ nɛ."

É lévɔ ɔ: "Dìn ɔ, mǐ dɔ na wá gbɛta ɔ kɔn ɔ mɛ e wlan wema elɔ é nyí hwɛhutɔ lee mɛ e é wlan sédó lɛ é hu hwɛ gbɔn é à? Mǐ ka dɔ na wá gbɛta ɔ kɔn ɔ é kpo ye kpo dɔ na byɔ ɔ è ni dɔ wusyen lanmɛ nú emi bo lɛ kplón nǔ ye bonu ye na yí nukɔn bo na nyí mɛ maɔóblɔ́ dɔ nǔnywɛ Klisanwun tɔn mɛ à? É dɔ mɔ́cɔ, mɛsédó ɔ sɔ édcé dɔ kpɔ́ xá nǔxatɔ tɔn lɛ dɔ fí, bo na dɔ bló bɔ wɛdɛxámɛ tɔn lɛ na fá bo na lɛ jla nǔ lɛ dɔ d'ɛji.

Đo nukɔnmɛ ɔ, Milligan ɔ (pp.18-19): "Ee Luki sixu ko nyi amanuensis Pɔlu tɔn ɔ wema ɔ ɔidɛ mɛ ɔ; bɔ, ɔ mɛ e gbigbɔ mímé ɔ, é sixu ko ɔyɔ alɔkpa e Mɛsédó ɔ wlan nǔ gbɔn é kpodo gbɛɔidɛ Pɔlu tɔn kpo ɔ, é sixu jɛ ǎ. mɛ e wlan wema elɔ é."

4.Nũ e è dọ ná bló é. Nũ ɖebũ xlé fí e wema ɔ yì é ǎ có (mɛdɛ lé ɖɔ ɖɔ Jeluzalɛmu, mɛ ɖevo lé ɖɔ Hlɔma, alǎ Alesándlu, é sixu ko nyí ye mɛ wè lé bǐ ǎ có), é cí ɖɔ è wlan wema ɔ tawun nú Klisanwun Jwifu ɖɛɖee dọ awɛxomɛ gũfínfón tɔn mɛ lé é kɛɖɛ ǎ (2:1; 4:1) loɔ, è lé bló nú gũfínfón tɔn (6:1:2-6). É dọ mǎ có, è tɛ ɖɔ xó dó mɛ e ma nyí Jwifu ǎ lé é jí ǎ (kpón 2:16), loɔ, awovinú ɖaxó ɖé wɛ nyí ɖɔ è na huzu sinsen-núkplɔnmetó alǎ lɛkɔ wá sinsen Jwifu lé tɔn mɛ -- sinsen gudo tɔn ɔ dọ taji -- ene wu ɔ, è tɛɖɛ ɖaxó jí ɖɔ sinsen Jwifu lé tɔn kpo sinsen Klisanwun lé tɔn kpo hú mɛ bǐ dọ sinsen Jwifu lé tɔn mɛ. ayikúngban.

É dọ mǎ có, mɛ e dọ wema ɔ mɛ lé é kpo Klisanwun e nɔ dó Glɛkigbe lé é kpo nɔ zán xógbe tamɛ-núkplɔnmɛ tɔn Glɛkinu lé tɔn hwɛɖɛlɛnu, bɔ (b) xógbe e è ɖè sín Alɛnuwema Xóxó ɔ mɛ lé é bǐ nɔ gosin wema Ebléegbe tɔn mɛ ǎ, loɔ, è nɔ lile dó Glɛkigbe mɛ dọ LXX mɛ), bɔ Jwifu Glɛkigbe tɔn lé kpo Klisanwun e nɔ dó Glɛkigbe lé é kpo nɔ zán. Amɔ, nũ ene nyí nũ e è na ɖɔ é ǎ. Dọ è ɖɔ ɖɔ Pɔlu ɖè xó sín wema Ebléegbe tɔn kpo LXX kpo mɛ dọ wema e jí è wlan nyikɔ tɔn dó lé é mɛ, bo wlan sédó nũɖít Jwifu lé kpo Kosi lé kpo dọ gbè Glɛkinu lé tɔn mɛ. Bɔ dọ Jeluzalɛmu ɖesu ɔ, Pilatu wlan nũ dó akluzu Klisu tɔn jí dọ Ebléegbe kɛɖɛ mɛ ǎ, loɔ, é lé wlan dó Latéengbe kpo Glɛkigbe kpo mɛ (Glɛkinu lé) mǎ ɖokpo ɔ (Luki 23:38, AV; Jaan 19:20). Ene wu ɔ, wema Eblée lé tɔn na nũgbo nũgbo ɖé dó fí e mɛ e è ɖɔ xó dó lé é ɖè é wu ǎ.

Dò King James Version mɛ ɔ, wema ɔ sín xota ɖíe: "Wema e Mesédó Pɔlu wlan sédó Eblée lé é," bɔ xókwín "Eblée lé" e è zán dọ wema ɔ hwenu é nɔ dó gesí Jwifu Palestine tɔn lé hwɛhwɛ, amɔ, é nɔ nyí hwɛbĩnu ǎ. Amɔ, alɔnuwema e wá gudo lé é jí wɛ tenmɛ-nyikɔ ene jinjɔn, bo ka dọ ace ǎ. É dọ mǎ có, xóta e dọ alɔnuwema xóxó lé mɛ bɔ è ɖɔ ɖɔ é nyí "Eblée lé" kpɔwun é gbɔn vo nú mɛ e è sé xó dó lé é ǎ. É dọ mǎ có, é sixu ko nyí wema nukɔntɔn ɔ sín akpáxwé ɖé ǎ, amɔ, è gú na dọ hwenu e è jɛ nukɔn tawun é -- bɔ é sixu ko xlé nũɖíɖi e jɛ nukɔn tawun é ɖé ɖɔ è wlan nú Jwifu e nɔ nɔ Palestine lé é.

Nũgbó wɛ ɖɔ Pɔlu ɖɔ xó dó éɖée wú ɖɔ é nyí "Eblée e è nɔ ylɔ ɖɔ Eblée é" (Filipunu lée 3.5), é na bo nyí toví Táasi tɔn, toxo Silisí tɔn ɖé ɔ (Mesédó 21.39). Amɔ, è lé "kplón e dọ toxo elɔ mɛ [Jeluzalɛmu], dọ Gamaliyeli sín afɔ glɔ, bɔ è kplón e lee tɔgbó mǐtɔn lé sín sɛn syensyen lé byɔ gbɔn é" (Mesédó 22:3). É cí ɖɔ gudo tɔn ɔ wɛ na e ace bɔ é na ylɔ éɖée ɖɔ Eblée ɖɔhun.

5.Hwenu e è wlan nũ ɔ dó é. Kúnnuɖenú syensyen ɖé dọ wemafɔ ɔ mɛ dó ene lo wu ǎ. Hwenu gudogudo tɔn e sixu ko nyí dọ bǐbɛmɛ xwè kanweko 90 lé tɔn é wɛ, dọ Clément de Rome wɛ ɖɔ xó tɔn dọ xwè 95 alǎ 96 mǎ mɛ. akɔwé nabi e è nɔ dọ sísí na é. Bɔ é cí ɖɔ wemafɔ 8:4 kpo 10:11 kpo xlé ɖɔ è kpó dọ vǎ e è nɔ sá ayihɔngbe ayihɔngbe lé é xwlé mɛ wɛ ɖɔhun, bɔ ene ka nyí nugbó dọ Jeluzalɛmu kpo templi tɔn kpo sín gbigba gudo ǎ. (Kpón akpáxwé e bɔ d'ewu é lo mǎ.)

6.Fí e è wlan nũ dó é. Mɛdɛ lé sɔ 13:24 ("Ye e dọ Italie lé é dó gbe nú wɛ") bo dó xlé ɖɔ wema wlan tɔ ɔ dọ Italie sín kóxota dọ gbɛ tɔn Italie tɔn ɖɛɖee dọ gbe sédó xwégbe wɛ dọ xá ɖé mɛ dọ Italie sín fí ɖé lé é tentin -- ene na zón bɔ Hlɔma na nyí fí e wema ɔ na yì hugãn é. Amɔ, nũ mɔhun nɔ xwedó dandan ǎ. Akpáxwé ɔ sixu lé xlé ɖɔ mɛ e wlan é nyí dọ Italie, bo wlan nũ sédó xá ɖé dọ fí ɖevo bɔ Italienu lé dọ xó ɖɔ dó ye wu wɛ .

me e dò xá ɔ me le é dò gbe sédó nǔxatɔ le we. Amɔ, enyi Pɔlu we nyí me e wlan wema ɔ é ɔ, é sixu ko nyí dɔ Hlɔma we è wlan wema ɔ dó hwenu e è dè è tɔn sín gankpá nukɔntɔn ɔ me tlole é, dò xwè 63 H.M.

7. Nǔ e sɔgbe é. È wlan có .dò gbɛta Klisanwun le tɔn dé dò xá ɔ me dò hwedenu dò hwenuxó me ɔ, wema ɔ dò taji kaka sɔyi .dò Klisanwun le bǐ -- nú kplónme kpo wɛdɛxáme kpo -- dó gbɛtɔ sín jiji nɔ dɔ ɔ, bɔ awovinú mɔhun le dò te kpón Klisanwun jijime dɔkpo dɔkpo tɔn le -- jijime mǐtɔn lɔ nyí dɔkpo dò ye me ɔ. Dó é na nǔkplɔnme dɔkunɔ hugǎn e dò Nǔwlanwɛlán Mímé ɔ me le é dɔkpo wutu ɔ, è dɔ dɔ "wema Biblu tɔn dɛbǔ kún tǐn bɔ me bǐ yí gbè na b'è na linlin Mawu tɔn dó Wɛndagbe ɔ wu ó, bo gó nú nǔkplɔnme hwebǐnu tɔn." Bɔ akwe ene gbɔn vo nú fí e è wlan é, me e wlan é, alò me e sédó je nukɔn é, kpo enyi mǐ sixu tuùn nǔ e è dɔ le é alò gbɔ ɔ kpo lee é na nyó nukún mǐtɔn me bǐ mlémlé gbɔn é kpo.

Nukúnnúmɔjɛnǔme

1. Mawu, é ko dɔ xó nú tɔgbó mǐtɔn léɛ azɔn gɛgɛ, bó dɔ xó gbɔn ali gɛgɛ nu hwexónu gbɔn gbeyídɔ léɛ jí, bɔ azǎn gudogudo tɔn élɔ léɛ me ɔ, é dɔ xó nú mǐ gbɔn Vǐ tɔn jí -- Mesédó dɔxó dé (impliqué) -- jlejiniɔ dé we nyí HWENU kpódó DIN kpó (v. 1-2).

2. Vǐ éné ɔ (a) Mawu sɔ gǔdɔtɔ nǔ bǐ tɔn; (b) gbɔn jǐ tɔn bo dó gbè le (*aionas*, xwè le); (c) é we nyí weziza susu Mawu tɔn tɔn, bo lé cí Nǔ e é nyí é dɔhun pépépépé, (d) bo dò nǔ le bǐ hen dó te we gbɔn xó tɔn hlɔnhlɔnɔ ɔ gblame; (e) hwenu e é bló bɔ hwe le slá wǔ [vɔsanúxwɛlémawutɔ sín azɔ dɛ] gudo é ɔ, é jinjɔn Axɔsuɔdɔtɔ ɔ sín dɔisixwé dò jixwé [é nɔ xlé axɔsuɔdɔ, bo nɔ má acekpikpa weke ɔ tɔn], (f) é huzu me dɔagbe hú wensagun le tawun .dɔ cédcédé, dɔ nyikɔ dɔagbe dé sín gǔ hú ye (è tinme linlin ene cédcédé dò Wemata 1gɔ ɔ sín akpáxwé e kpò é me [Kpón Filipunu le 2:5-11] kpo nǔ e é byɔ le é kpo bɔ è dɔ xó d'èji dò Wemata 2gɔ ɔ me) (v.2b-4).

AKPAXWÉ: "Vǐ" e jí Mawu gbɔn bó dɔ xó gbɔn din ɔ we nyí "Aklúnɔ" (2:4), "Jezu" (2:9). "Mesédó kpódó Vɔsánú-xwɛlémawutɔ dɔxó e mǐ nɔ dɔ nǔ ná é kpó" (3.1), kpódó "Klísu" kpó (3.6). È dó na tinme nǔ ene le kpo ee dò aga le é kpo hwenu e wemaɔ ɔ na dò yi yi we é.

II. Vǐ DÓ DÓ DÓ WENSEN LE (1.5 - 2.18).

1. Nǔ e nɔ gudo nú xó éné ɔ (1.5-14): (a) Mawu dɔ nú wensagun dɛbǔ dɔ: "Vǐ ce we a nyí" (v.5); (b) Hwenu e Vǐ ɔ wá gbe ɔ me ɔ, wensagun léɛ dɛ gbe dɔ è nǐ sen ε (v.6); (c) Mawu nɔ bló bɔ wensagun tɔn léɛ nɔ húzú gbigbɔ (é nyí lan ɔ), bɔ mesɛntɔ tɔn léɛ (wensagun léɛ) nɔ húzú myɔ (é sixú nyí dɔ linlin e dɔ dɔ Mawu nyí myɔ e nɔ fyɔ nǔ é dé me, 12:29) (v.7) -- me e è sɔ jǐ bó dó hlɔnhlɔn léɛ có, yè nɔ sen Vǐ ɔ (é cí dɔ xó e è dɔ é we); (d) Vǐ e è nɔ ylɔ dɔ Mawu ɔ, é dó axɔsúɔdɔtɔ mavɔmavɔ, bɔ è sɔ awǎjije sín amì dó jǐ tɔn hú "hagbe tɔn léɛ" (é hú axɔsú dɛ léɛ bǐ, bó sɔ ε dó dó "Aklúnɔ aklunɔ léɛ tɔn, bó nyí axɔsú axɔsú léɛ tɔn," Nǔdɛxléme 17:14) (v.8-9); (e) Vǐ e è nɔ ylɔ dɔ Aklúnɔ ɔ, bó dó alɔ dɔ wɛké ɔ sín nǔdídó me, é ná vɔ, é ná dɔ, lo ɔ, é ná nɔ mɔ dɔkpó ɔ, bɔ xwe tɔn léɛ ná vɔ ɔ (v.10-12); (f) Wensagun dɛbǔ dɔ nú Mawu kpón ɔ, lè e Vǐ ɔ dɔ gbɔn é dɔ: "Jinjɔn dɔisí ce xwé" (v.13; kpón Mesédó 2:34-36); (g) Wensagun léɛ bǐ we nyí gbigbɔ e nɔ wa azɔ nú me léɛ (é nyí acekpikpa ɔ), bɔ è sé yè dó, bónú yè ná wa azɔ nú gǔdɔtɔ hwɛngán tɔn léɛ (v.14).

2. Nǔ e è dɔ dò xó e è dɔ é me é (2:1-18): (a) Hudo e è dó bo na sɔ wen e è jla gbɔn Vǐ ɔ jí é dó mɔ nǔ taji hú ee è jla gbɔn wensagun le jí é (lee sɛn Mɔyizi tɔn nyí gbɔn é,

Mesédó 7:53; Galatinu 1ε 3:19) (wemafɔ 1-4); (b) Gbè e ja é ɔ, wensagun 1ε we é sɔ dɔ ace tɔn glɔ ǎ, loɔ, gbetɔ e dɔ Jezú, Vɛ tɔn, lan kpo hun kpo sín akpáxwé é (é nyí wensagun 1ε sín jiji ǎ, bo lé nyí bo na d'alɔ wensagun 1ε ǎ) bo na dɔ sixu kú nú nɔví tɔn 1ε (gbetɔ 1ε, ee é sɔ édée dɔ vo na 1ε é), du dɔ kú jí, bo hwlen ye gán sín ye sí. dɔ hwe yè tɔn lée wú (v.6-18).

III. VÍ ĐÓ ĐÓ MỌYIZI .

(MESÉDÓ MAWU TỌN ĐÓ IZLAYELI, KPỌN KLISU TỌN ĐỌ) (3:1 - 4:13)

1. Nǔgbó e nyí ɔaxó hú me bí é (1.1-6): (a) É dɔ alb ɔo Mawu xwé (Izlayéli) gbigbá me, Mọyizi dɔ alb ǎ (v.1-4); (b) Mọyizi nyí mesentɔ gbejinɔtɔ dɛ .dò Xwé Mawu tɔn, lo ɔ, Klísu Vɛ .dji Mawu sín xwé -- "Mí nyí xwé tɔn, nú mí hen akónkpinkpan mítɔn kpódó susu e dɔ nukún we mí ɔe ɔ kpó syensyen káká yi fó ɔ" (v.5-6).

2. Wèdɛxáme e è na me ɔo è ni kpé nǔ e è byɔ dɔ me sí bo na dɔ Mawu xwé ɔ ayí 1ε é wu é (3.7 - 4.13); (a) "Mi ma hen ayi mitɔn syen lè e è bló gbɔn ɔo gbetótló me é ɔohun ó" (3.7-19); (b) "Mi nú mí ní dji xesi" bó ná gɔn akpá e é dɔ ɔo mí ná byɔ gbɔje Mawu tɔn me nú togun tɔn é" (4:1-11) -- dɔ mí sixú flú me e mí dɔ ná wa nǔ xá é ǎ (v.12-13).

IV. VÍ ĐÓ ĐÓ AALÓN .

(Vɔsánú-xwémawutɔ ĐAXO NU IZLAYELI, KPÓ KPỌN KLISU TỌN ĐO ĐỌ) (4:14 - 6:20).

1. Nǔ e Klísu dɔ ná wa hú mǔ lée (4.14 - 5.14); (a) É gbɔn "jixwé," bo sixú yi Mawu gón tlolo, amɔ, é sixú "dɔ alb dɔ gánmaɔó mítɔn 1ε sín linlin 1ε wu," dɔ è ko "tén ε kpón mí ɔohun, amɔ, é hu hwe ǎ"; ene wu ɔ, mí dɔ na "sekɔ axɔsuzinkpo fénú tɔn ɔ kpo akónkpinkpan kpo, bonu è na kú nǔbláwǔ nú mí, bo na mɔ fénú, bo na d'alɔ mí hwenu e mí dɔ hudo tɔn é" (4.14- 16); (b) Nǔ e vɔsánú-xwémawutɔ ɔaxó dɔ ná dɔ lée ɔ, è sɔ sín gbetɔ lée me (5.1-4); (c) Nǔ e Klísu dɔ ná wa lée hú dè lée bí, bo vɔsánú-xwémawutɔ nyínyí tɔn káká sɔyi dɔ Melukisedeki sín acekpikpa glɔ (5.5-10) -- é véwǔ bo è ná ɔo xó d' é wú dɔ nǔxatɔ lée ko huzu "me e ma nɔ sè nǔ ǎ é" (v.11-14).

2. Wèdɛxáme e jinjɔn ninɔme e me nǔxatɔ 1ε dè bo ma dɔ ganji ǎ é jí 1ε é (6.1-20); (a) Bo na jó nǔgbododó nukɔntɔn 1ε dɔ bo na yi nukɔn bo na nyí me maɔóblɔ (mexo gbigbɔ tɔn) (v.1-3); (b) Bo na dɔ nyí alb nú gǔfínfɔn kpo nǔ e é na dɔn wá é kpo (v.4-8); (c) Bo na nyí 'flínlínɔ ǎ, loɔ, bo na xwedó kpóndéwú me dèdèe dɔ nùdidi kpo suúludido kpo 1ε é tɔn (.*makromimetej*, suúludido) du akpá e è dɔ 1ε é sín gǔ" (v.9-12); (d) Bo na dɔ jide, lee é nyí gbɔn nú Ablaxamu é, gbɔn wèdɛxáme Mawu tɔn e ma nɔ dɔ ǎ é gblame, bo na dɔ dɔ "akónkpinkpan syensyen" kpo nukúndido syensyen kpo dji "anke lindɔn tɔn," bo na yi ɔo nú "avɔ e è sɔ dɔ cyɔn alb mí jí é," fí e Jezú ko nyí me e è sɔ dɔ jí nú mí é ɔohun é. é nɔ cí Melukisedeki ɔohun tɛgbɛ" (v.13- 20).

V. Vɔsánú-xwémawutɔ nyínyí MELIKISEDEKI TỌN ĐÓ ĐỌHUN ĐÓ ALỌNỌN TỌN .

(LEVÍTINU) VỌSỌWỌSẸN (7:1-28).

1. Ali e nu Melukisedeki gbɔn vo nú me ɔevo 1ε bo lé hugǎn me ɔevo 1ε dè é (v.1-25); (a) Melukisedeki axɔsú kpódó vɔsánú-xwémawutɔ kpó (Klísu lɔmɔ nyí nǔgbó, amɔ, é nyí Aalɔn tɔn ǎ) (v.1-2); (b) Vɔsanúxwémawutɔzɔ tɔn nyí gǔ ǎ, bo .

dó è ma wlan azǎn tǎn sín bíbémé abí gbezán tǎn sín vivǎnu ǎ wutu ɔ, é "nɔ nyí vǎsanúxwlémauwutǎ tegbe" dǐ xógbe dǐ devo mé dǐhun, (é nyí mǎ́nú Klisu lɔmǎ́, amǎ́, é nyí nú Aalǎ́n ǎ) (v.3); (c) É hú gǎn Ablaxámu, bó xo dǐ dó jí tǎn ("mé e hwe ɔ́, mé dǎxó ɔ́ we xo dǐ dó jí tǎn"), bó yí maǎ́wǎ tǎn sín así tǎn, bó è sixú dǐ mǎ́ɔ́, Levii (Ablaxámu sín vǐvú, bó nyí tǎgbó vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ Izlayéli tǎn léé tǎn) nɔ sú maǎ́wǎ n'í gbɔn Ablaxámu jí, dǐ é kpó dǐ mé e bó d'é wú é sín akǎn mé (v.0-1).

2. Vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ Levii ví léé tǎn e mé è yí sǎn (Mɔ́yízi tǎn) dó é sín nú maǎ́wǎ (v.11-14): (a) È mǎ́ dǐ vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ dǐvo dǐ hudo mé, bó é cí Melukisedeki dǐhun, é nyí vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ Aalǎ́n dǐhun ǎ (v.11); È mǎ́ dǐ sǎn dǐdǐ dǐ mé, bó ná gbe dǐ vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ dǐ ní tǎn sín akɔta Judáa tǎn mé, bó Mɔ́yízi dǐ xo dǐbǐ dó vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ léé wú ǎ (v.12-14).

3. Vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ Klísu tǎn sín gǎnmaǎ́wǎ dǐ Melukisedeki sín tuto mé (v.15-28): (a) È sǎ́ sǎ́n agbaza tǎn sín sǎ́n dó bló na ǎ, loɔ, è sǎ́ hɔnɔhɔn e ma dǐo vivǎ ǎ é tǎn dó bló na (*akatalutu*, gbe e è ma nɔ hen gblé ǎ é (v.15-17); (b) È hen nukúndǐdǐ dǐagbe dǐ wá hú sǎ́n e è ko hen gblé é, bó sǎ́n éné jí we mǐ nɔ sekpó Mawu dǐ (v.18-19); (c) È xwlé nú kpódó akpá kpó hwenu e vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ Levii ví léé tǎn ma nyí mǎ́ ǎ é, bó Jezu Vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ húzú "akɔ́jije dǐagbe dǐ sín ganjewu" (v.20-22); (d) É nɔ ná vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎzǎ e ma nɔ dǐɔ ǎ é, bónú Vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ e dǐo tuto yɔ́yɔ́ ɔ́ mé ɔ́ ná hwlén mé e nɔ sekpó Mawu gbɔn jí tǎn léé gán káká yi fǐ, bó vǎ́sǎnú-xwlémauwutǎ Levii ví léé ka sixú hwlén yé gán ǎ, dǐo yé dǐsúnɔ ɔ́, kú we glǎn ali nú yé bó yé ná kpó dǐ nú wa we (v.23-25); (e) Jijo Klísu tǎn mímé e ma dǐo blǎ ǎ é kpódó vǎ́sǎnú dǐkpó géé e é sá dó hwe gbétǎ léé tǎn tame é kpó we dǐ xlé, bó dǐ xlé (v.26-28).

VI. Vǎ́SǎNǎSǎN DǎXǎ SIN SǎNɔ́ Vǐ ɔ́ Tǎn DǐO DǐHUN

(KPO DǐDǐE E DǐO DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ) (8:1- 18).

1. Dǐo Goxǎ dǐxó (Sínsenɔ́) dǐé mé (8.1-5).

2. Dǐo akɔ́jije yɔ́yɔ́ e nyí hú mǎ́ é dǐé glǎ (8.6-13).

3. Nú e è dǐo d'ayí lé é sín tinmé (9.1-28): (a) Nú e akɔ́jije nukǎntǎn ɔ́ kpo sǎ́n tǎn lé kpo nyí é kpo dogbó tǎn lé kpo (9.1-10); (b) Vǎ́ dǐxó e nɔ w'azǎ́ hugǎn dǐo Akɔ́jije Yɔ́yɔ́ ɔ́ glǎ é (9.11- 14); (c) Klísu, é nyí Mɔ́yízi, é nyí Hweǎ́dǎ́tǎ́ Akɔ́jije Yɔ́yɔ́ ɔ́ tǎn ǎ (9.15-22); (d) Klísu dǐsú, é nyí kanlin ǎ, vǎ́sǎnú maǎ́wǎ e dǐo Akɔ́jije Yɔ́yɔ́ ɔ́ glǎ é (9.23-28).

4. Núgbó (Antitype) Dín Kpléklé Yinyǎ (Type) D'ayí (10:1-18): (a) Levii ví léé sín tuto (dǐo Mɔ́yízi sǎ́n glǎ) ɔ́, nú dǐagbe e ná wá je léé sín yinyǎ kedǐ we d'é mé, bó ka nɔ w'azǎ́ bí mlémlé ǎ (v.1-4); (b) Klísu, vǎ́sǎnú gudogudo tǎn ɔ́, nɔte nú núgbó dǐxó bí e è ko dǐo d'ayí é, bó vǎ́sǎnú é dǐsúnɔ tǎn ɔ́, é nɔ w'azǎ́ bí mlémlé (v.5-18).

VII. AKPAXWÉ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ DǐDǐ (10:19 - 10).

13:17 mé).

1. Wǎ́dǐxámé dǐo è ni sekpó Mawu gbɔn Klisu jí, bó ma gbé nú nú Mawu ó (10.19-39): (a) Mi sekpó Mawu kpo ayixa nugbǐ kpo, bó dǐo núǎǎǎ gǎngǎn (v.19-22); (b) Mi hen núǎǎǎ mǐtǎn sín dǐdǐ syensyen (v.23); (c) Mi nɔ kpé nukún dó mǐdǐé wú, bó nǎ́ fǎn wǎn yíyí kpódó nú dǐagbewiwa kpó dó sísé mǐdǐé jí, bó ma nɔ jó kpléklé mǐtǎn dó ó (v.24-25); (d) Enyi mǐ 'dǐo jíǎ bó hu hwe hwenu e mǐ ko tuùn núgbó ɔ́ gudo é' ɔ́, mǐ nɔ hen .

nũgbo ɔ, hlɔnbiba Mawu tɔn (wemafɔ 26-31); (e) Amɔ, mi flín azǎn mitɔn xóxó léé, hwenu e mi mɔ wěziza ɔ, lé e mi jiya gbɔn, bó sá vɔ nú mi é, bónú mi ma hen ajɔ mitɔn bú ó, mi nɔ de ɔ nũɖiɖi mitɔn me, bó ná hwlén lindɔn mitɔn gán hú mi ná lé ɔ yi nũgbó me (v.32- 39).

2. Nũɖiɖi Ahwanfuntɔ Ɖ'ayí Tɔn le Tɔn Ɖó Kpɔndéwú E È Na Xwedó É Wu (11:1-40); (a) Nũɖiɖi sín jiji (v.1-3); (b) Kpɔndéwú me e nɔ je nukɔn nú sinvɔgbɛ ɔ tɔn léé tɔn: Abéli (v.4), Henɔci (v.5-6), Nɔwée (v.7), (c) Nũɖiɖi Ablaxámu, Izaki, Jakóbu, Sala kpódó Jozefu kpó tɔn (v.8-22); (d) Nũɖiɖi Mɔyízi tɔn kpódó Izlayéli ví léé kpó tɔn, Hlaxábu tɔn lɔmɔ (v.23-31); (e) Kpɔndéwú nũɖiɖi tɔn ɖévo léé (wemafɔ 32-40).

3. Kpɔndéwú Jezu Tɔn (12:1-3): (a) Ɖó kúnnuɖɛtɔ akpɔkpɔ ɖé lelé ɖó mí lee mí ko ɔ gbɔn wá yi é wutu ɔ, mi nú mí ni kán wezun kpo suúlu kpo (*hupomɔnu le*, linsyensyen, linsyensyen) wezun e è sɔ ɖó nukɔn mĩtɔn é (v.1); (b) Bló bo ɖó (*afɔtɔn le*, bo ɖó nukún kpɔn ɔ wɛ) nú Jezu, wema wlantɔ ɔ (*archegon*, gǎn ɖaxó, gbexosin-alijitɔ) kpo me e nɔ bló bɔ nũɖiɖi mĩtɔn nɔ sɔgbɛ é kpo, bonu nú ni ma cikɔ nú mi ó, bɔ nú ma cikɔ nú mi ɖó lindɔn mitɔn me ó (v.2-3); (c) è nɔ sɔ xomenyínyɔ ɖó lin tame ɖó wuvɛ kpo tenkpɔn Klisanwun gbezán tɔn le kpo jí, bo na ɖó kplɔn nú mí ɖó jla jiji mĩtɔn le ɖó (v.4- 11).

4. Wěɖexáme ɖevo e è na me ɔ è ni de é (12.12-29); (a) É jinjɔn nú e mí ko ɔ ɖ'ayí le é jí (v.12-17); (b) WEMA ENEN TɔN WEMA ƉE LE LE NU WEMA ENEN WEMA ENEN WEMA ENEN WEMA WEMA WEMA WEMA WEMA WEMA WEMA LE GBɔN WEMA ƉE LE WEMA LE Ā. MOSES (wemafɔ 18-29).

5. Wěɖexáme ɖó Azɔ Klisanwun Gbezán tɔn jí (13.1-17); (a) Azɔ e è ɖó na wà ɖó gbɛta me le é -- wanyiyi nɔví nɔví tɔn, jonɔyiyi, me e ɖó kannumɔgbenu le é flínflín, albwliwli e è nɔ bló ɖó sísí me é kpo walɔ nyanya e è nɔ nyi alɔ na é kpo, meɖéekannuninɔ sín wanyiyi akwe tɔn sí, nú e mí ɖó é nɔ kpé mí (v.1-6); (b) Sinsenzɔ le -- flínflín gǎn xóxó le (é sixu ko kú din) bo xwedó nũɖiɖi yetɔn (ɖó Jezu nyi ɖokpo ɔ hwebĩnu bo nɔ ɖó nukún nú e é ɖó nukún ɖó ye gɔn é ɖó mí sí), nyi alɔ nú nũkplɔnme vovo e jiwú le é sín hennu, è ni nɔ syensyen kpo fénu kpo (gbɔn Klisu jí, é na bo ma nɔ hen susu wá nú Jwifu le gbɔn Klisu jí ǎ ɔ) mi nɔ wà ɖagbe hwebĩnu, bo nɔ má nú e mi ɖó le é xá me ɖevo le, bo nɔ setónú nú gǎn mitɔn le (*tois heqoumenois humon*, me e ɖó nukɔn nú mi le é) - .
- gǎn mitɔn din tɔn léé (v.7-17).

VIII. WEMA ƉO ƉO ƉO ƉO (13.18-25).

1. Nũwlantɔ ɔ sín byɔbyɔ -- nú ɖe e nũxatɔ le na xo é, bonu é ni yawu lévɔ wá ye gɔn (v.18-19).

2. Nyɔná (wemafɔ 20-21).

3. Wen meɖesunɔ tɔn le (v.22-23): (a) Wěɖexáme ɔ è ni "de ɖó wěɖexáme xó" e wěgbójínɔtɔ ɔ wlan din tlolo é nu (v.22); (b) Xó e ɔ ɔ "è jó nɔví mĩtɔn Timɔtéé ɖó ganme é," bɔ wěgbójínɔtɔ ɔ ɖe nukúndíɖó xlé ɔ é mí ná mɔ yě ɔ é mí gɔn zaandé (v.23); (c) Byɔ nũxatɔ le ɔ ye ni ɖó gbe nú gǎn yetɔn le, kpo me mímé le bí kpo -- è lin ɔ éye wu wɛ (v.24a); (d) Me e ɖó (*.apo*, sín, abí sín) Italie (e è lin ɔ yě ɔ wěgbójínɔtɔ ɔ gɔn é) ɖó gbe nú nũxatɔ léé (v.24b).

4. Nyɔná Gudogudo tɔn (v.25).

Wensagun le - Azwát tɔn le
Wemata 1:7 (Sín ðehan 104:4 me)

Liledógbedevome:

ðehan 104:4. "É nɔ sɔ wensagun tɔn le dó huzu gbigbo, bo mesentɔ tɔn le nɔ sɔ myɔ dó bló na" -- kpo "mesentɔ" le kpo ði nuxixa ðevo nú "wensagun le" (NKJ V).

"Me e nɔ sɔ jɔhɔn dó dó mesédó tɔn le é; myɔ sín zǒ le nɔ nyí mesentɔ tɔn" -- kpo "wensagun tɔn le sín jɔhɔn le kpo" ði nuxixa ðevo nú "jɔhɔn le dó huzu mesédó tɔn le" (American Standard Version).

Eblée le 1:7. : "É ðɔ dó wensagun le wú ðɔ: 'É nɔ bló bo wensagun tɔn le nɔ huzu gbigbo, bo nɔ sɔ mesentɔ tɔn le dó huzu myɔ" (New King James Version).

"É ðɔ dó wensagun le wú ðɔ: 'É nɔ bló bo wensagun tɔn le nɔ huzu jɔhɔn, bo mesentɔ tɔn nɔ huzu myɔ" (American Standard Version).

Nũ e è vɔ jlaǒ le é kpo/alǒ Nŭtinme le kpo:

Jamesi Maknaiti, Wema Mesédó le Tɔn le : "É sɔ wensagun tɔn le dó dó nũ gbigbo tɔn le, bo sɔ mesentɔ tɔn le dó dó myɔ zǒ; -- é we nyí ðɔ, nũ ðaxó hugã e è ðɔ dó wensagun le wu é we nyí ðɔ ye nyí nũǒgbe e ma nɔ hen lanme gló ǎ le é, bo nɔ sèn Mawu kpo hɔnhɔn ðaxó kpo."

Neil R. Layifɔtu, Jezu Klisu Égbé . : "Amɔ, liledógbedevome Ebléegbe tɔn ðevo [ðò ðehan 1:4:4 me ðò American Standard Version me] sixu tɔn, bo mesédó tɔn le nɔ bló jɔhɔn tenme. Éné ɔ, liledógbedevome Septante tɔn we nyí liledógbedevome Septante tɔn, bo wěgbójinɔtɔ de [Ebléblée le tɔn ðɔ nũ e è nɔ ylɔ ðɔ God to heres é] é xwedó. sixu ðɔ ye dó jɔhɔn me alǒ myɔ zǒgbe me, ðò ten e me ye ðé é ɔ, mesentɔ kpowun we ye nyí Ye dó jlǒ alǒ acekpikpa yeðesunɔ tɔn ǎ. mi ma ðe gbe ó, yě nɔ se tónú n'i."

* Ye dó jlǒ yeðesunɔ tɔn ze tónúsise nú Mawu alǒ tónúmase nú Mawu wu ǎ, lee é nɔ nyí gbɔn nú Klisanwun le é. Amɔ, ye sixu hu hwe, bo meǒ le ko hu hwe (2 Piyée 2:4; Judi 6). -- CNW

Nŭtinme Biblu Tɔn Cambridge tɔn : "Quotation: Psa.104:4. ðò bíbēme ɔ, xó ðé we bo ðɔ dó Mawu wu: 'Me e nɔ sɔ jɔhɔn le dó dó wensagun tɔn le [é we nyí ðɔ mesédó le], bo myɔ e nɔ cí mesentɔ tɔn le ðɔhun le é nɔ huzu mesentɔ tɔn le é' (CT). gbe ɔ me we ye nyi mesentɔ Mawu tɔn le."

Tyndale sín tinme Alenuwema Yɔyɔ tɔn : "Liledógbedevome Ebléegbe tɔn [ðehan 104:4 tɔn] sixu nyí 'Mawu sɔ jɔhɔn dó dó mesédó tɔn le, bo myɔ sín zǒ le dó huzu mesentɔ tɔn le.' LXX e me e wlan wema ɔ é xwedó é dó 'É nɔ bló bo wensagun tɔn le nɔ huzu jɔhɔn, bo mesentɔ tɔn le nɔ huzu myɔ.' .. Meǒ le ðɔ ðɔ hwehwe ɔ, Mawu nɔ sɔ awu e nɔ ðɔ é dó wensagun le na, bo nɔ huzu ye dó jɔhɔn kpo zǒ kpo me. wensagun le lě e mesédó Mawu tɔn lée sɔ hɔnhɔn Mawu tɔn lée dó awu ná, bó ná dó bló jlǒ tɔn ðo nũǒǒ lée sín ayíkúngban jí é ðɔhun. Bo na dó kpé ene wu ɔ, è na gbè ye bo ye na w'azɔ dó kpá xá jɔhɔn ðaxó le kpo myɔ sín zǒ le kpo lee ye wà gbɔn ðò Sinayí Só ɔ jí é. Amɔ, sinsenzó yetɔn na bo ðò taji gbɔn ðebũ, bo azɔwiwa tɔn na bo tle nyí nũjɔn gbɔn ðebũ ɔ, ye kpó ðò mesédó Mawu tɔn le kpo mesentɔ tɔn le kpo nyí we. Ví ɔ ka gbɔn vo, Tɔ ɔ nɔ ylɔ é ðɔ mesédó ðé ǎ, loɔ, é nɔ ylɔ é ðɔ .

Mawu e ɔo axó súzinkpo jí mavɔmavɔ, bó nyí Aklúno, bó ɔo axó súɔuto tɔn ɔu we kpódó hwejíjɔ kpó é."

AT Robetɔn, Xógbe Nǔjledonǔwu Tɔn le Ðò Alexwíí Yɔɔɔ me : "Luneman lin ɔo è lile Ebléegbe e ɔo fí é nyí ðò bɔ tinme tɔn nyí ɔo Mawu nɔ sɔ jɔhɔn le dó ɔo mesédó tɔn le (é nyí wensagun le ǎ) bo nɔ sɔ myc e ɔo jiji we é dó ɔo mesentɔ tɔn le. Nǔgbo we [é nɔ wà mɔ], amɔ, nǔ e jí wemafɔ elɔ jinjɔn é ne ǎ. Wenjlatɔ le bɔ nɔ cí jɔhɔn ɔaxó ɔé alǒ myc ɔé ɔɔhun hweɔelenu."

AKPAXWÉ: Ðò xógbe lǒ e è nɔ yɔ ɔo lǒ é me ɔ, è sɔ "lee" alǒ "ɔi" dó jílé nǔ dó nǔ wu ǎ, loɔ, è ɔo nǔgbo ɔ, lee xógbe e xógbe-wlantɔ ɔ ɔo é ɔo gbɔn é, "Wanyiyi ce nyí rose vɔvɔ, vɔvɔ ɔé," alǒ ɔo Eblée le 12:29 me ɔ, "Mawu mǐtɔn nyí myc e nɔ fyɔ nǔ é ɔé." Ðò xógbe ɔevo me ɔ, Robertson ɔo Eblée le 1:7 xlé we ɔo é nyí xógbe lǒ ɔé.

Preacher's Homiletic Commentary: "Hlɔnhlɔn e ɔo akpáxwé ɔ me é we nyí lee é xlé linlin e wensagun e 'ɔo wezun e é byɔ é me,' ma nɔ cikɔ nú jɔhɔn ǎ, bo nɔ cí myc ɔɔhun é tɔn é me." (Ðò xógbe ɔevo me ɔ, è xlé akpáxwé ɔ ɔo é nyí lǒ.)

Alenuwema Glekigbe tɔn Expositor tɔn : "Me e wlan [Eblée le] é yí gbè nú liledógbedevome LXX tɔn [Dehan 104:4] tɔn, bɔ é nɔ wà nǔ e gbé nya we é ɔé é, bo nɔ xlé ɔo azɔ e wensagun le nɔ wà é we nyí sinsenzɔ, bɔ lee ye cí é kpo lee ye cí é kpo nɔ sín jíǒ Mawu tɔn wu. Linlin Jwifu le tɔn ðin tɔn ne."

R. Miligan, Wěma e è wlán sé dó Eblée léé é : "Amɔ, xókwín ɔ sín tinme té .jɔhɔn ɔo xógbe nukɔntɔn ɔ me ǎ? Tinme tɔn we nyí gbigbɔ le, lee é nyí gbɔn ɔo Common Version [King James Version] mǐtɔn me é ǎ, alǒ é ka nyí jɔhɔn le, lee meɔé le ko ɔo gbɔn é? É ɔo wen ɔo é kún nyí bo na dó ɔé me kpò ó, loɔ, é na sɔ wensagun le sù lee é nyí bló gbɔn é, bo na dó sɔ Vɔ ɔ sù d'ejí hú mɔ."

"Ene wu ɔ, enyi è ɔo ɔo Mawu nɔ bló bɔ wensagun tɔn le nɔ syen ɔi jɔhɔn kpo jɔhɔn ɔaxó kpo e è ma sixu ɔi xwi xá ǎ le é ɔɔhun ɔ, é na sɔgbe tawun xá linlin Mesédó ɔ tɔn; bo na lé sɔgbe tawun xá linlin e bɔ d'ewu é kpo lee è bló sinsenzɔwatɔ Mawu tɔn le gbɔn é kpo, é nyí myc kpowun ǎ, loɔ, myc sín zǒ ɔé we. xógbe ruach è sixu ko zán ɔo Ebléegbe me [bo lé nyí], é ɔo wen ɔo Glekigbe me we è na ko lile dó .anemɔsi, lee é nyí gbɔn ɔo Tɔn.10:13, 19 me é; 14:21, kpo ɔevo le kpo, bo ka nyí gbɔn .jɔhɔn, bɔ tinme tɔn ɔo wema hwexónu tɔn le kpo wema mímé le kpo me ðin é we nyí .jɔhɔn alǒ gbigbɔ. É nɔ yá ǎ, enyi é na bo tle nyí kpón ɔ, é nɔ xlé jɔhɔn syensyen ɔé alǒ jɔhɔn ɔaxó ɔé, afi nú è zán ɔo lǒ me, lee é nyí gbɔn ɔo Tɔn.15.8, 10 me é, nú gbɔje Jehovah tɔn.

"Ene wu ɔ, nǔ e sɔgbe xá nǔ e lelédó é kpo lee è nɔ zán gbɔn ɔo fí bí é kpo we nyí xókwín ɔ .gbigbɔ lee è na gbɔn ɔo Glensigbe mǐtɔn me é. Ðò Biblu ɔ blebu me ɔ, xókwín .gbigbɔ hwehwe ɔ, é nɔ nɔ kpɔ xá xókwín ɔ .nǔ; è nɔ zán gudo tɔn ɔ dó jílé nǔ ɔebǔ e ma ɔo hlɔnhlɔn ǎ, bo ma ɔo hlɔnhlɔn ǎ, bo gblé é, bo nɔ lé gblé é; bɔ nukɔntɔn ɔ, mɔ ɔokpo ɔ, nú nǔ e syen, bo mé, bo ma nɔ gblé ǎ é. ... Ene wu ɔ, ali ɔevo ɔebǔ nu we wema wlantɔ mǐtɔn sixu sɔ wensagun le sù ɔo linlin e é ɔo dó nɔvɔ tɔn Eblée le wu é me ze ylyb ye wu ǎ . gbigbɔ le; é we nyí ɔo, nǔ ɔogbe 'é ɔo hlɔnhlɔn hugǎn le é,' bo ɔé gǎnmaɔo agbaza tɔn le, nǔ kwijikwiji le kpo nǔ maɔoblɔ le kpo bí sɔn bí mlémí."

"Ene ɔ ɔesu sɔgbe ganji kpodo tan nunywe jixwé tɔn mímé ene le tɔn kpo, kaka je fí e è na dɔ Nũwlanwlan Mímé le me é. Ye ko nyí mesentɔ Mawu tɔn tegbe (*tomeyiyi*), bo kentɔ Jehovah tɔn le no xú dɔ nukɔn tɔn hwehwe cícá alɔ zunkɔ dɔhun dɔ myc e dɔ jiji we é dɔhun. Sodɔmu kpó Gomɔw kpó sín gũfínfín we ɔe xlé nũ éné ɔ gégé, bó lé ɔe xlé (Bíbɛme Xix.1- 26); nukɔngbéví Ejípunu léé tɔn sín kún súsú dó nú yé (Tín.xii,29,30); tóɔɔnnúme e è dɔn nú Izlayéli ví léé ɔo Davídi sín ace gló é (2 Sam.xxiv.15-17); ahwanfuntɔ Beni-Hadadi Sílíi xósú ɔ tɔn léé sín xesi dídó (2 Axósú léé vi.8-23); kpódó ahwangɔnu Senakelibu tɔn sín gũfínfín kpó (2 Axósú léé xix.35)."

Xógbe Gudogudo Tɔn le:

Nũxatɔ ɔ sixu mɔ ɔ Eblée le 1:7 xlé tagba liledógbeɔevome tɔn dé. È no xlé vogbingbɔn e dɔ wema e dɔ Biblu Axɔsuɔɔtɔ ɔ Tɔn Yɔyɔw me le é (gú nú KJV xóxó ɔ) kpo Biblu Amelika Tɔn Standard tɔn kpo tentin é me, bo no lé xlé gbɔn nũxixa ɔevo le gblame dɔ akpáxwé yetɔn le jí. Amɔ, é kúnkplá nũ taji e kúnkplá ɔ. *jɔhɔn* é we nyí ɔ è ni lile dó "gbigbɔ" alɔ "jɔhɔn".

Nú è lile dó "jɔhɔn" ɔ, "jɔhɔn" kpo "myc" kpo bí we è na mɔ nukúnnú je me dɔ lɔ me, lee xóɔɔtɔ ɔagbe dé le ɔ gbɔn é. Enyi è lile dó "gbigbɔ le" lee Biblu King James tɔn le ɔ gbɔn é ɔ, è kpó dɔ "myc" mɔ nukúnnú je me we dɔ lɔ me hugãn.

Macknight kpo Milligan kpo yí gbè nú xó ene, bo ye me wè le bí sɔgbe xá lee è lile wemafo Axɔsu Jaki tɔn kpo Axɔsu Jaki Yɔyɔw tɔn kpo gbɔn é. Amɔ, Milligan no tén kpɔn bo no xò nũ kpɔn nú táan gegé dó no gudo nú liledógbeɔevome ene, bo no bló bo nũ e dɔ wema wlantɔ elɔ nukúnme é nyí xó e è na ganjewu na é dé.

Ene ɔ we tinme xógbe e dɔ II, I, (c) me dɔ Eblée le sín xóta tɔn me é lè: "Mawu no sɔ wensagun tɔn le dó huzu gbigbɔ (é nyí lan ã), bo mesentɔ tɔn le (wensagun le) no huzu myc (é sixu nyí dɔ ali dé nu ɔ Mawu nyí myc e no fyó nũ é dé, 12:29)" -- é we nyí ɔ, dɔ lɔ me.

Gbè e Ja É

Wemata 2:5, 9 .

1. EBLE LE 2:5: "É hwíhwé édéé dó wensagun le gló ã gbɛ e jãwé é . , e xó ɔ we mĩ dè é."

Dò Alexwíí Yɔyɔw sín liledógbeɔevome Glensigbe tɔn e mĩ no zán le é me ɔ, xókwín novo ene we è lile dó "gbè ɔ" (*aión* , xwè, azɔn 38;*ge* , ayikúngban, azɔn 1;*kɔɔmu* , bo hwehwe ɔ, é no dó gesí weke ɔ azɔn 186; kpo*ami* , bo no dó gesí ayikúngban e jí è sixu no é alɔ ayikúngban e jí è sixu no é, azɔn 14). Xókwín e è no zán nú "gbɛ" dɔ wema e dɔ aga é me é we nyí gudo tɔn ɔ. É tɔn ɔo Alesándlu Yɔyɔw me azɔn 15, bo è lile dó "gbɛ ɔ" ɔo Mat; 24:14 me; Lk.2:1; 4:5; Mesédó 11:28; 17:6,31 me; 19:27; 24:5; Hlɔ.10:18; Ebl. 1:6 (dɔ aga); 2:5; Nũɔexléme3:10; 12:9; 16:14, bo è lile dó "ayikúngban" me dɔ Lk. 21:26 me.

Ényi è ma sɔ "gbè e jãwé é" d' é me ã ɔ, xó e è ɔ d' ayí léé bí we nyí ayikúngban mĩtɔn din tɔn ɔ, abí, ɔo lɔ me ɔ, me e no no jí léé, lè e è sixú mɔ gbɔn gbɔn akpáxwé ɔokpó ɔokpó gbígbejé kpɔn gblame é. Amɔ, nũɔɔɔ'ayítɔ le ɔo gbè kpó bí mlémlé dó tinme "gbè e ja é" tɔn wu ã (*oikoumen wõ mellusan wõ* , ayikúngban e jí gbɛtɔ le na no é, 2:5), ee nyí xógbe ɔokpo ɔ dɔ Glɛkigbe me xá "gbè e ja é" dɔ 6:5 me é ã. (*melntós aicɔɔs* , xwè e ja é dé). Dɔ ayi nũ elɔ le wu:

1. Biblu Cambridge tɔn sín tinme: "gbè e jǎwé é . : gbè jixwé tɔn ɔ, bɔ dɔ ali dé nu ɔ, é wé nyí .ye e wema ɔ bi tɔn."

2. B. W. Johnson, Alenuwema Yɔyɔ Mɛ lɛ Tɔn kpo Nũ E È Wlan Dó Mɛ Wu É kpo: "Đò xógbe ɔevo mɛ ɔ, 'ayikúngban e jí gbɛtɔ lɛ na nɔ é sɔgudo tɔn.' Jwifu lɛ nɔ ylɔ acekpikpa Jwifu lɛ tɔn ɔ 'gbè égbé tɔn ɔ.' Gbè e bɔ d'ewu é dé wé na nyí gbè e ja é.' Wɛndagbe hwenu sɔgudo tɔn lɛ wu wé e ɔ xó ɔ hú gbè mavɔmavɔ ɔ."

Nũ E Mɛ É ĐÓ É: Nũ e Johnson wá gbɛta ɔ kɔn na é na bo sɔgbɛ alɔ gbɔ ɔ, linlin e jí é wá gbɛta ɔ kɔn dó é kún sɔgbɛ ó. É sixu sɔgbɛ alɔ é sixu ma sɔgbɛ á dɔ Mat.12:32 mɛ, "dɔ gbè elɔ mɛ á, é ka nyí dɔ gbè e jǎwé é mɛ á". (oute en touto to aioni oute en mellonti), ee è ɔ hwenu e Klisu kpo dɔ gbè é kpo cobɔ hwenu Jwifu lɛ tɔn na fó dó é kpo. Amɔ, dɔ Efe. 1:21, è wlán hwenu e Jwifu lɛ sín hwenu fó bɔ Wɛn Đagbe sín hwenu ko ɔ d'è jí é, "é nyí gbè é lɔ mɛ kɛɔ wé á, lo ɔ, é lɔmɔ dɔ gbè e jǎwé é mɛ". (ou monon en to aioni touto alla kai en to mellonti), é dɔ wɛn ɔ é kún nyí hwenu Klisanwun lɛ tɔn e dɔ ayikúngban jí dìn é kɛɔ mɛ wé tinme tɔn ɔ é ó, loɔ, é lɛ nyí dɔ hwenu mavɔmavɔ e na bɔ d'ewu é mɛ.

Bɔ Jezu ɔesu (Maki 10:30; Luk. 18:30), cobɔ hwenu Jwifu lɛ tɔn na fó ɔ, é d'akpá nyɔna dé lɛ tɔn nú mesédó tɔn lɛ "dɔ hwe elɔ nu... bo na lɛ na gbè mavɔmavɔ dɔ gbè e jǎwé é mɛ". (nun en à kairo. . . kai en to aioni dèr chomén zoen aionion) -- é dɔ wɛn ɔ é dɔ xó ɔ dó nyɔna e ye na mɔ dɔ gbɛzán yetɔn mɛ dɔ ayikúngban jí lɛ é kpo gbè mavɔmavɔ e dɔ gbè mavɔmavɔ e ja é mɛ kpo wu wé.

Gó na ɔ, dɔ Lk.20:34-36 mɛ ɔ, Jezu ɔ: "Gbè elɔ sín vɔ lɛ (Ayinus Touto, hwe é lɔ nu) nɔ da asú, bó nɔ da asú, lo ɔ, mɛ e è mɔ ɔ é jɛxa bó ná byɔ gbè é lɔ mɛ lɛ é ɔ (É nyɔ, hwenu éné ɔ), fínfín sín kú mɛkúkú lɛ tɔn ɔ, è sɔ ná da asi á, è sɔ ná da asú á, dɔ yé sɔ sixú kú á, dɔ yé cí wɛnsagun Mawu tɔn lɛ lɛ dɔhun; bɔ mɔ nyí Mawu ví, dɔ fínfín sín kú sín ví wé mɔ nyí." É dɔ wɛn ɔ xó ene kún ɔ xó dó hwenu Jwifu lɛ tɔn wu ɔ é nyí "gbè elɔ" ó, bo lɛ ɔ xó dó hwenu Klisanwun lɛ tɔn e dɔ ayikúngban jí é jí ɔ é nyí "gbè ene" á.

Ene wu ɔ, é na cí ɔ nú e Johnson wá gbɛta ɔ kɔn na é na bo sɔgbɛ alɔ gbɔ ɔ, nú e é lin é kún nɔ gudo nú ye ganji ó ɔhun.)

3. Thomas Hewitt, Tyndale sín tinme: "Mɛdé lɛ mɔ nukúnnú jɛ gbè e ja é wu, .é nɔ ɔ é nɔ hen xome hun mɛ, ɔ é dɔ tinme ɔkpo ɔ e ɔ wemafo ɔ mɛ é ɔhun, 'É ɔ mɔ cɔ, mɔ ɔ te kɔn jɛnukúnsin yɔyɔ kɔdɔ ayikúngban yɔyɔ kɔ, bɔ hwejjɔ ná nɔ mɛ, lɛ e é dó akpá tɔn gbɔn é' (2 Piyé 3:13). Đò 6:5 mɛ ɔ, xógbe ɔ lɛvɔ tɔn, amɔ, é sɔ nyí .ami (ayikúngban e jí gbɛtɔ lɛ dè é) aion (xwè) wé è nɔ zán. Xókwín ɔ ná ɔibla dɔ tinme ɔxó ɔkpo ɔ, é wé nyí 'dɔ azán é lɔ lɛ sín vivɔnu' (1:2, RV). Xókwín mɔhun lɛ dɔ tinme ɔxó, bo nɔ xò azɔ e Mawu wà bo na dó hwlɛn gbɛtɔ gán é bí kplé. Calvin ɔ ɔ 'gbè e ja é kún nyí ee mɔ dɔ nukún dɔ fínfín sín kú gudo é ó, loɔ, ee bé dɔ bíbɛmɛ Axɔsu dɔto Klisu tɔn tɔn é wé, amɔ, é dɔ wɛn ɔ é na wá jɛnu bí mlémlé dɔ hwlɛngán gudogudo tɔn mɔtɔn mɛ.' Tinme ɔebũ e è na xógbe ɔ é ɔ, è sɔ dɔ wɛnsagun lɛ glɔ á; é ɔ kpowun ɔ tuto yɔyɔ kún na nɔ ace tɔn glɔ hwenenu ó, loɔ, é na nɔ Klisu, Gbɛtɔví ɔ glɔ."

4. James Macknight, Wema Mesédó lɛ tɔn: "Wɛndagbe ɔ sín hwenu wé è nɔ ylɔ ɔ .Ainos Millutos, hwenu e ja é, Ebl.6:5, amɔ, gbɛdɛ á .oikoumene millusan, gbè e mɛ gbɛtɔ na nɔ é e ja é. Xókwín ɔ, .

enyi un ma wà nǔ nyi dǒ ǎ ɔ, é nɔte nú tò jixwé tɔn e è d'akpá tɔn nú Ablaxamu kpo kúnkan tɔn gbigbɔ tɔn ɔ kpo é. Enɛ wu ɔ, lee .ami, gbè ɔ, Lk.2:1, kpo fí devo le kpo ɔ, gbɔn xógbe lõ e è nɔ zán hwéhwe é gblame ɔ, é nɔ xlé gbɛtɔ e dǒ gbè ɔ me le é, xógbe .oikoumene millusan sixu xlé ganji .me e ná nɔ gbɛ e jǎwe léɛ me léɛ ., bɔ è nɔ ylɔ [dǒ] Ebl.1:14 me dɔ 'Me e ná dɔ hwɛngán sín gǔ léɛ.'"

5. Robert Milligan, Wema e é wlan sédó Eblée le é: "Gbè e ja é (é nɔ dɔ é nɔ hen xome hun me) tinme tɔn we nyí dɔ, é nyí hwenu e ja é ǎ (ho aion ho melɔn) lee é nyí gbɔn dǒ Mati.12:39, kpo devo le kpo me é, amɔ, .gbè e me è sixu nɔ é dǒ acekpikpa kpo acekpikpa Mesiya ɔ tɔn kpo glɔ (kp.1.6). Gbè e me mí dè dìn é we; bɔ dǒ me ɔ, hwenu e è nǎ slá wǔ n'i sín hwɛ me ɔ. [è teɔǎ jí], me e è hwɛn gán le é na nɔ gbè kaka sɔyi. Nú gbɛtɔ ɔ, è dá e je nukɔn (Bǐb.1.28-31); bɔ gbɛtɔ ɔ, é kpó dǒ ètɔn we gbɔn sɛn Jehovah tɔn e ma nɔ dɔ ǎ é gblame."

Nǔ E NYɔ Ɖɔ É: Xó e Milligan dɔ é zón bɔ ayikúngban e jí gbɛtɔ le dè é yí gbè nú gbè égbé tɔn kpo sɔgudo tɔn kpo (xwé le) dǒ acekpikpa Mesiya ɔ tɔn glɔ, bɔ é cí dɔ é dǒ nǔ gègè bo na kpa e dɔhun.

Hwenu na wá sù bɔ jǐnukúnsin nukɔntɔn ɔ kpo ayikúngban nukɔntɔn ɔ kpo (ayikúngban ɔ kpo fí e leɛ dó è bɔ è nɔ ylɔ dɔ jǐnukúnsin, bɔ è nɔ lé ylɔ dɔ jǐnukúnsin é kpo) na wá yì, amɔ, jǐnukúnsin yɔyɔ kpo ayikúngban yɔyɔ dè kpo na dɔy ye, bɔ hwɛjijɔ na nɔ ye me, bɔ hwɛjijɔ na nɔ ye me (2 Pi.3:12-13; the ci:1-2, Nǔdɛxléme. Jeluzalému yɔyɔ ɔ, é jete sín séxwé dɔ Mawu gón (Nǔdɛxléme21:10-11), me e sín nyíko dɔ gbewéma Lɛngbóví ɔ tɔn me léɛ we nɔ nɔ me (Nǔdɛxléme21:24-27).

Gó nú éné ɔ, sín hwenu e é fón sín kú, bó yi jixwé ɔ, Klísu dǒ ace bí dɔ séxwé kpódó ayikúngban jí kpó (Mat.28:19), bó ná dɔ axósú dɔ yè me we léɛ bí me káká je hwenu e è nǎ sɔ kentɔ tɔn léɛ bí dǒ afɔ tɔn glɔ é (Mesédó 2:33-35), bɔ gudo tɔn ɔ ná nyí kú, bɔ fínfón sín kú tɔn ná nyí (Fínfón sín kú tɔn)10. ayikúngban e jí é dɛ é ɔ, é ná sɔ axósú duto ɔ jó nú Tɔ ɔ, bó ná nɔ ace tɔn glɔ (1 Kɔ.15:20- 28) -- é dǒ wen dɔ, é dɔ mɔ́ cɔ, é ná dɔ ace tɔn glɔ cɔ, é ná nyí gǎn dǒ kpó xá e káká sɔyi (kpón Ebl.1:8; Eza.9:6-7; Nǔdɛxléme 2:5-4). Wlan wlan : Enyi è dǒ na teɔǎ jí dɔ akpáxwé atɔn nukɔntɔn enɛ le kún yí gbè nú mavɔmavɔ dandan ó ɔ, é dǒ wen dɔ Nǔdɛxléme 22:1-5 yí gbè na, bɔ dǒ hwenenu ɔ, "axɔsuzinkpo ɔ. Mawu tɔn kpo Lɛngbóví ɔ tɔn ." -- dǒ "Jeluzalému séxwé tɔn" (Ebl.12:22) me ɔ, é wá "ayikúngban yɔyɔ" ɔ jí (Nǔdɛxléme 21:1-2, 10) -- séxwé kpódó ayikúngban kpó húzú dɔkpó, dɔ xógbe dè dɔhun.

II. EBLÉE 2:9: "(a) Amɔ, mí mɔ Jesu e è sɔ dǒ dogbó nú wensagun léɛ kpedé é, é we nyí Jesu, -- (b) dǒ kú e é ji ɔ wú, bɔ è sɔ susu kpódó yěyi kpó dǒ axɔsugbakún n'i, -- (c) bónú é ná dɔ kú dó me bí tame gbɔn fénú Mawu tɔn gblame."

Nǔ mɔhun (e gosin ASV me é) sekɔ liledógbedevome xógbe nukɔntɔn ɔ tɔn lee é nyɔ bló gbɔn é, bɔ bo na dó dè xógbe nukɔntɔn ɔ xlé bo lé dè xlé dǒ xógbezónme linu ɔ, mí sɔ nǔ taji atɔn e d'eme le é dó (a), (b), kpo (c) kpo me, bo sɔ dɔde le dó klán ye dǒ vo.

Enɛ xlé dɔ (b) kpo (c) kpo cá kàn xá (a) dɔkpo ɔ, bɔ è sixu dè (b) alǒ (c) sín ye me, bo ma na wà nǔ dó lee è bló xógbe ɔ gbɔn é wu ǎ. É dǒ mɔ́ cɔ, enyi è wà mɔ́ ɔ, é na xlé dɔ wema wlantɔ ɔ jló na bló bɔ me le bí na dɔ ayi me nú me ǎ. É lé wá je wè dɔ (b) é cá kàn xá wemafo 8gɔ e je nukɔn nú wemafo 8gɔ ɔ é dǒ linlin linu hugǎn, bɔ (c) é lé cá kàn xá wemafo 10-18 e bɔ d'ewu é hugǎn; bɔ enɛ na dɔibla zón bɔ lee è dɔ xó dó nǔ le jí gbɔn é gbɔn vo nú lee nǔ le je gbɔn é.

Liledógbeḍevome vovo le ko ba na bló bo xóḍḍókpó linlin tɔn na nyó hugān gbɔn xógbe ḍevo le ḍiḍe ḍyɔḍyɔ gblame, ḍé le ḍò bǎ ḍaxó ḍé me hú ḍevo le -- amɔ, é nyí linlin e cá kàn tawun bo mǐ ko ḍḍ xó d'ejí ðìn le é ma hen nǔ gblé dó bǎ ḍé me ǎ. È na kpóndéwú e bo d'ewu le é, bo è nɔ lé vó xógbe le jladó ḍó bǎ ḍé me, bo nǔxatɔ ɔ na ḍḍ hwe ḍḍ ye ka xlé nukɔnyiyi ḍé ḍò bǐbǐme nú emi à jí, bo lé xlé bǎ e me ye ḍé é.

NIV : "amɔ, mǐ mɔ Jezu e è bló bo é hwe hú wensagun léé kpeḍé é, bo ðìn ɔ, è sɔ susu kpódó yǎyi kpó sín axɔsugbakún dó jí tɔn, ḍó é jí kú, bónú é ná kú dó me bǐ tame gbɔn fénu Mawu tɔn gblame."

NAB : "Amɔ, mǐ mɔ ḍḍ è sɔ susu kpódó yǎyi kpó dó axɔsugbakún Jezu jí, ḍó é jí kú: Jezu e è sɔ ε ḍó dogbó nú wensagun léé nú hwenu kpeḍé é, bónú é ná kú ḍó gbetɔ léé bǐ wú gbɔn jlǒ ḍagbe Mawu tɔn gblame."

Barclay : "Nǔ e mǐ mɔ ɔ we nyí Jezu. Nú hwenu kpeḍé ɔ, è sɔ ε ḍó dogbó nú wensagun léé. Amɔ ðìn ɔ, mǐ mɔ ḍḍ è sɔ susu kpódó yǎyi kpó dó axɔsugbakún n'i, ḍó kú e é kú é wú, ḍó linlin fénu Mawu tɔn we nyí ḍḍ Jezu ní mɔ kú nú me bǐ."

Filipu : "Nǔ e mǐ nɔ mɔ tawun é we nyí Jezu, hwenu e è bló bo é hwe hú wensagun le nú táan ḍé gudo é (bo mɔ me ɔ, é ḍò wuvɛ kpo kú kpo glɔ), bo na dó sixu, gbɔn fénu Mawu tɔn gblame ɔ, tén kú kpón nú gbetɔ le bǐ, bo è sɔ susu kpo yǎyi kpo dó axɔsugbakún na ðìn." (Phillips wà azɔ ḍagbe ḍé bo vó nǔ le tò ɔɔgbe xá lee nǔ le je gbɔn é, amɔ, ḍò mɔ wiwa me ɔ, é nɔ bló bo kancica linlin tɔn e xó mǐ ḍḍ ḍò aga le é nɔ cí mɔto ḍɔhun.)

Xó ... Lindɔn & Yehwe Kpléklé

Wemata 4:12-13 .

Texte (ASV): "12. Ḍó Mawuxó ɔ ḍò gbè, bo ḍó hlɔnhlɔn, bo syen hú hwǐ e ḍó nu we é bǐ, bo nɔ tɔn kaka bo nɔ klán lindɔn kpo gbigbɔ kpo, bo nɔ klán xú le kpo xú le kpo, bo nɔ yawu tuùn linlin le kpodo linlin e ḍò ayi me le é kpo. nukún me e mǐ ḍó na wà nǔ xá é tɔn."

Wemafɔ enɛ le we nyí xóta e ḍò wǎḍexáme e ḍò dandan é ḍé me nú Klisanwun le, ḍò Klisu sín ace glɔ, ḍḍ ye ni ma wà nǔ nyi ðò e Izlayeli wà ḍò Mɔyizi sín ace glɔ é ó, bo lé gbɔn tótítí ní .xó Mawu tɔn é hen nukúndiḍo kpo akpá e é dó ḍḍ emi na byɔ Kanáa é kpo gbɔje e é ḍó ḍò kannumɔgbenu Ejipunu le tɔn me é kpo, kpodo wuvɛ e mɔ we ye ḍé ḍò gbetótí me é kpo bú, bo é nyí gbɔje e ḍò Kanáa jixwé tɔn me é sín kpóndéwú nú ví gbejinɔtɔ Mawu tɔn le bǐ -- bo gbɔjezán aklunɔzán gblame ḍokpo ḍokpo e è nɔ na Izlayeli agbaza tɔn é lɔ nyí kpóndéwú tɔn.

Wemafɔ 12ḡ ɔ ḍḍ xó dó .medesunɔ tɔn hlɔnhlɔn e xó Mawu tɔn ḍó dó ayi mǐtɔn wu é, enyi mǐ jó è dó bo é mɔ ten bo w'azɔ ganji ɔ ne. Wemafɔ 13ḡ ɔ tinme nǔ e è sixu jlé dó .nukúndiḍo azɔ e akpáxwé Mawu ḍesu tɔn nɔ wà é kpo mǐḍé kpo -- é ḍó na nyí nǔ e nɔ sísé me syensyen bo mǐ na jó xó tɔn dó bo é na ḍu ḍò gbézán mǐtɔn me é.

1. "Mawuxó ɔ." Finé ɔ, é ḍo wen ḍḍ xókwín ɔ ḍo xó ḍḍ dó Mawuxó e è ḍḍ gbɔn gbeyiḍḍ léé jí é wú we (1.1). Wensagun léé (2:2), kpódó Ví tɔn kpó (1:2; 2:3), é nyí Klisu ǎ, ḍi Xó e wá agbaza me é ḍɔhun, lé e é nyí gbɔn ḍo Nǔḍexléme 19:13 me é (kpón Jn.1:1,14; 2: Jn.1). Lo ɔ, xókwín nukɔntɔn ɔ "ḍó" ɔ bló bo lé e é nɔ w'azɔ gbɔn é kàn "gbɔjezán gbɔjezán ɔ tɔn nú togun Mawu tɔn" (4:4), bo ḍò taji ɔ, me e sixú byɔ me abǐ me e ma sixú byɔ me ǎ léé, lé e è ḍḍ gbɔn gbɔn Mɔyizi (3:5) kpódó Davídi kpó jí é (4:7) kpódó fí gbɔn Klisu tɔn jí .

xóqđt̄ e gbigb̄ mímé s̄ d̄ ayi me nú me é, é we nyí me e wlan wema Eblée le é (3.7 - 4.11), b̄ é d̄ wen d̄ é gb̄n xóqđt̄ t̄n d̄evo le jí l̄m̄ (kp̄n 4.1-2, 11).

2. "Gb̄, bo n̄ w'az̄." É we nyí d̄, xó Mawu t̄n s̄, é n̄ hen n̄ gbl̄ d̄ me wú, bó n̄ hen n̄ gbl̄ d̄ me wú, bó n̄ hen n̄ gbl̄ d̄ me wú -- l̄ e é n̄ wa n̄ gb̄n égb̄ d̄ Klísu gl̄, bó n̄ wa n̄ gb̄n d̄'ayi é d̄hun -- b̄ d̄o ali d̄é l̄e nu s̄, é l̄é nyó hú m̄ (kp̄n 2:1-4; 10:26-31).

Klísu we nyí hwed̄t̄ akj̄je d̄agbe d̄é t̄n, bó d̄o akpá d̄agbe hú akj̄je xóxó e è je xá Izlayéli agbaza t̄n s̄, b̄ M̄yízi nyí hwed̄t̄ t̄n (8.6). Hwenu e Mawu ná Izlayéli agbaza t̄n az̄n tenweḡ s̄ é s̄, gb̄jez̄n t̄n sín n̄d̄íq̄ l̄e me, d̄i gb̄jez̄n aklunz̄n gblame d̄okp̄o d̄okp̄o t̄n d̄hun s̄, é nyí "ȳnȳ" n̄ d̄agbe d̄é t̄n, b̄ é ná wá gb̄n Klísu jí (Kolo.2.16; kp̄n Ebl.8.4-5; 9.11; 10.1).

Gb̄jez̄n aklunz̄n gblame t̄n c̄, é nyí n̄ e Klisanwun le d̄o na xwed̄ é ă -- d̄o akj̄je e byc d̄ è ni n̄ xwed̄ é c̄, è d̄é è s̄in d̄o kú Klísu t̄n hwenu ("É d̄é nuk̄nt̄n c̄ s̄in, bo na d̄o d̄o weḡ c̄ ayí," 10:9), b̄ è ka z̄n d̄ è ni n̄ nyí gb̄jez̄n aklunz̄n gblame d̄okp̄o d̄okp̄o t̄n d̄o akj̄je ȳc̄ e Klísu n̄ bl̄o é gl̄ ă.

Đi lee è ko d̄o gb̄n é c̄, n̄ d̄agbe huḡn e na wá gb̄n Klísu jí é sín "ȳnȳ" we -- gb̄je gb̄jez̄n t̄n sín d̄i d̄e e .é kpo nú togun Mawu t̄n (4:6) -- gb̄je d̄agbe d̄é nú gb̄j̄nt̄ Izlayéli agbaza t̄n hwexónu t̄n l̄e, kp̄d̄o Izlayéli gbigb̄ t̄n az̄n gudogudo t̄n él̄ l̄e kp̄o. É ná bȳ me hwenu e m̄ ná gb̄je d̄o az̄ m̄t̄n l̄e me d̄o ayíkúngban jí é, l̄ e Mawu gb̄je d̄o az̄ e é wa d̄o j̄inukúnsin kp̄d̄o ayíkúngban kp̄o, kp̄d̄o me e d̄'é jí l̄e kp̄o me é (Ebl. 4.9-11; kp̄n N̄d̄exl̄e 14.13).

B̄ é nyí .d̄o me e n̄ "setónú" nú xó Mawu t̄n "e d̄o gb̄, bo d̄o az̄ wá we" d̄o hwenu e d̄o ayíkúngban jí le é bí me le é, am̄ .é nyí d̄o "tónúmas̄t̄ .n̄d̄é hwenu e è n̄ z̄n é.

3. "É syen hú hwí e d̄o nu we é bí" -- hwí e n̄ byc me me huḡn é. Đò Efe. 6:17 me c̄, è n̄ ȳl̄ xó Mawu t̄n d̄o "hwí Yesinsen t̄n," b̄ è n̄ z̄n d̄o ahwan gbigb̄ t̄n me. Am̄, è d̄o tame lin d̄o xó Mawu t̄n jí we d̄o fí, d̄o n̄wukpikp̄é e é d̄o bo na byc me d̄okp̄o d̄okp̄o me bo na d̄e me d̄okp̄o d̄okp̄o sín ayi me é xl̄é d̄o med̄ée gb̄j̄é kp̄n me.

4. "É n̄ t̄n káká yi fí e lind̄n̄ kp̄d̄o gbigb̄ kp̄o klán d̄é é, xú kp̄d̄o xú kp̄o."

"Lind̄n̄" kp̄d̄o "gbigb̄" kp̄o we è n̄ z̄n hwehwe d̄o d̄ȳ "gb̄t̄ e d̄o xome é" kp̄d̄o "gb̄t̄ e d̄o w̄xo é" kp̄o (2 K̄.4.16). Am̄, hwenu e è d̄é ye d̄o vo nú yed̄ée é c̄, "lind̄n̄" (*psuche*) d̄o xó d̄o n̄ e d̄o gb̄ d̄o agbaza me b̄ gb̄t̄ d̄o d̄o n̄d̄íq̄ kanlin le t̄n me é jí, bo l̄é d̄o xó d̄o "gbigb̄" (*j̄h̄n*) n̄ d̄o gesí akpáxwé gb̄t̄ t̄n ene e è dá d̄o akpaj̄e Mawu t̄n me é, bo n̄ z̄n b̄ gb̄t̄ n̄ cí Mawu d̄hun d̄o ali e nu kanlin le ma n̄ cí m̄ ă é nu.

"Joints" le we nyi fi e xú le n̄ j'ayi bo n̄ j'ayi ganji b̄ ye n̄ hen z̄nlin d̄i d̄i b̄kun d̄o yed̄ee tentin e. B̄ è n̄ z̄n "marrow" d̄o xl̄é lee lind̄n̄ c̄ ḡnḡn̄ s̄ é, lee Euripides bl̄o gb̄n d̄o xwè kanweko at̄z̄nḡ c̄ J.H.M., d̄o 1914 é.Hippolyte 225, "bo na d̄o zun x̄nt̄n d̄o b̄ d̄é me, bo ma na zun x̄nt̄n ḡnḡn̄ le ă .xú lind̄n̄ t̄n" (Vincent, 1999).Xógbe Kpl̄nkpl̄n le Đò Alexwí Ȳc̄ c̄ me).

Ene wu c̄, xógbe e d̄o aga é nyí xógbe d̄é bo n̄ xl̄é ḡnḡn̄ gb̄t̄ e d̄o xome é t̄n, b̄ xó Mawu t̄n n̄ byc me bo n̄ hun akpáxwé t̄n le d̄i xógbe d̄é d̄hun, nú med̄ée gb̄j̄é kp̄n -- é nyí d̄o é n̄ klán "lind̄n̄" c̄ ă.

sín "gbigbo" me alò "xò" sín "xò" me -- lo, ɔɔ é nɔ byɔ me kaka je "kplékplé" akpáxwé ene le bí tɔn jí, dò lǒ me.

5. "Nɔ yawu mɔ nu je linlin kpodo linlin ayi me tɔn le kpo me." Éné ɔ, é nɔ lé ɔe nǔ e xó mǐ ɔɔ wá yì lée xlé, bó nɔ lé tɔnme yě, é nyɔ wà ɔ, é cí ɔɔ "quick to discern" kún nɔ wà nǔ jǐjǐl nǔ xókwín xógbe tɔn ɔ ó ɔɔhun, xóɔɔtɔ lé, dò wemafɔ Glekigbe tɔn me, bɔ tinme tɔn nyí nǔnywetɔ alò nǔwukpikpé bo na mɔ nǔ je nǔ me alò ɔɔ hwe. (Xókwín Glensigbe tɔn mǐtɔn "critique" ɔ, é we gosin fine.)

"Xó ɔ nɔ hen linlin .mima . Sín hwenenu krinein dòmá alòè dè, e nɔ kánwezun yì tinme .hwegbotɔ , tinme e è nɔ na hwehwe dò Alenuwema Yɔyɔ ɔ me é we nyí hwedidɔ e me è na dè me sín me é kpo . nùkplɔnkplɔn kúnnuɔenú le tɔn. Dò xóɔɔtɔ lé linlin e dò .gbedeji kpohwedidɔ è nɔ xò kplé." (Vincent, Xógbe Kplɔnkplɔn .) Enyi è mɔ ten dó wà azɔ́dè dò ayi gbetɔ tɔn me ganji ɔ, xó Mawu tɔn nɔ dè jijɔ me ɔokpo ɔokpo tɔn xlé, é nyí walɔ tɔn kedje á, lo, é nɔ lé dè "linlin kpo linlin e dò ayi me le é kpo" -- ayi édesunɔ tɔn xlé.

"Gó na ɔ, nǔ elɔ (kai), azɔ́wiwa xókwín ɔ tɔn e dò ayi me é nɔ mɔ kpɔndéwú tɔn dò nǔkanbyɔ me, nǔkanbyɔ e ma sixu gɔn jije á é me, bo nɔ ba dò nǔ Mawu ɔesu e mǐ ɔɔ na wà nǔ xá é" (Marcus Dodds, dò xóɔɔɔkɔpɔ tɔn dó "Eblée le" jí dò 1990 me) me. Alenuwema Glekigbe tɔn e Nǔtinmetɔ ɔ Wlan É). È ɔɔ nǔ ene e è gó na é dò wemafɔ e bɔ d'ewu é me, lè:

6. "13. Nǔdídó dǔbǔ tíin bɔ è ma nɔ mɔ ε á: lo, nǔ le bí dò mǔ bo dò wěxo dò me e mǐ ɔɔ na wà nǔ xá ε é sín nukún nukɔn" --alò me e mǐ ɔɔ na ɔɔ gbè na le é.

Ene wu ɔ, dò nǔ ɔevo le bí me ɔ, Mawu tle tuùn lee nǔ nɔ cí nǔ mǐ dò ayi me é kpo linlin e mǐ nɔ ɔɔ dó XÓ tɔn wu é kpo, enyi mǐ na bo tle kpéwú bo hwla dó gbetɔ hatɔn mǐtɔn le gègè alò ye bí ɔ ne. Bɔ nǔ éné ɔ dó ná nyí nǔ e nɔ sísé me hú bí bɔ mǐ ná jó dó bɔ é ná hen ƉƉ ƉƉ ƉƉ dò gbezán mǐtɔn me é, bónú mǐ ma ná gɔn nukúndidɔ gbɔjɔzán tɔn e è d'akpá tɔn nǔ ví Mawu tɔn tónúsétɔ lée bí é bú hwenu e azɔ́ mǐtɔn lée kpódó gbe mǐtɔn lée kpó ná fó ɔɔ ayíkúngban jí é ó.

Nùkplɔnme Baptem le Tɔn

"Bló baptem dó mekúkú le tame "

Wemata 6:2 .

Nǔ éné ɔ, è nǔ ɔɔ xó dó nǔkanbyɔ e è kanbyɔ me é jí ɔɔ è lin ɔɔ è nǔ sɔ "Iehwesin nú mekúkú lée" (1 Kɔ.15:29) dó wemata 6:2 me à jí. È sixu ko bló mǔ nǔ linlin ene á có, é ka sɔgbe ɔɔ mǐ ni ɔɔ xó dó ene jí dò nǔ ene linu á.

Dó wemafɔ 30gɔ ɔ sɔ xóɔɔɔkɔpɔ alɔkpa ɔokpo ɔ ɔevo d'ayí (é kpó dò yi yi we kaka je wemafɔ 32gɔ ɔ me), alò, lee meɔé le lin gbɔn é ɔ, é tle sixu nyí akpáxwé xóɔɔɔkɔpɔ ɔ tɔn ɔɔ wutu ɔ, mǐ na na ye me wè le bí ɔɔ kpó, é na bo tle nyí ɔɔ mǐ na sɔ ayi mǐtɔn gègè ɔɔ wemafɔ 29gɔ ɔ jí ɔ ne.

Nǔwlanwlan Mawuxówema ɔ tɔn (ASV)

29 É má nyí mǔ á ɔ, ne me e le yehwesin nú mekúkú lée ká ná wa gbɔn? Ényí mekúkú lée ma nɔ fɔn á ɔ, étéwú è ka nɔ le yehwesin dó mekúkú lée tame? 30 Étéwú awěxome ká nɔ nɔ te teqbe teqbe?

Nũ e è nc yl̄ d̄c xóq̄d̄ók̄p̄ é né .gbet̄ --é w̄e nyí d̄c, nú nya c -- é d̄e, d̄ò nin̄c̄m̄e elb m̄e c, nũ e ma sc̄gbe ä é d̄é xl̄é d̄ò nũwiwa kpo nũgbo kpo tentin, enyi mekúku le sín fínfón sín kú ma t̄in ä c n̄e.

É xl̄é cédcédé (1) d̄c meq̄é le d̄ò fí d̄é, enyi é ma nyí d̄ò K̄olenti ä c (fí e é na d̄ibla d̄ó na nyí nú .gbet̄ argument pour être efficace contre l'erreur là), è d̄ò "baptem bló w̄e nú mekúku le," enyi tinm̄e t̄on na bo nyí d̄ebũ c n̄e; (2) d̄c wema wlant̄ c s̄ d̄ó m̄c nũ e ma d̄ò taji ä é d̄c nũxat̄ emit̄on le tuùn nũ en̄e ganji; é lév̄c (3) d̄c é kún nyí nũwiwa d̄axó d̄é ó, d̄ó m̄e e nc d̄'al̄c d̄'eme le é c, è nc s̄ ye d̄ó d̄ó "ye", b̄c é cí d̄c é lé d̄e nũwlant̄ c sín m̄e d̄phun. É d̄ò m̄c̄c̄, (4) è d̄c hwe d̄é ä, b̄c enyi é ma sc̄gbe ä c, é nc cí nũ e kpaca m̄e é d̄é d̄phun kpedé, d̄ò taji c, enyi hwe d̄é le t̄in d̄ò K̄olenti c, d̄ó linlin taji e wu è wlan Wema c é w̄e nyí d̄c è ni jla nũ e d̄ò wal̄ linu, gbigb̄c lixo kpo nũkpl̄onm̄e kpo linu d̄ò sinsen e d̄ò fine é m̄e é d̄ó.

Hwenu e nũxat̄ P̄olu t̄on nuk̄ont̄on le na ko m̄c nukúnnú je tan e m̄e é d̄c xó d̄ó é wu é m̄e, enyi é ma ko tinm̄e nũ d̄evo le d̄'ej̄i ä c, m̄id̄e le ka d̄ó l̄e en̄e d̄ò égbé ä. B̄c é ma d̄ò fine ä, ḡc nú lee xókwín e è lile d̄ó "nú" d̄ò xógbe "nú mekúku le" m̄e é nc d̄yc gb̄on é, zón b̄c è d̄ó linlin e d̄ibla d̄ó vivo ä le é (d̄ò 30 kpo 40 kpo vlame), b̄c d̄é le d̄ò wen d̄c adingban w̄e, b̄c d̄evo le d̄ibla nyí nũ e è sixu hen d̄'ayí é, am̄c̄, d̄é d̄ò ye m̄e bo nc xl̄é nũ le b̄i ml̄éml̄é ä.

En̄e wu c, é cí d̄c nũ d̄agbe huḡan e m̄i sixu wà é w̄e nyí d̄c (1) m̄i ni d̄ó ayi d̄ēd̄ee nyó zán huḡan b̄c m̄i na gbéj̄é kpón le é wu, kpo xósin d̄ebũ e cí d̄c ye d̄ò tito jí é kpo, m̄c̄d̄okpo c, (2) m̄i ni d̄on ayi m̄e le t̄on wá lee è nc zán xókwín Glekigbe t̄on c gb̄on é jí .huper , b̄c è nc lile d̄ó gb̄e d̄evo m̄e .hyper , b̄c è lile d̄ó "nú" d̄ò xógbe "lehwesin nú mekúku le" m̄e -- b̄c m̄i na bló d̄ò tuto d̄evo m̄e.

Đò tinm̄e t̄on t̄l̄c m̄e c .huper n̄ijledonũwud̄i al̄d̄d̄ò j̄i al̄d̄d̄ò gudo . Am̄c̄, d̄ò Alexwí Ȳcȳc m̄e, m̄c̄d̄okpo c, d̄ò LXX m̄e c, xógbe e ma nyí xógbe t̄l̄c ä le é keq̄e m̄e w̄e é nc t̄n d̄e.

Huperd̄ò Alexwé Ȳcȳc m̄e .

Huper é d̄ó tenm̄e 160 d̄ò Alexwí Ȳcȳc m̄e. Đò 134 m̄e c, é nc t̄n kpo xókwín e d̄ò xókwín xókwín m̄e le é kpo, kaka je wemaf̄c m̄it̄on jí; b̄c d̄o xwe 104 m̄e c, è lile d̄ó "nú" d̄o KJV m̄e; d̄ò 12 m̄e c, "d̄ò"; d̄ò 8 m̄e c, 'd̄ó" (m̄e d̄okpo) wutu"; d̄ò 3ḡc c m̄e c, "d̄ò (medé) tenm̄e; d̄ò 2ḡc c m̄e c, "d̄ò (medé) tenm̄e"; d̄ò 5ḡc c m̄e c, nũ vovo -- d̄okpo d̄okpo d̄ò nũ elb le m̄e: "d̄ò (medé) tenm̄e (Mk.9:40); "d̄ò" (Hl̄c.9.27); "d̄ò" (2 K̄c.7.7); "d̄ò tame" (Fili. 1:29a); "gb̄on" (2 T̄e.2.1).

Huper kpo hwedóme c kpo nc je az̄on 20, b̄c è nc lile d̄ó "aga" az̄on 12; "hu," az̄on 3; "hu," az̄on 2; "d̄ò gudo," az̄on d̄okpo (2 K̄c.8.3); "nu" az̄on d̄okpó (2 K̄c.12.13); "d̄ò j̄i," az̄on d̄okpó (Ef̄e.1.22).

Huper d̄i adverb̄e d̄é nc t̄n az̄on 6 d̄phun, è nc lile d̄ó "very chiefest" az̄on 2; "hu m̄c," az̄on d̄okpó (2 K̄c.11.23); "é suk̄p̄ó hú m̄c̄," az̄on d̄okpó (Ef̄e.3.20b); "ze jl̄éj̄i," az̄on d̄okpó (1 T̄e.3.10); "d̄ò j̄i tawun," az̄on d̄okpo (1 T̄e.5.13).

Huper kpo .genitif , lee Arndt kpo Gingrich kpo tinm̄e gb̄on é,Alenuwema Ȳcȳc kpo Wema Klisanwun Nuk̄ont̄on le T̄on Đevo le kpo : (d̄é).nú, d̄ò nyik̄c m̄e, nú medé al̄d̄ nũd̄e . : (b). Kpodo genitif nũ c t̄n kpo,bo na d̄ó wà nũ e è lin na wà é b̄i; (c).Đò ten t̄n m̄e, d̄ò ten t̄n m̄e c, d̄ò nyik̄c t̄n m̄e . . (Hwed̄elenu c, nũ en̄e nc xò kpl̄é xá d̄ò nyik̄c m̄e, nú.); (d). Bo na d̄ó xl̄é NŪ E Đ̄C Đ̄C É al̄d̄ Đ̄C Đ̄C c,*d̄ó, d̄ó, nú . ;

(e).aga kpo gũdo kpo é sixu je d̀ò .hupéé tesi Eudókiyasi (Fili.2:13); (f).Nùdé ,linkpón g (é d̀ibla sɔgbe xá .peri , bo nɔ lé d̀ɔɔ yedéé hwéhwe d̀ò MSS με).

Huper kpo .hwedómetó e: d̀ò tinme e d̀ɔ d̀ɔ é hugăñ, hugăñ, .ZE jĩ, ZE, ZE.

Huper d̀i adverbe d̀ɔhun:nũ devo le (2 Kɔ.11.23). (Kpón liledógbedevome e d̀ò aga le é.)

* Thayer d̀esu d̀ɔ: "4. De la CAUSE IMPELLANTE ou MOVE;d̀ó ,d̀ó . , με d̀ebu alo nu d̀ebu."

Tinme E È SÓ É .

1. Baptem e è nɔ bló nú με e è só d̀ó ten tɔn με le é d̀ò με e kú le é tenme. "Nũ e è sixu tinme é d̀okpo géé we nyí d̀ɔ Klisanwun dé le d̀ò Kɔlenti bo nɔ bló baptem nú Klisanwun e d̀ò gbè é dé d̀ò με e huzu sinsen bo kú cobɔ è na ε sakramenu ene é dé tenme. Nũwiwa mɔhun d̀ò Marcionite le tentin d̀ò xwè kanweko wegɔ ɔ με [Marcion flourished about 144 AD, among earli a. Cerinthians [Cerinthus d̀u vivĩ tɔn d̀ò xwè 100 J.H.M. mekúkú ɔ, yě só με gbede dé hwlá dó mekúkú ɔ sín zan gló; Kɔlentinu le, ee é d̀ɔ xó nú édée tlolo é, sín με e yí gbè nú aca ɔ le é gón.É só nɔ zán 'ye' d̀ò akpáxwé elɔ bí με ä É nyí kúnnudenú nú με devo le kpowun ä;xó d̀ɔ d̀ó kɔ́ me d̀esunɔ tɔn . Με e nɔ wà mɔ, bo ma ka d̀i nú nú fínfín sín kú ä le é nɔ gbé nũ nú yedée. Aca ene sixu ko tɔn d̀ò Jwifu e huzu ahwanvu le é tentin, d̀ó ye ko kplón nũ mɔhun d̀ò nũd̀iqi yedesunɔ tɔn με. Enyi Jwifu dé kú bo ma ko klí édée sín nũ kwijikwiji dé με ä ɔ, è nɔ klí με e d̀ò gbè é dé, bo è nɔ kpón mekúkú le dó mɔ με mímé." (Nũtinme Ellicott tɔn dó Biblu ɔ bí jí , xwè kanweko 19gɔ ɔ sín vivɔnu)

"Enyi mekúkú le ma ka na fín ä ɔ, ete με e le yehwesin nú mekúkú le é ka na wà?" (ver.29) -- nũkanbyɔ e με Kɔlentinu le mɔ hlɔnhlɔn tɔn bí mlémlé d̀è é, amɔ, é bú dó mĩ d̀ó mĩ tuùn nũ e é nyí é ä wutu .

"Amɔ, tinme xókwín le tɔn e d̀ò wen é cí d̀ɔ é d̀ò baptem e è nɔ bló d̀ò ten tɔn με é dé xlé we d̀ɔhun, bɔ xóntɔn gbede dé nɔ bló baptem dó d̀ɔɔ με e kú bo ma bló baptem ä é dé. . . Ene ɔ gudo ɔ, lee é nɔ nyí gbɔn d̀in é ɔ, é nɔ je hwedelenu d̀ɔ hwenu e kú d̀ò sisekɔ we é ɔ, linlin e Klisanwun e ma d̀i nú ä le é d̀ó bo na huzu baptem é sixu syen . è nɔ só kú dó jí nú Klisanwun e jló na bló baptem é. με e kú é nɔ mɔ gbɔdónúme d̀ò baptem e è nɔ bló d̀ò ten tɔn με é με Με e è kudeji dó nũd̀iqi με e kú é tɔn wu é nɔ yí gbè n'i bo nɔ lé yí gbè n'i.

é bló baptem dò ten tɔn mɛ."Biblu Nŭtinmɛ Tɔn . , dò bĭbĕmɛ xwè kanweko 20gɔ H.M.)

AKPAXWÉ: É na bo tɛ sɔgbe gbɔn dɛbŭ ɔ, linlin gègè wɛ dò xógbe e è dè sín aga ɛ é mɛ. Dò taji ɔ, è tuùn dɔ é wá sù dò nŭwlanwɔlɔn tɔn mɛ dò nukɔnmɛ, lee mɛ gègè dɔ nŭ gbɔn é ă. Flexibilité xókwín "nú" (*huper*) nɔ dɔ dogbó nú nŭwukpikpé gbè ɛ tɔn alŏ .nŭ e sixu jɛ ɛ é dòmɛsédó baptem.

2.Baptem Mɛ E Nɔ Huzu Dò Gbè ɛ É Tɔn Bo Na Nɔ Bŭ xá Klisu . "Mɛdè ɛ mɔ nukúnnú jɛ Mɛhwɛngantɔ mĭtɔn dɛsu wu. Etɛwu è ka nɔ ɛ yehwesin nú Mɛhwɛngantɔ e kú é sín nyikɔ mɛ, Mɛhwɛngantɔ e nɔ nɔ mekúkú ɛ tɛntin é, enyi mekúkú ɛ ma fɔn sín kú ă ɔ? Amɔ, un dɔ nŭ dɔ é nyí kpɔndéwú dɔkpo géé dè nú .*hoi Nɛkɔnbo* na dó xlé mekúkú hú dɔkpo; tinmɛ dɛ wɛ bɔ xogbe ɛ dɔ fi dɛvo a." (Nŭtinmɛ Matie Henry tɔn , akpáxwé nukɔntɔn xwè kanweko 18gɔ H.M.

Ðɔ: Xógbe e xó è dɔ wá yì é, e Matthew Henry dɔ xó tɔn bo lilé dó "mekúkú ɛ" é nyí xókwín gègè, é nyí dɔkpo géé ă, dò wema Glɛkigbe tɔn mɛ, bɔ é dò dɔdɔ wɛ dɔ é nɔ zón bɔ é nɔ vɛwŭ tawun bɔ è na dɔ xó dó Klisu wu -- bɔ é dò wen dɔ é sɔgbe.

3.Baptem Mɛ E Nɔ Huzu Dò Gbè ɛ É Tɔn Bo Na Nɔ Bŭ xá Klisu kpo Klisanwun Kúkú ɛ kpo . "Enyi mekúkú ɛ ma nɔ fɔn sín kú ă ɔ, etɛwu è ka nɔ dɔ mɛ enɛ ɛ dò yehwesin mɛ dɔ ye wu, alŏ, bo nɔ lin tamɛ dó ye jí? Hɔmanu ɛ 6:3-11 xlé tinmɛ e Pɔlu dɔ dò wemafo elɔ mɛ é cédcédcé. Mekúkú ɛ nyí gbɛta dè bɔ Klisu nyí ta yetɔn bo nyí mɛ nukɔntɔn e na fɔn sín kú é. Gbɔn yehwesin mɛ ɔ, mĭ nɔ bló wuntun dɛmi nɔ bŭ mĭdée kpódó gbɛta éné ɔ kpó, mɔ dɔkpo ɔ wɛ é nyí xá Klisu, bɔ mĭ nɔ bló mɔ dɔ nukúndɔdɔ e mĭ dɔ dɔ mĭ ná fɔn sín kú xá gbɛta éné ɔ wú gbɔn hlɔnhlɔn Klisu tɔn gblamɛ (Hɔ.6:5). Lo ɔ, ényí mekúkú ɛ ma nɔ fɔn ă ɔ, étéwú mɛ e ɛ kɔ sín Klisu mɛ ɛ ɛ ka dɔ ná nɔ bŭ xá yè gbɔn dɔdɔ nŭjɛdonúwu tɔn dè gblamɛ? Etɛwu ye ka dɔ na bló baptem dɔ ye wu, alŏ dɔ ye wu? Enyi fínfín sín kú ma tĭin ă ɔ, baptem e nyí wuntun tɔn é nyí nŭ yayă dè. Nŭtinmɛtɔ e dò sinsɛn dèdèe sɔ sín kɔn dó baptem tɛnmɛ ɛ é mɛ ɛ nɔ hɛn nŭ gblé dó wemafo enɛ wu kpo aluwɛ kpo. Ée ye sɔ mɔ nŭ jɛ tinmɛ yehwesin tɔn wu ă é ɔ, é wɛ nyí dɔ mɛ e huzu ahwanvu é dè dɔ na nɔ bŭ xá mekúkú ɛ, bo na dɔ Klisu dɔ ta yetɔn kpo atín sínsén nukɔntɔn e na wá gbè é kpo, bɔ ye sɔ tuùn lee ye na tĭn mɛsédó ɔ sín xó ɛ mɛ gbɔn é ă, bɔ awakanmɛ kú mɛ dɔ Klisanwun ɛ dɔ aca bo nɔ bló yehwesin nú mɛ e ma dɔ xóntɔn yetɔn ă ɛ é. Hwenu e Pɔlu wlan nŭ ɔ nú táan gegè gudo é ɔ, nukúnnúmɔjɛnŭmɛ agɔ mɔhun e è dɔ dó wemafo enɛ wu é zón bɔ ahwanvu Marcion kpo Cerinthus kpo bĭ bló baptem mɛdɛsunɔ tɔn mɔhun ɛ; loɔ, nŭwiwa ɔ .sù sín xógbe Pɔlu tɔn ɛ mɛ . , é nyó wá ɔ, nŭwiwa ɔ wɛ nɔ yɔ xó tɔn ɛ." (McGarvey kpo Pendleton kpo, 1999).Tɛsalonikinu ɛ, Kɔlɛntinu ɛ, Galatinu ɛ kpo Hɔmanu ɛ kpo , ee è dɛtɔn dò 1916 é, amɔ, è wlan kaka jɛ Hɔmanu ɛ 8gɔ ɔ jí cobɔ azăn 16gɔ Liyasùn 1908 tɔn wá sù.

AKPAXWÉ: Hɔ.6:3-11 dɔ xó dó .mɛ tɔn dò baptem mɛ "dò bŭ xá (Klisu) dò dɔdɔ .tɔn kú" kpo "na cí .tɔn fínfín sín kú." Amɔ, é dɔ xó dó Klisanwun kúkú ɛ jí ă, ye wɛ na nyí "ye" alŏ "ye" (mɛ atɔngɔ ɔ) -- "mĭ" alŏ "mĭtɔn" kɛdɛ (mɛ nukɔntɔn ɔ, é nɔ yí mɛ e "bló baptem dó Klisu mɛ" ɛ é bĭ) kpo "é," "étɔn," alŏ "Klisu" kpo (mɛ atɔngɔ ɔ, mekúkú ɛ ɛ ɛ ma dò bŭ xá Klisu ă ɛ é ă -- to whom wɛ é dɔ xó dó Hɔmanu ɛ jí). Mɔ mɛ ɔ, é cí dɔ é dò édèe bló wɛ dɔhun .é nyí bo na ko "ɛ yehwesin nú mekúkú ɛ".

dò tinme e dò akpáxwé gudo tɔn ɔ me é me ɔ, lee McGarvey kpo Pendleton kpo dɔ gbɔn é ɔ, é .é nyí mɔ́ we é bló baptem gbɔn é - nũ e è nɔ jlé dó nũ wu é dé we.

4. Baptem Bíbí nú Mɛ E Yì Kpón Bonu Mɛkúkú lɛ Na Fón É . "Glɛkinu tinmetɔ lɛ lin dɔ é dɔ xó dó mɛkúkú lɛ jí (huper dɔ tinme e mɛ .peri dɔ hwehwe dɔhun dɔ 2 Kɔlɛntinu lɛ 1:6 mɛ) dɔ yehwesin nyí dɔdɔ kpo fínfón sín kú kpo (Hlɔ 6:2-6)." (Robertson, 1999). Xógbe Nũjledonũwu Tɔn lɛ Dò Alɛxwí Yɔyɔ ɔ mɛ , xwè 1931 tɔn mɛ.)

"Glɛkinu tinmetɔ lɛ nɔ kpón xógbe .mɛkúkú lɛ dɔ nũ dɔkpo ɔ dɔhunfínfón sín kú mɛkúkú lɛ tɔn . , kpo baptem kpo dó dɛxlé dɔ è dɔ nũ nú nũkplɔnmɛ fínfón sín kú tɔn ɔ." (Vincent, 1999). Xógbe Kplɔnkplɔn dò Alɛxwí Yɔyɔ ɔ mɛ, 1890 .)

Ðɔ: Enyi Pɔlu dɔ "mɛkúkú lɛ" ɔ, "mɛkúkú lɛ sín fínfón sín kú" ɔ, etɛwu é ka cí dɔ é dè édéé dɔ vo nú mɛ e dɔ nũ mɔ́ lɛ é -- bo dɔ "nũ e na jɛ .yɛ do" e nɔ lɛ yehwesin nú mɛkúkú lɛ é à?" dɔ tɛn tɔn mɛ ɔ, "nũ e na .mí bló?"

5. Fínfón sín kú mɛkúkú lɛ tɔn sín nukúndɔdɔ dó mɛ e huzu ahwanvu lɛ é sín Baptem . "Linlin ɔ, bǎ e mɛ é gbló ada dè é kpo kancica e dɔ ye tentin é kpo na yí gbè nú tinme dɔkpo géé - Nú mɛkúkú lɛ ma fón sín kú ǎ ɔ, etɛ mɛ e lɛ yehwesin bo dɔ nukún fínfón sín kú lɛ é ka na wà? . . ."

"Ðo kú yetɔn mɛ ɔ, ye nɔ bló yehwesin bo na dó sixu nɔ ganji dɔ kú gudo. Enyi ye ma fón sín kú ǎ ɔ, etɛwu ye ka nɔ bló yehwesin bo na dó jɛxa ye nú fínfón sín kú?"

"[É dɔ wɛn dɔ nũ e è dɔ é dé wɛ nyí nũwiwa e è wà bo dɔ nukún dɔ lè sɔgudo tɔn dé wɛ nú . yedɛsunɔ (è tɛdɛjí), bo enyi mɛkúkú lɛ ma fón ǎ ɔ, é na bú. Bɔ linlin e è na dɔ fí é sɔgbɛ xá xó e è dɔ é, bo lɛ sɔgbɛ xá nũ e lɛlɛ dó xó ɔ lɛ é. Ðó é ko mɔ d'ayí dɔ nũdɔdɔ na zón bɔ ye na hɛn nũ bí bú, vlafo gbɛ ɔ dɛsu, é nyí mɛ kpɛdɛ ǎ, dɔ baptem biblo mɛ wutu ɔ, é wà mɔ́, bo dɔbla dɔ xá mɛsédó ɔ dɔ, 'Mí mɛ e dɔ gbè lɛ é ɔ, è nɔ jó mí dó kú hwebínu dɔ Jezu wu; yehwè.' (2 Kɔ.4:11.) Tinme tɔn wɛ nyí dɔ: Ete ka na jɛ dó mɛ dɛdɛe bló yehwesin bo tuùn dɔ é sixu dɛxlé dɔ emi dɔ na kú é wu, enyi mɛkúkú lɛ ma fón sín kú ǎ ɔ?]" (Lipscomb kpo Shepherd kpo, 1999). 1 Kɔlɛntinu lɛ , xwè 1935 tɔn mɛ.)

Ðɔ: Enɛ ɔ dɔ No.4 e dɔ aga ɔ, amɔ́, exegètes yɔyɔ lɛ wɛ. David Lipscomb wɛ wlan akpáxwé wè nukɔntɔn lɛ, bo akpáxwé e dɔ wɛma ɔ mɛ é ɔ, J. W. Shepherd wɛ wlan. Hwenu e nũ e Lipscomb dɔ é tinme .bí mɛ e nɔ huzu ahwanvu bo nɔ lin tame kpón lɛ é, bo nũ e Lengbɔnyitɔ ɔ dɔ é lɛ tinme nũ dɛvo lɛ, bo é dɔ wɛn dɔ é sɔgbɛ dɔ è ni wà mɔ́, dó .mɛ gɛgɛ é ma nyí mɔ́ ǎ ɔbí mɛ e huzu ahwanvu lɛ é bo tuùn dɔ emi na sɔ gbè emitɔn dɔ axɔ nu gbɔn baptem e emi bló dɔ Klisu mɛ é gblamɛ ɔ, enɛ dɔ édéé mɛ bo nyí kúnnudɛnú dé dɔ tinme Pɔlu tɔn wɛ ǎ. Bɔ é cí dɔ é kún nyí mɔ́ ó dɔhun, dɔ é cí dɔ é dɔ édéé dè sín mɛ dɛdɛe é dɔ ayi mɛ bo dɔ tinme na wɛ lɛ é mɛ wɛ dɔhun.

6. Baptem Mɛ Yɔyɔ lɛ Tɔn Ðò Klisanwun E È Hu Ðó Nũdɔdɔ yetɔn Wu É Tɔn Mɛ . "Ényi mɛkúkú lɛ sín fínfón sín kú ma ko nyí mɔ́ ǎ ɔ, etɛ mɛ e bló baptem lɛ é ka dó na wà . dó xlé dɔ emi yí gbè nú nũdɔdɔ Klisanwun tɔn .mɛkúkúxɔ mɛ . , ee ko j'ayí dɔ Klisu sín ali nu dìn tlolo lɛ é, amɔ́, mɛ yɔyɔ e huzu ahwanvu lɛ é sín tuto dé kpó dɔ gudo nú ye wɛ, bo ye nɔ sɔ yedɛe jó tlolo bo na gɔ tɛn yetɔn mɛ, dɔ sɔja e dɔ ahwan ɔ fun wɛ dɔ gbɛ yetɔn lɛ sín xɔ mɛ dìn tlolo lɛ é dɔhun, bo è ko hu ye dɔ nukún yetɔn mɛ dìn tlolo à? Enyi nũkplɔnmɛ e un nɔ gbé é ní nyí nũgbó, bo .mɛkúkú lɛ ka nɔ fón gbɛdɛ ǎ, étɛwú yɛ ka nɔ fón mɛkúkú lɛ. . enɛ wu ɔ bló baptem dɔ mɛkúkú lɛ sín xɔ mɛ . , bo dɔ gbesisɔmɛ kpo awájije kpo, bo na sɔ gbè yetɔn dɔ axɔ nu, bo na kpó dɔ Jezu sín xó wà wɛ dɔ gbè ɔ mɛ à? Kpo nũgbó ɔ, nɛ walɔ ce ka sixú nyí gbɔn .

è na dɔ hwe nú mǐ dɔ ali dɛvo nu, amɔ, enyi mǐ lin dɔ mǐ nɔ wà nǔ kpo linlin e dɔ te bo nɔ kp'ace dó nugbodòdó daxó ene kpo nukúndiɔ susunɔ ene kpo jí é kpo à? Etewu é nyí mɔ ǎ ɔ è nɔ dè mǐ xlé dɔ ganxixo dɔkpo dɔkpo me à ? kaka mɔ awovinú dɔ sinsenzó Gǎn e é dɔ wen dɔ mǐ kún dɔ aja gbè ɔ tɔn dɛbǔ bo na dɔ nukún dɔ así tɔn ó é me à?" (Philip Doddridge, 1999). Xwédo Tinmetó ɔ . , Akpáxwé 15gɔ ɔ, 1845.)

AKPAXWÉ: Xókwín ɔ . hupema yí gbè nú tinme ene, dɔ gbè linu. Amɔ, mǐ dɔ kúnndɛnú hwexónu tɔn dɛ tɔn bo na dó nɔ gudo nú xó dɛ dɛ . gbetó xóɔɔdɔkɔpɔ dɔ Kɔlenti dɔ 1 Kɔlentinu le sín hwenu alɔ je nukɔn nú hwenenu, alɔ fí dɛvo dɛbǔ dɔ jlǎjí mɔ kaka je nukɔnme, hwenu e è wá dɔ dɔ me e kú dɔ nǔɔɔɔ yetɔn wu le é sín hun we nyí "axɔsɔdɔto ɔ sín kún" é.

Amɔ, Pɔlu bló bɔ . gbetó xóɔɔdɔkɔpɔ dó éɔé jí lee è ko dɔ gbɔn dɔ aga é .

-- amɔ, é cí dɔ é kún nyí nú linlin e é dɔ bo na sɔ éɔé dó me e é dɔ dɔ è le yehwesin nú mekúkú le é me ó, lee é cí dɔ è ko xlé dɔ aga é -- dɔ é dɔ xó dó ye wu dɔ "ye" hú "mǐ."

É dɔ mɔ cɔ, dɔ lee azɔ e è sɔ d'así n'í é cí é wutu ɔ, éɔesunɔ dɔ kú sín awexome me ayihɔngbe ayihɔngbe. Nukɔnme ɔ, dɔ 2 Kɔ.1.8-11 me, bó lé dɔ xó dó 11.23-33 me, bó dɔ awovinú e é ná mɔ léé kɔdó wǔvé e é ná mɔ léé kɔ. Mesédó léé sín wǐma ɔ bɔ dɔ nǔ éné léé gǔgǔ céɔcéɔé (9.22-25, 28-30); 14:19-20; 19:23-41 me; 21:27-36) -- kɔdó kú e Etyeni kú nǔgbó é kɔ (7:54-60) kɔdó mesédó Jaki kɔ (12:1-2) -- amɔ, kú e è hu dó nǔɔɔɔ tɔn wu é gbakpé káká je din ǎ, bɔ è ko wlán dɛbǔ dó Kɔlentinu ǎ.

7.Me E Ma Sɔ Dò Gbè Me ǎ Le Dó È Bló Baptem . "Pɔlu dɔ xó dɔ dó nǔ e dɔ jije we dɔ fí bí é dɛ wu we, é we nyí dɔ kú Klisanwun le tɔn nɔ zɔn bɔ me e gán le é nɔ huzu sinsen, bɔ dɔ bíbǐme ɔ, 'dɔ mekúkú le wutu' (mekúkú wanyinano le), bo nɔ dɔ nukún dɔ emi na léɔ wá kpé yedéé, bo nɔ léɔ wá Klisu gún -- dɛ kɔndéwú ɔ, hwenu e nɔ e dɔ kúkú we é dɛ dɔ dɔ vǐ sunnu tɔn jí 'Me, a he!' Nǔ e è nɔ ylb me mɔhun le é, kpo lè e ye nɔ hen wá hwehwe le é kpo nɔ na kúnndɛnú syensyen e nɔ byɔ ayi me nú me é dɛ dó . nǔɔɔɔ nú fínfón sín kú . ; kɔndéwú alɔkpa ene tɔn e è mɔ dɔ malin-malin me le é dɛ le sixu ko xlé dɔ è zán xó ene. Pɔlu nɔ ylb me e huzu ahwanvu le é mɔhun le dɔ "bló baptem nú mekúkú le," dɔ Baptem nɔ dɔ wuntun nǔɔɔɔ yɔyɔ ɔ bo nɔ sɔ ε jó nú gbézán Klisanwun tɔn, kpo nǔ e é hen bú le é kpo, kɔdó awovinú tɔn le bí kpo. (Hɔmanu le 5:5)." (G. G. Findlay, Alenuwema Glekigbe tɔn e Nǔtinmetó ɔ Wlan É , ee W. Robertson Nicoll wlan é, dɔ bíbǐme xwè kanweko 20gɔ H.M. tɔn)

AKPAXWÉ: Ene sɔgbe tawun xá tinme e è na nú . huper kɔdó xókwín dɛ kpo -- é we nyí dɔ, "bo na dó xlé nǔ e dɔ yiyi we é alɔ nǔ e wu é dɔ yiyi we é . dó, dó, nú . " (Arndt & Gingrich); "nǔ e nɔ dɔn me alɔ nɔ dɔn me é; dó, dó . , me dɛbǔ alɔ nǔ dɛbǔ" (Thayer).

Dò huzuhuzu gègè me ɔ . dò kpo baptem kpo . yí Klisu, meɔé le . nǔ dɛvo le me alɔ gbetó le ko nyí gǎn dɔ tentin me bo . dò yiyi we nù. Bɔ dɔ ninɔme dɛ le me ɔ, me alɔ me e è dɔ le é ko kú cobɔ baptem ɔ dɛsu je. Dò ninɔme mɔhun me ɔ, enyi nǔ le na bo tle nyí nǔ dɛbǔ ɔ, me e huzu ahwanvu é ko bló baptem dɔ ali tawun dɛ nu . dó , alɔ dó , me alɔ gbetó e è dɔ le é. Enyi tinme e Pɔlu dɔ é ne alɔ gbɔ ɔ, mǐ sixu tuùn ganji ǎ. Amɔ é nyɔ tawun . sixu ko nyí -- bɔ wǐgbójínɔtɔ é lɔ sixú dɔ kɔdó jidide dɔkɔpɔ ɔ kɔ dó tinme dɛvo e é tunwun é wú ǎ.

Xota

É na bo nyí ɔɔ è ni bló "leptem nú mekúkú le" ɔ, é na bo ɔɔ "leptem le sín nùkplɔnme" e xó è ɔɔ ɔɔ Ebl.6:2 me é me ɔ, é ɔɔ wen ɔɔ é kún byɔ ɔɔ è ni yí gbè nú yehwesin-lile nú mekúkú le ɔɔ ten tɔn me alɔ ɔɔ ten tɔn me ó, lee sinsen-nùkplɔnme gũfɔntɔ dé le nɔ wà gbɔn ɔɔ xwè kanweko nukɔntɔn Klisanwun le tɔn me é kpo Mɔlumɔnu hwe mĩtɔn nu tɔn le kpo. Ɖó Mawuxówéma ɔ ɔɔ xlé céɔcéɔé ɔɔ me ɔokpo ɔokpo è ɔɔ na ɔɔhwe xá é bo na sú aɔ tɔn ɔɔgbé xá tɔn azɔ (Mat.16:27; Nùɔxléme2:23; 20:12, 13; 22:12) -- kpo azɔ e me ɔokpo ɔokpo wà le é kpo ɔɔ agbaza me. (2 Kɔ.5:10) -- é nyí kú gúdo ä, é ka nyí me ɔɔvo sín agbaza me ä.

Všákpe alɔ Censor?

Wemata 9:4 .

The American Standard Version of Eblée le 9:4 ɔɔ xó dó Ten Mímé ɔ wu ɔɔ "é ɔɔ vsakpe siká tɔn e jí è nɔ dó zálínkpɔn ɔɔ è ɔɔ" gɔ nú akɔjjegbá ɔ" kpo nũ ɔɔvo le kpo, amɔ, ɔɔ akpáxwé ɔ, è wlan ɔɔ, "Alɔ, . zálínkpɔnnú ." Bɔ Biblu Biblu King James tɔn kpo me kpeɔé ɔɔvo le kpo nɔ xà ɔɔ "zánhúnnú siká tɔn ɔ." Amɔ, liledógbedeɔome yɔyɔ le gègè nɔ xà lee nũwlanwlan American Standard Version tɔn le nɔ xà gbɔn é, kaka je The New King James Bible jí. Bɔ ene xlé tagba ɔɔ ɔɔ nũwlanwlan kpo/alɔ liledógbedeɔome kpo linu bɔ é nyí ɔɔ mĩ ni tuùn, enyi mĩ na bo lin ɔɔ mĩɔesunɔ alɔ me ɔɔvo le we ɔɔ xósin tɔn ɔ nɔ.

Tagba e è ɔɔ é .

(1) È ɔɔ xó dó "všákpe e jí è nɔ dó zálínkpɔn ɔɔ è ɔɔ" e ɔɔ Ten Mímé ɔ me é wú ä, læ e é gbɔn vo nú Ten Mímé Bĩ ɔ gbɔn é, ɔɔ wema Eblée léé tɔn e è yí gbe ná é me ɔɔ wema Alesándlu Yɔyɔ ɔ me ä, lo ɔ, é ka nyí nũ taji ɔɔ ɔɔ wema Alesándlu Xóxó ɔ tɔn me. (2) Mɔ ɔokpó ɔ, è ɔɔ xó dó "zálínkpɔnnú siká tɔn" ɔɔ wú ɔɔ Ten Mímé ɔ me abĩ Ten Mímé e ɔɔ Goxɔ ɔ me é ä, læ e é nyí gbɔn ɔɔ Eblée léé sín wema Axɔsu Jaki tɔn me é ɔɔhun ä -- é ɔɔ mɔcɔ, zálínkpɔnnú ɔɔ we všánú-xwlémawutɔ ɔxó ɔ zán dó dó zálínkpɔn "ɔɔ xɔmeɔbovɔ ɔ sín akpáxwé ---26). Ten mímé bĩ ɔ me we é nɔ byí fíné azɔn ɔokpó ɔɔ xwe ɔokpó me.

Ɖi Macnight ɔɔhun ɔ, ɔɔ wema tɔn me Wema Mesédó le Tɔn, é ɔɔ: "Mesédó ɔ ayi ɔɔ we [è teɔɔjí, ɔɔ mɔ ɔokpo ɔ, é sixu é nyí] ko kplɔn ɔɔ vɔsanúxwlémawutɔ le gɔn ɔɔ zálínkpɔnnú e vɔsanúxwlémawutɔ ɔxó ɔ nɔ zán ɔɔ hwesɔke me sín azán ɔ jí é ɔ, siká we è sɔ dó bló na, bɔ é we jó dó ɔɔ goxɔ e ɔɔ xome é me, bo sekpɔ xɔmeɔbovɔ ɔ ɔwɔ, bɔ hwenu e é na ɔɔ azɔ wà we ɔɔ xwè e ja é me ɔ, é sixu ɔɔ alɔ tɔn tɔn bo na dó gɔ xɔmeɔbovɔ ɔ glɔ, bo na dó myɔ me hugãn ɔɔ xɔmeɔbovɔ ɔ me . é ɔɔgbé xá alixléme ɔ, Levíi 16:12,13."

Amɔ, enyi mɔ we ɔ (é na bo ma tle ɔɔ kúnnuɔenú ene tɔn ɔɔ wemaɔ le me ä ɔ), nũ e ɔɔ wen é we nyí ɔɔ è kún ɔɔ xó dó "vsakpe e jí è nɔ dó zálínkpɔn ɔɔ è ɔɔ" ɔɔ wu ɔɔ Eblée le me ɔɔ é ɔɔ Ten Mímé ɔ me ä, lee é nyí gbɔn ɔɔ Alesándlu Xóxó ɔ sín wema me é, bɔ è ka lé ɔɔ xó dó Alexwíi Xóxó ɔ sín wema me ɔɔ vsakpe mɔhun ɔɔ Ten Mímé Bĩ ɔ me ä. Bɔ mĩ kpo ɔɔ tinme e bɔkun hugãn bo tinme nũ hugãn ɔɔ ali e jeme nú me hugãn é nu é ba we. Ene wu ɔ, mĩ nɔ bé kpo wema Alenuwema Xóxó ɔ tɔn e ɔɔgbé le é kpo, bo nɔ wá w'azɔ sín fine.

Wema Alenuwema Xóxó ɔ tɔn e ɔɔgbé le é

1.Tíntɔn 25-27; 30:1-21 . (gɔngɔn), Alixléme e kúnkplá Goxɔ ɔ kpo Nũ e ɔɔ Tɔn le é kpo kpoɔ Kpléxɔ Tɔn kpo É kpo: (a) Ten Mímé ɔ alɔ Goxɔ ɔ (25:1-9); (b)Tɔjihun, bɔ è ɔɔ kúnnu ɔɔeme (25.10-16); (c)Nũblawukúnúme-zinkpo wensagun susunɔ léé ɔɔ ta tɔn, bɔ è sɔ ɔɔ akɔjjegbá ɔ jí (25.17-22); (d)Távo wɔxúxú e è nɔ xwlé Mawu léé tɔn (25:23-30); (e)Zogbénhennú, kpo zogbén tɔn le kpo (25.31-40); (f)Ridóo le, bo na dó cyɔn Goxɔ ɔ jí (26.1-14); (g) Tavo le, bɔ è sɔ siká dó bló ná, nú ɔɔ léé (26.15-30); (h) Avɔ e è nɔ sɔ dó klán Ten Mímé ɔ kpo dó Ten Mímé Bĩ ɔ kpo ɔɔ vo é, kpo dó tɔjihun kpoɔ tɔn kpo nũblawukúnúme sín zinkpo ɔɔ Ten Mímé Bĩ ɔ me, bo .

kpotávo kpozogbénhennú "é ma dó avo e è nc sɔ́ dó cyɔn nũ jí é ä" dɔ́ zǎnzǎnhweji kpo totaligbé kpo nú TEME MÍME ɔ́ (26.31-35); AKPAXWÉ e è nc sɔ́ dó bló goxo ɔ́ sín hɔn ná é (26:36-37) -- éné we è nc gbɔn bó nɔ́ byɔ́ goxo ɔ́ me; Vɔ́sákpe vɔ́ e è nc dó zo ɔ́, bɔ́ è sɔ́ ganvo dó bló ná (27.1-8), bɔ́ è ná sɔ́ dó Goxo ɔ́ sín kɔ́xota dɔ́ Goxo ɔ́ sín hɔntogbó nukɔn; Goxo ɔ́ sín kɔ́xota (27.9-19).

Ðɔ́ Ðɔ́: (a)Vɔ́sákpe zǎlínkpɔ́n, bɔ́ è sɔ́ .siká , bo sɔ́ "dɔ́ avɔxwe ɔ́ nukɔn . [NIV, "dɔ́ xɔmegbovo ɔ́ nukɔn"] é we nyí dɔ́ [NIV, "dɔ́ nukɔn"] akɔ́jjiegbá kúnnuɔ́nɔ́n ɔ́ tɔn, dɔ́ nũblawukúnúme sín azinkpo e dɔ́ kúnnuɔ́nɔ́n ɔ́ jí é nukɔn" (30:1-10), é sixu nyí dɔ́ é dɔ́ tentin Ten Mímé ɔ́ tɔn lee akɔ́jjiegbá ɔ́ kpo nũblawukúnúme sín azinkpo ɔ́ kpo sixu ko dɔ́ ten Mímé ɔ́ me gbɔn é, akpáxwé Mímé ɔ́ tɔn dɔ́ -- Mola . goxo ɔ́, éné ɔ́, é cí fí e Zakalíi, vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ ɔ́xɔ́ dé (amɔ́, é nyí vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ ɔ́xɔ́ ä) bo lé nyí tɔ́ Jaan Baptemublonúmetɔ́ ɔ́ tɔn é, bó nɔ́ dó zǎlínkpɔ́n zo dɔ́ é, bɔ́ fí e "vɔ́sakpe zǎlínkpɔ́n tɔn" ɔ́ dɔ́ é (Luki 1:8-11) -- é we nyí dɔ́, fí e è nc dó zǎlínkpɔ́n zo dɔ́ é (Luki 1:8-11) -- éné ɔ́ we nyí dɔ́, fí e è nc dó zǎlínkpɔ́n dɔ́ é kéde we è nc dó zǎlínkpɔ́n dɔ́ ä (é nyí Mo;Lave , bɔ́ è sɔ́ .ganvo , bɔ́ è nc sɔ́ dó Goxo ɔ́ sín kɔ́xota, bó nɔ́ sɔ́ dó vɔ́sákpe (vɔ́ e è nc dó zo ɔ́) kpó téntin, bɔ́ Aalɔ́n kpódó ví tɔn léé kpó (vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ ɔ́xɔ́ ɔ́ kpódó vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ léé kpó) ná nc klí abɔ́ kpódó afɔ́ kpó cóbó ná wa sinsenzɔ́ dɔ́ Goxo ɔ́ me abí vɔ́sákpe ɔ́ jí dɔ́ kɔ́xota (30:17- 21).

2.Tíntɔ́n 40:1-8 , Alixléme dó Goxo ɔ́ dɔ́dɔ́ kpo nũ e è nc zán le é kpo wu: (a) Goxo e dɔ́ Goxo ɔ́ gudo é (v.1-2); (b) Fí .tɔ́jihun kúnnuɔ́dɔ́ e dɔ́ Goxo ɔ́ me ɔ́, kpódó .xàgbàjé é kpódó AVɔ́ (v.3) kpó -- éné ɔ́ ná sɔ́ ε dɔ́ avo ɔ́ me, bó ná sɔ́ ε dɔ́ Ten Mímé Bí ɔ́ me; (c) Mi hen wá .távo kpo zogbénhennú (v.4); (d) Sɔ́ siká .vɔ́sákpe nú zalínkpɔ́nd'ayí ɔ́ akɔ́jjiegbá kúnnuɔ́nɔ́n ɔ́ tɔn (ee na dɔ́ xɔmegbovo ɔ́ kpá bo na dɔ́bla dɔ́ tentin tɔn hú dɔ́ é ni dɔ́ Ten Mímé ɔ́ sín akpá wè le bí xwé, lee akɔ́jjiegbá ɔ́ na ko dɔ́ tentin Ten Mímé Bí ɔ́ tɔn gbɔn é), bo sɔ́ .Goxo Kplédókpɔ́ tɔn ɔ́ sín hɔn jí (vs.5) -- éné ɔ́ ná sɔ́ távo ɔ́, zogbénhennú ɔ́ kpódó vɔ́sákpe e jí è nc dó zǎlínkpɔ́n zo dɔ́ é kpó dɔ́ avo we léé téntin, abí Ten Mímé ɔ́ me; (e) Sɔ́ .vɔ́sákpe vɔ́ e è nc dó zo é sín .d'ayí ɔ́ Goxo ɔ́ sín hɔn (v.6) -- é ná dɔ́ Goxo ɔ́ sín kɔ́xota; (f) Sɔ́ .sinnugannú dɔ́ Goxo ɔ́ kpó vɔ́sákpe ɔ́ kpó téntin, bó kɔn sin dó me (v.7); (g) Mi sɔ́ Kpléxo ɔ́ lé lé dó, bó sɔ́ AKPAXWÉ hɔntogbó ɔ́ tɔn (é we nyí hɔntogbó ɔ́) dɔ́ kɔ́xota ɔ́ jí (v.8).

3.Tíntɔ́n 40:17-33 , Tan Goxo ɔ́ dɔ́dɔ́ kpo nũ e d'eme le é dɔ́dɔ́ kpo tɔn: (a) GOZD é dɔ́súnɔ́ we fɔ́n (v.17-19); (b) "Kúnnuɔ́dɔ́ " sɔ́ dó tɔ́jihun me,nũblawukúnúme sín zinkpo è nc sɔ́ dó ta tɔn, bɔ́ è nc sɔ́ dó Goxo ɔ́ me bo nc .è kpɔ́n kpo .AVɔ́ (v.20-21) -- mɔ́ we é klán yě dɔ́ vo nú nũ e è dɔ́ d'ayí é; (c)Távo (nú wɔ́xúxú e è nc xlé me é) e è sɔ́ dó Goxo ɔ́ me dɔ́ tofɔ́ligbé "vɔ́sánú mevo" (v.22-23) -- é we nyí dɔ́, dɔ́ Ten Mímé ɔ́ me, bɔ́ avɔxwe ɔ́ klán ε dɔ́ vo nú Ten Mímé Bí ɔ́; (d)Zogbénhennú è sɔ́ dó Goxo ɔ́ sín afɔ́ligbé, bó kpan nukɔn tavo e jí è nc sɔ́ wɔ́xúxú e è nc xwé me léé dɔ́ é dɔ́ totaligbé (v.24-25); (e) Vɔ́sákpe siká tɔn dɔ́ zǎlínkpɔ́n e è nc sɔ́ dó goxo me é "dɔ́ xɔmegbovo ɔ́ nukɔn" (vs.26027) -- é we nyí dɔ́, "dɔ́ xɔmegbovo ɔ́ nukɔn" (NIV) e klán Ten Mímé ɔ́ kpódó Ten Mímé Bí ɔ́ kpó é; (f)XÀGBÀJÉ hɔn (hɔntogbo) e yi Goxo ɔ́ me é tɔn we è sɔ́ dó (v.28) -- é klán Ten Mímé ɔ́ kpódó nũ e d'é me léé kpó dɔ́ vo nú kɔ́xota e dɔ́ kɔ́xota ɔ́; (g)Vɔ́sákpe e jí è nc dó vɔ́ zo dɔ́ é è sɔ́ dó Goxo ɔ́ sín hɔntogbó jí (v.29) -- amɔ́, é dɔ́ kɔ́xota tɔn; (h)Lave è sɔ́ dó Goxo ɔ́ kpódó vɔ́sákpe ɔ́ kpó téntin, fí e Aalɔ́n kpódó ví tɔn léé kpó (Vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ ɔ́xɔ́ léé kpódó vɔ́sánú-xwlémawutɔ́ léé kpó) nɔ́ klí abɔ́ kpódó afɔ́ kpó dɔ́ hwenu e yě nɔ́ byɔ́ goxo ɔ́ me é, bó nɔ́ sekpɔ́ vɔ́sákpe ɔ́ (vɔ́ e è nc dó zo ɔ́) é (v.30-31); (Un) HWÉÐɔ́Xɔ́SA è sɔ́ goxo ɔ́ kpódó vɔ́sákpe ɔ́ kpó lé lé dó, bó bló .XÀGBÀJÉ hɔntogbo e è sɔ́ dó kɔ́xota é jí (v.33).

Wemafɔ Glekigbe Tɔn Eblée le 9:4 tɔn.

Xókwín Glekigbe tɔn e è lile dó "zálínkpón" dɔ̀ liledógbedevome xóxo le me é, bo dɔ̀ liledógbedevome yɔyɔ le gègè me dɔ̀ "vɔsakpe" ɔ̀, é we nyí .thumiatérian, sín hwenenu Tumiao, bó ná dó zálínkpón zo. É tón dɔ̀ Alexwé Yɔyɔ me dɔ̀ akpáxwé elɔ̀ kedɛ me, bo dɔ̀ LXX (Alexwé Xóxo ɔ̀ sín liledógbedevome Glekigbe tɔn) me azɔn wè jen é tón, dɔ̀ 2 Tan 26:19 kpo Ezekiyeli 8:1 kpo me, bo dɔ̀ fí wè le bí ɔ̀, è dɔ̀ xó dó wũ tɔn dɔ̀ è hen alɔ̀ me, bo dɔ̀ Alexwé Xóxo ɔ̀ sín akpáxwé le bí me ɔ̀, liledógbedevome ene le we nyí " I am awa . Gó na ɔ̀, "Dò nũwlanwlan le, papyrus le,, kpo Glekigbe hwexónu tɔn kpo me ɔ̀, tinme .thumiatérian é cí dɔ̀ .zálínkpónnú " (Tyndale sín tinme Alenuwema Yɔyɔ Tɔn [1960] dɔ̀ Eblée le 9:4 jí).

Xókwín e è nɔ̀ zán dɔ̀ LXX me bo nɔ̀ dó gesí "vɔsakpe" é, bo lé zán dɔ̀ Alexwíí Yɔyɔ me lɔmɔ́ é we nyí .tusiasterion, éné ɔ̀, é hen ɔ̀, è ná lile xókwín dɛ̀vo ɔ̀ dó "zálínkpón" dɔ̀ Eblée léé me, mɔ́ dɔ̀kpó ɔ̀, dɔ̀ 2 Tan kpódó Ezekiyéli kpó me, lè e liledógbedevome xóxo léé bló gbɔn é. Bɔ̀, dɔ̀ Eblée le sín wema wlantɔ̀ ɔ̀ zán LXX hugã dɔ̀ xó e é dɔ̀ dó Alenuwema Xóxo ɔ̀ me le é kpo xógbe e é dɛ̀ sín me le é kpo me wutu ɔ̀, xó e è dɔ̀ dó liledógbedevome .thumiatérian dɔ̀ "censer" nɔ̀ syen d'ejí dɔ̀hun. Nũgbo ɔ̀, Vine sín .Xógbe Alexwíí Yɔyɔ Tɔn Tɔn (New One-Volume Edition, 1952), wema e dɔ̀ nyikɔ̀ dɔ̀gbe bo nɔ̀ lé zán tawun é, dɔ̀ "CENSER" gló ɔ̀, é dɔ̀ tinme dɛ̀vo nú xókwín Glekigbe tɔn gudo tɔn ɔ̀ ă.

É dɔ̀ mɔ́ có, nũ e gbɔn vo nú linlin mɔ̀hun le é we nyí dɔ̀ Philon (ee kú dɔ̀ xwè 50 J.H.M. mɔ̀) kpo Josephus (ee kú dɔ̀ xwè 95 J.H.M.thumiatérian hwenu e é dɔ̀ xó dɔ̀ dó vɔsakpe siká tɔn ɔ̀ wu we gó nú zogbéhennú ɔ̀ kpo tavo e dɔ̀ Ten Mímé ɔ̀ me é kpo é. Bɔ̀ dɔ̀ nukɔnme ɔ̀, wema wlantɔ̀ wè dɛ̀vo le, Clément de Alexandrie (é kú dɔ̀ 215 J.H.M.) kpo Origène (é kú dɔ̀ 185 J.H.-245?) kpo wà mɔ́. Éné ɔ̀ ná xlé dɔ̀ xókwín ɔ̀ sín tinme sixú nyí, abí é hwe bí ɔ̀, é wá nyí nũ e è nɔ̀ zán dó sá zálínkpón ná é dɛ̀, abí é sixú nyí "zalínkpónnú" abí "vɔsakpe" e è nɔ̀ dó zálínkpón zo ná é, bo Eblée léé sín wègbójínɔ̀tɔ̀ ɔ̀ zán xókwín éné ɔ̀ dɔ̀ tinme e è nɔ̀ yíl dɔ̀ "major" é me.

Gó na ɔ̀, sɔ̀gbe xá Thayer sín .Xókwíngbe Glekigbe kpo Glensigbe kpo tɔn Alenuwema Yɔyɔ Tɔn , Philon kpo Josephus kpo e xó mí dɔ̀ wá yí é bí zán .thumiatérian kpo tusiasterion è nɔ̀ dɔ̀ vɔsakpe siká tɔn e jí è nɔ̀ dó zálínkpón dɛ̀ é -- hwe dɛ̀ nu ɔ̀, dɔ̀kpó, bo hwe dɛ̀vo nu ɔ̀, dɛ̀ ɔ̀. Gó na ɔ̀, sɔ̀gbe xá Alenuwema Glekigbe tɔn The Expositor tɔn ɔ̀, liledógbedevome Glekigbe tɔn wè dɔ̀ Alenuwema Xóxo Ebléegbe tɔn me -- dɔ̀ 1914 me. Teodsiɔn , dɔ̀ xwè kanweko 2gú H.M. tɔn tentin mɔ́ (cobɔ̀ xwè 160 na wá sù), bo dɔ̀ .Simaki , dɔ̀ xwè kanweko atɔngɔ̀ ɔ̀ sín bíbème mɔ́ (xwè kanweko 200 J.H.M.) --- ye me wè le bí we nɔ̀ zán .thumiatérian nú "vɔsakpe zálínkpón tɔn" dɔ̀ Tíntón 31 me. (É dɔ̀ wen dɔ̀ wemata e è sɔ̀ d'ayí é nyí nũwanyido dɛ̀ dɔ̀ wema me, bo è dɔ̀ na jladó bo na xà Tíntón 30 -- wemafɔ̀ 1-10 we nyí akpáxwé e sɔ̀gbe é).

Dò nũ e mí yí gbè na dɔ̀ aga dɔ̀ é sixu je é me ɔ̀, é byɔ̀ dɔ̀ è ni dɔ̀ ayi wu dìn dɔ̀ Thayer dɔ̀ .thumiatériané sɔ̀gbe dɔ̀ é ni dó gesí "nũ e è nɔ̀ zán dó dó zálínkpón alɔ̀ dó zo na é dɛ̀. Arndt & Gingrich, dɔ̀ wema yetɔn me .Xókwíngbe Glekigbe kpo Glensigbe kpo tɔn Alenuwema Yɔyɔ kpo Wema Klisanwun Nukɔntɔn le tɔn dɛ̀vo le kpo , mɔ́ dɔ̀kpó ɔ̀, dɔ̀ dɔ̀ tinme xókwín ɔ̀ tɔn we nyí "tenme alɔ̀ gannu e me è nɔ̀ dó zalínkpón zo dɛ̀ é," bo lé nyí "hwehwe ɔ̀, zálínkpónnú." Amɔ́, ye dɔ̀ gó na dɔ̀: "É dɔ̀ mɔ́ có, Hb 9:4.vɔsakpe e jí è nɔ̀ dó zálínkpón zo dɛ̀ é (lee Hdt.2,162; Aelian, VH12,51; esp. Vɔsakpe e jí è nɔ̀ dó zálínkpón dɛ̀ dɔ̀ templi Jwifu le tɔn me é: Philo, Rer. Div. Her.220, Mos.2,94; Jos., Bell.5,218, Ant 3,147; 198."Xókwín Alenuwema Glekigbe Tɔn le Tɔn E È Dɔ̀ Nũ Dó Papyrus le kpo Wema Dɛ̀vo le kpo Wu É , dɔ̀ xó dó 2 gègè jí .nd-xwè kanweko ɔ̀ me ɔ̀, è zán e, bo dɔ̀ dɛ̀ le me ɔ̀, é dɔ̀ xó dó zálínkpónnú dɛ̀ jí "é dɔ̀ wen," bo "dɔ̀ ninɔ̀me gègè me ɔ̀, mí .

é sixu ɔ ɔ zálínpónnú ɔ dò te alǒ é nɔ sè tɛn ǎ" -- é wɛ nyí ɔ è na lin ɔ é nyí vɔsakpe dɛ alǒ zálínpónnú dɛ dò tinmɛ e è ko ɔ wá yì lɛ é mɛ.

Ene wu ɔ, nǔ e xó mǐ ɔ wá yì lɛ é bǐ kpléplé kpo nǔ taji e dò ye mɛ é kpo wɛ nyí ɔ mɛ e wlan Eblée lɛ é dɔ jíde tawun ɔ. sixu ko zán xókwín Glékigbe tɛn e é wà é dò tinmɛ "vɔsakpe zalínpón tɛn" tɛn mɛ, amɔ, é kpéwú bo dɛxlé ɔ é wà mɔ ǎ. Amɔ, enyi é wà mɔ ɔ, ee nɔ dɛdɛ tagba dɔkpo kpowun gbɔn dɛvo dídó gblamɛ é: (1) É nɔ dè mǐ sín vo, bɔ mǐ nɔ kanbyɔ mǐdée ɔ etɛwu é ka na gɔn xó e è ɔ dɔ goxɔ ɔ sín nǔ e è nɔ zán dò Alexwíí Xóxó ɔ mɛ é dɛ wu é, kpo tɛnkɔɔn "zálínpónnú síká tɛn" e è ma ɔ xó tɛn dɛbǔ dò wemafɔ Alexwé Xóxó ɔ tɛn lɛ mɛ ǎ é ɔ é nyí nǔ e è nɔ zán dò goxɔ ɔ mɛ é; loɔ, (2) é gbɛ́ lɛ "vɔsákpe síká tɛn e jí é nɔ dɔ zálínpón zo dɛ é" kpódó Tɛn mímé bí ɔ, bɔ wemafɔ Alexwíí Xóxó ɔ tɛn lɛ ɔ fí e é dɛ é dɛ . Tɛn Mímé.

Ene wu ɔ, afi nú bǔnɔnɔ mɔhun sixu tǐn dò ali dɛ nu bɔ é ma dò agbaza lixo "dò" Tɛn Mímé Bí ɔ mɛ ǎ ɔ, mǐ kpó dò nǔ e è wlan dɔ Eblée lɛ mɛ é kpo Alesándlu Xóxó ɔ sín wema lɛ kpo tentin. Nǔwlanwlan Eblée lɛ 9:4 tɛn ɔ xó dɔ Tɛn Mímé Bí ɔ wu ɔ é "dɔ" "vɔsakpe síká tɛn e jí é nɔ dɔ zálínpón dè é" (enyi liledógbedevome ene sɔgbe ɔ nɛ), bɔ kúnnuɔdɛnú e dò Alexwíí Xóxó ɔ mɛ lɛ é sukɔ́ tawun ɔ vɔsakpe e jí é nɔ dɔ zálínpón dè é fí e è dè é dò Tɛn Mímé ɔ mɛ, dò avɔ e nɔ klán e dɔ vo nú Tɛn Mímé Bí ɔ é kpá, amɔ, é nyí "dò" Tɛn Mímé Bí ɔ dɛsu mɛ ǎ.

Ene wu ɔ, mǐ dò nǔkanbyɔ elɔ nukɔn: xógbe "dɔ (echousa) vɔsakpe síká tɛn e jí é nɔ dɔ zálínpón dè é dɛ" ɔ, é gɔngón alǒ é nɔ dɔ ganji bo na yí gbè nú tinmɛ e è dɔ bo na nyí mɛdɛ é dò ali dɛ nu, bo ma ka na dɔ dò xomɛ dandan ǎ. Alǒ, é byɔ ɔ mǐ ni mɔ nukúnnú je nǔwlanɔ ɔ wu ɔ tinmɛ tɛn ze nǔxokpón dɛbǔ wu ɔ "vɔsakpe zálínpón tɛn" ɔ nyí nǔgbo dò mɛ tɛn mímé bí ɔ mɛ? Xósin nǔkanbyɔ ene tɛn dò taji tawun nú xósin e jemɛ nú mɛ é dɛbǔ nú tagba e è sɔ d'ayí dò bíbɛmɛ xóɔdɔkpó elɔ tɛn é.

Enyi è lin tamɛ kpɛdɛ ɔ, é cí ɔ é dò dandan ɔ è ni yí gbè nú nǔ e sixu jɛ é é na bo nyí ɔ nǔ e sixu jɛ é è yí gbè na alǒ gbɔ. Mǐ mɛ dɔkpo dɔkpo dɔ ayí, akpà kpo fɔngɔ kpo dò agbaza ɔ sín dogbó mɛ, mɔ dɔkpo ɔ, alɔ kpo afɔ kpo nyí nǔ e è nɔ gɔ nú agbaza ɔ sín kóxota lɛ é. Bɔ dò ali dɔkpo ɔ nu ɔ, "vɔsakpe síká tɛn e jí é nɔ dɔ zálínpón dè é" ɔ, é dò wɛn ɔ sixu è ko kpón dɔ mɔ nǔ e è gɔ nú Tɛn Mímé Bí ɔ é dɛ, é na bo ma dò fí e é dɛ é ǎ ɔ nɛ. Bɔ mǐ na dò ayí dɔ ene jí wɛ dò nukɔnmɛ.

Amɔ, kaka je dìn ɔ, mǐ kpó dò nǔkanbyɔ elɔ dɔ wɛ, Tinmɛ e bɔkun hugǎn bo nɔ tinmɛ nǔ hugǎn dò ali e nɔ jemɛ nú mɛ hugǎn é nu é tɛ? Bɔ xósin ɔ, kaka je dɔkpo dɔkpo jí ɔ, na sín linlin e mɛdɛ dɔ dɔ wemafɔ lɛ kpo gbɛɔ e wlan ye lɛ é kpo wu é wu dɔ bǎ dɛ mɛ. Nǔ taji wè wɛ mǐ jló na gbéjé kpón dò mɛ e dɛ nǔ ɔ "vɔsakpe zálínpón tɛn" dò "zálínpónnú" tɛnmɛ wɛ nyí liledógbedevome e sɔgbe é dò akpáxwé e jí mǐ dò nǔ gbéjé kpón dɔ wɛ é mɛ é sín akpáxwé, gɔ nú wɛ dɛvo e ma ko dɔ akwɛ gègè kpón ǎ lɛ é. Mǐ na bésín gudo tɛn ɔ jí.

Gǎn e dɔ wɛ è dè bo na tinmɛ nǔ e cí nǔ e ma sɔgbe ǎ é dɔhun lɛ é

1. É sixu ko nyí ɔ é ɔ xó dɔ Tɛn Mímé Salomɔ́ Tɛn Wu Dò Goxɔ Tɛnmɛ (1 Axɔsu lɛ 7:48-50; 2 Tan 4:19-22) : É nyí nǔgbó ɔ é ɔ ɔ "zɔgbén" ("zɔgbén," American Standard Version) dò Tɛn mímé Salomɔ́ tɛn mɛ, amɔ, é nyí nǔ dǎxó dǎxó e dò Tɛn Mímé ɔ mɛ lɛ é sín akpáxwé dɛ (afido è hen ye dɔ fí dɛvo dò "Mawu xwé" bo ka zán ye dò Tɛn Mímé ɔ mɛ bo lé zán ye dò Tɛn Mímé ɔ mɛ ǎ, vlafo é sixu lé nyí Holyle dò fí dɛvo ǎ) "xóɔtɔ ɔ." È ɔ xó dɔ gudo tɛn ɔ wu kaka je wemata 8gɔ Axɔsu lɛ tɛn nukɔntɛn ɔ kpo wemata 5gɔ Tan 2gɔ ɔ tɛn kpo mɛ ǎ, bɔ è ka ɔ xó d'ɛji dò fine ɔ .

dó azinkpo ɔɛbũzɛ akɔjijɛgbá ɔ́ wú . kpo .wensagun susunɔ lɛɛ cyɔn ab jĩ tɔn. (Kpɔ́n wemata 6-8 kpódó wemata 7-8 kpó dɔ wemata e dɔ aga lɛɛ mɛ.)

Nũ e dɔ .azinkpo e nɔ nɔ te lɛ é dɔ è dɔ dɔ Ten Mímé ɔ́ nyí (1) vɔ́sákpe siká tɔn, (2) tavo e jí è nɔ sɔ́ wɔ́xúxú dó xlé mɛ dè é, kpódó (3) zogbénnú lɛɛ kpó (ye mɛ wɔ́ dɔ ten dɔkpó mɛ dɔ Goxɔ ɔ́ mɛ dɔhun, bó dɔ "ten mímé ɔ́ nukɔn" é nyí dɔ tofɔligbé dɔ Goxɔ ɔ́ mɛ dɔhun ă). Kponũ e è nɔ zán lɛ é è sɔ́ dɔ flowa lɛ kpo zogbén lɛ kpo jí (akpáxwé dè lɛ alɔ́ zogbén-nú lɛ sín akpáxwé lɛ alɔ́ "zogbén-nú lɛ"), kpodo hwĩ, akɔnta, kɔ́fu, gannu, acíví, kpo myɔkán kpo ("zännú," King James Version, "afín-zén" dɔ akpáxwé) -- ye bĩ wɛ nyí siká. È lin dɔ nũ e è nɔ zán lɛ é gègè wɛ è nɔ zán dó kpé nukún dó zogbén lɛ kpo vsakpe e jí è nɔ dó zalinkpɔ́n dè é kpo wu, bɔ vlafo è nɔ lɛ zán dó kpé nukún dó tavo e jí è nɔ sɔ́ wɔ́xúxú xwlé mɛ dè é wu.

Đò ali dɛvo nu ɔ́, xókwín Ebléegbe tɔn (*hɔ́nhɔ́n*). *miktɛtɛti*, è lile dó gbè dɛvo mɛ . *thumiatérian* dɔ LXX mɛ bo "censer" dɔ Glensigbe mɛ. Bɔ dɔ akpáxwé e xó mĩ dɔ wá yì lɛ é mɛ ɔ́, siká .*miktɛtɛti* alɔ́ siká . *hɔ́nhɔ́n* è nɔ dɔ dɔ é dɔ "oracle" alɔ́ Ten Mímé Bĩ e dɔ Salomɔ́ sín Ten Mímé ɔ́ mɛ é mɛ. Enɛ wu ɔ́, akpáxwé enɛ lɛ na alɔ́dó dɛbũ dɔ tagba Ebl. 9:2-4 mɛ.

2. Wilson tɔn .*Xóɔɔdókpɔ́ Tenmɛ Tɔn* (1864): Azɔ́ elɔ́ jinjɔn wema Glɛkigbe tɔn e Griesbach vɔ́ gbéjé kpɔ́n é jí, bo lɛ xà alɔ́nuwema Vatican tɔn vovo lɛ jí, bɔ è nɔ ylɔ́ ɛ mɔ́ dɔ é ko dɔ wemaxɔ Vatican tɔn mɛ sín é hwe bĩ ɔ́, dɔ 1481. É yí gbè dɔ é na xósin nú tagba e è yí gbè na é dè, bo lɛ sɔ́gbe tawun xá tan Mɔ́yizi tɔn ɔ́." Bɔ é lile xó ɔ́ gbɔn lè: "Đó è bló goxɔ dè dɔ -- nukɔntɔn ɔ́ -- bɔ zogbén-nú ɔ́ kpo tavo ɔ́ kpo, kpodo wɔ́xúxú e è nɔ sɔ́ dɔ nukɔn nú Mawu lɛ é kpo dɔ mɛ. è nɔ ylɔ́ ten éné ɔ́ dɔ Ten Mímé." Bɔ é gɔn xó dɔ dó Ten Mímé Bĩ ɔ́ wú dɔ v.4 mɛ "é dɔ zálínpkɔ́nnú siká tɔn."

Enɛ sɔ́gbe tawun xá tan Mɔ́yizi tɔn. Amɔ́, é cí dɔ nũxixa mɔ́hun dɔkpo géé e dɔ alɔ́nuwema gègè e tĩn lɛ é mɛ é nɛ dɔhun; kpo Westcott kpo Hort kpo, ee kpɔ́n Alɔ́wliwli Vatican tɔn dó mɔ́ nũ taji tawun é (mɛdè lɛ lin dɔ é xɔ akwɛ zɛ xwé wu), dɔ wema yetɔn lɛ mɛ . *Alɛnuwema Yɔ́yɔ́ ɔ́ dó Glɛkigbe mɛ* , sɔ́ dó " yetɔn mɛ . *Nũxixa e è gbé bɔ è dɔ na dó ayi wu lɛ é sín wéma* " é nyɔ́ wà ɔ́, dɔ wema Glɛkigbe tɔn yetɔn mɛ. Ye ka dɛkúnnu dɔ é zán xókwín Glɛkigbe tɔn ɔ́ .*thumiatérian* " dɔ 9:2 mɛ bo dè sín 9:4 mɛ. Enɛ wu ɔ́, enɛ nɔ sɔ́ Wilson tɔn dɔ .*Xóɔɔdókpɔ́ Tenmɛ Tɔn* dɔ mɛ dɛdɛe na lile xókwín "vsakpe zálínpkɔ́n tɔn" ɔ́ kpo "zálínpkɔ́nnú" ɔ́ kpo sín akpáxwé, sɔ́gbe xá nũ e lɛlɛ́ dó xó ɔ́ lɛ é. Amɔ́, é dɔ alɔ́dó kpɛví dè kaka bɔ é vewũ tawun bɔ è na sɔ́ hwe dè dɔ jĩ tɔn.

(AKPAXWÉ: Nũ gègè tĩn nú ali wè e bɔ d'ewu lɛ é bo na dó dɛdɛe nũ e cí dɔ nũ e è wlan dó Ebléé lɛ 9:4 mɛ é kún sɔ́gbe ó é, lee é nɔ tɔ́n dɔ nũxixa Glɛkigbe tɔn e mɛ bĩ yí gbè na lɛ é mɛ gbɔn é kpo wema Alɛnuwema Xóxó ɔ́ tɔn e dɔ xó dó xó ɔ́ jí lɛ é kpo tentin é có, mĩ na sɔ́ dɔkpo géé dó dè nũ e kpò lɛ é xlé dɔ ten yetɔn lɛ mɛ.)

3. Mɛ ɔ́ .*Cambridge sín tinmɛ dó Biblu Glensigbe tɔn Yɔ́yɔ́ ɔ́ jí* (1967): "Tíntɔ́n.30:6 dɔ dɔ é [vsakpe zalinkpɔ́n tɔn ɔ́] nɔte 'dɔ avɔ́xwɛ ɔ́ nukɔn . . . dɔ nũblawukúnúme sín azinkpo ɔ́ nukɔn, bɔ Tíntɔ́n.40:26 xlé dɔ tinmɛ enɛ tɔn wɛ nyí avɔ́xwɛ ɔ́ sín kóxota. É cí dɔ wema wlantɔ́ mĩtɔn xwedó Tíntɔ́n.30:6 bo lin dɔ vɔ́sákpe siká tɔn ɔ́ dɔ kóxota."

Éné ́, é sɔgbɛ xá dɪdɔ dɔ "wěgbójínɔtɔ m̄tɔn" zán "dó" nǔgbó dɔ tinmɛ e é dɔ nú "vɔ́sákpe zǎlínkpón tɔn" dɔ Ten Mímé Bǐ ́ mɛ é mɛ, amɔ̄ .mɔ nu jɛ mɛ nyido wemafɔ Alexwé Xóxó ɔ tɔn e é xwedó é, enɛ wu ɔ, é nyí .wanyido . Amɔ̄, enɛ nɔ kpa susu n'í dɔ é nyí .abǐ (a) Mawu wɛ sɔ d'ayi mɛ nú mɛ (bɔ é sixu ko nyí dɔ xódɔtɔ ɔ kún lin na wà mɔ́ ó), dɔ é nyí medéekannunino sín medéekannunino wutu ɔ, alǒ (b) wemafɔ Alenuwema Xóxó ɔ tɔn e wema tɔn xlé dɔ ali dɛvo nu dɔ é nyí é sín nǔkplɔntɔ e dɔ ayixa dɔgbɛ é (enyi é ma nyí gbigbɔ tɔn ǎ ɔ). É sɔgbɛ xá dɔ é .abǐ (1) tuùn dɔ wemafɔ Alexwé Xóxó ɔ tɔn lɛ xlé dɔ vsakpe e jí è nɔ dó zalínkpón dè é dɔ Ten Mímé ɔ mɛ, é nyí Ten Mímé Bǐ ɔ mɛ ǎ, alǒ tuùntuùn . medé lɛ dɔ ye mɛ bo nɔ wà mɔ́, (2) lin dɔ emi dɔ nǔwanyido mɛ -- bɔ é dɔ wen dɔ è kún sixu lin nǔ kpón dó ye mɛ wè lɛ bǐ jí ó, enyi xósin dɛvo t̄in ɔ nɛ -- bɔ mǐ kudeji dɔ é t̄in. Enɛ wu ɔ, é dɔ wen dɔ è dɔ na gbé tinmɛ e è na dɔ aga é bǐ mlémlé.

(KPɔN: Xógbɛ e bɔ d'ewu é nyí xógbɛ e è dè sín akpáxwé gaga dɔkpo mɛ dɔ wema nukɔntɔn ɔ mɛ é dé, amɔ̄, è na má dɔ akpáxwé kpeví kpeví gègè mɛ dɔ fí, bo na dó sixu klán linlin e bɔ d'ewu lɛ é dɔ vo bo lé mɔ nukúnnú jɛ mɛ. Hwenu e é lɔmɔ́yí gbè nú liledógbedevome "vɔ́sakpe zalínkpón tɔn" tɔn dɔ "censor" tenmɛ é ɔ, é nɔ xlé nǔ vovo e è nɔ yɔ dɔ rajetional not al dɔ ee è xlé dɔ aga é mɛ ɔ, é na bo sɔgbɛ bǐ mlémlé dɔ nǔ lɛ bǐ mɛ alǒ gbɔ ɔ, é nɔ xò nǔ kpón dó xó tɔn jí kpo hlɔnhlɔn kpo, sín ali vovo nu, bɔ è nɔ kplán mɛ dɔ è ni gbéjé kpón ganji cobo yí gbè nú nǔ taji e jí é jinɔn é kpo xó e é dɔ é kpo alǒ gbé.

4. Nǔtinmɛ Axɔsɔdɔto ɔ Tɔn . (1950) reprint): "Dò ye tentin [tavo e jí è nɔ sɔ wɔxúxú xlé dè é kpo zogbén-nú síká tɔn ɔ kpo] ɔ, vsakpe síká tɔn e jí è nɔ dó zalínkpón dè é dɔ avɔ e sɛkɔ avɔ é; é dɔ mɔ́ cɔ, è dɔ xó d'ejí dɔ fí dɔ é nyí nǔ e dɔ 'goxɔ nukɔntɔn ɔ' mɛ lɛ é sín akpáxwé dé ǎ, dɔ è cá kàn xá 'ten wegɔ ɔ, ' bɔ è mɔ dɔ ve kpo " kpo tentin. ten mímé bǐ mɛ (Tín.26.35), è nɔ kpón xɔmegbovɔ e dɔ ten mímé ́ sín hɔntogbó jí é (Tín.36.37) dó mɔ ten mímé e dɔ xɔmegbovɔ ́ gúdo é nukɔntɔn ́. dó (echousa) dɔ ten nukɔntɔn ɔ mɛ 'síká .zǎlínkpónnú , ' lee xókwín ɔ dɔ gbɔn é .thumiatérion è lile dó AV mɛ (mɔ́ dɔkpo ɔ wɛ è lé lile dó Vulgate mɛ, .turibulumu).

"Amɔ̄, tinmɛ tɔn dɔ wen dɔ, 'vɔ́sakpe síká tɔn e jí è nɔ dó zǎlínkpón dè é,' é na bo tle dɔ te dɔ xá ɔ mɛ dɔ xɔmegbovɔ ɔ gudo ɔ nɛ. Dó (1) é ma nyí mɔ́ ǎ ɔ, è na dɔ xó dó vsakpe enɛ jí dɛbǔ ǎ, dɔ é dɔ taji sɔmɔ́ dɔ wuntun Goxɔ ɔ tɔn mɛ, bo lé dɔ taji tawun dɔ Pentateuque ɔ mɛ, bɔ è dè tinmɛ ɔ bǐ sín mɛ.

"(2) Linlin dɛvo e dɔ dɔ é nyí zǎlínkpónnú e è sɔ dɔ vo nú vɔ́sanúxwélémawutɔ dɔxó ɔ hwenu e é byɔ xɔmegbovɔ ɔ gudo dɔ Hwɛ Súnsún Sín Kɔ nú Mɛ Zán Daxó ɔ gbè é dɔ alɔdó dè dɔ Pentateuque mɛ ǎ, bɔ è dɔ xó dó zǎlínkpónnú mɔ́hun dè wu dɔ é nyí akpáxwé nǔ e dɔ goxɔ ɔ mɛ lɛ é tɔn ǎ, bɔ dè dɔ .síká è nɔ dɔ xó tɔn dɛbǔ ǎ; enyi é ko nyí mɔ́ wɛ ɔ, è na ko sɔ é dɔ xɔmegbovɔ ɔ mɛ ǎ, dɔ vɔ́sanúxwélémawutɔ dɔxó ɔ wɛ byɔ mɔ́ .d'ayí ɔ é byɔ mɛ.

"(3) Xó ɔ dɛsu na bo tle nyí ɔ, .thumiatérion , sín tinmɛ wɛ nyí 'zalínkpónnú' nǔgbɔ, é nyí 'vɔ́sakpe zǎlínkpón tɔn' ǎ, dɔ LXX. mɛ, é dɔ mɔ́ cɔ, dɔ wema wlantɔ Glekinu lɛ tɔn mɛ ɔ, é gbɔn vo. Philon kpo Josèphe kpo, gú nú Clémens Alexandrine kpo Origène kpo nɔ yɔ vsakpe zalínkpón tɔn hwɛbɪnu dɔ .tumiatéyɔn klusun ; bɔ gbè e mɛ è wlan Wěma ɔ dó é wɛ nyí Glekigbe.

"(4) Xókwín lɛ xlé dandan dɔ nǔ e xó è dɔ é nyí xá ɔ mɛ tɔn ǎ .dò mɛ avɔ e è nɔ cyɔn ta é: è nɔ dɔ ǎ (lee fí e è nɔ dɔ nǔgbɔ ɔ gbɔn é dɔhun .nǔ e d'emɛ lɛ é 'goxɔ nukɔntɔn ɔ' kpo akɔjijegbá ɔ kpo tɔn wɛ è dɔ xó dó) fí e (fon é) , amɔ́dó (exusa), ee dɔ na nyí .dó dɪ étɔn dɔhun .), lee é cá kàn xá .

nũjledonũwu tɔn. É nyí nũ e è gó nú ten mímé hugăn ɔ é dé, é na bo ma dò xome tawun ă ɔ, dò ali dɔkpo ɔ nu (bo na dó zán kpóndéwú xwégbe tɔn e Delitzsch na é) lee nũ e è nɔ wlan dó xɔsa dé jí é nyí xɔsa ɔ tɔn, é nyí ali ɔ tɔn ă é dɔhun.

"Nũgbó ɔ, è nɔ kpón mǎ dɔ Alesándlu Xóxó ɔ me. Kpón Tín.40:5, 'A na sɔ vǎsákpe siká tɔn e jí è nɔ dó zǎlínkpón dè é dɔ akɔjjjegbá ɔ nukɔn'; é lé nyí Tín.30:6, 'A nă sɔ vǎsákpe e dɔ akɔjjjegbá ɔ jí ɔ nukɔn'; kpódó 1 Axósú lée 6:2'.dò xóɔtɔ ɔ,' alǎ .é nyí tɔn xóɔtɔ ɔ'; kpón. Gó nú Eza.6:6 kpo Nũdɛxléme 8:3 kpo, fí e, dò nũmimɔ templi séxwé tɔn e jinɔn wuntun ayikúngban jí tɔn jí é me ɔ, è sɔ vɔsakpe zalinkpón tɔn ɔ cá kàn xá xɔsuzinkpo Mawu tɔn ɔ.

"É lé nyí nũ e è nɔ bló dò goxɔ ɔ sín nũwiwa le me é. Azɔɔ e è nɔ dó sá vǎ na dò goxɔ ɔ me ayihɔngbe ayihɔngbe é dɔ na byɔ xɔmɛgbovɔ e dò ten mímé ɔ me é me, bo na nɔte nú dɛxixɔ sín wăn víví e dò nũblawukúnúme sín azinkpo ɔ nukɔn é. hwesókemɛ sín nusú ɔ, è kɔn hun e nɔ súnsún hwe sín kɔ nú me é dó jí."

Nũ e è nɔ dò nũ e è dɔ d'ayí le é me é sín tinme e è na dó kplón nũ me é me

1.Etewu è sɔ ε bonu é na nɔte nú Kpléklé Tɔn . ? È xlé nũ e xó mǎ dɔ wá yì le é dɔ nũ taji e jí é jinɔn é, é nyí nũ kpeví kpeví e d'eme le é bǎ ă, é we nyí dɔkpo dò nũ e è dɔ d'ayí bɔ è gbéjé kpón ganji bo lé hen me ganjewu hugăn dò hěnnu tɔn e è gbéjé kpón nú nũkplɔnkplɔn elɔ é me é me, bɔ xóɔɔdókpɔ e è nɔ dó sísí na tawun le é gègè xlé xóta tɔn taji ɔ, bɔ é dɔbla nyí nũ e dò wen édesunɔ é. Mǎ dɔ xó dó wè jí.

(1)Biblu Nũtinme Tɔn . : "Vǎsákpe e jí è nɔ dó zǎlínkpón dè é we [Ten Mímé Bǐ ɔ] dɔ (dó mǎ we mǎ dɔ na xà dò wemafɔ enɛgɔ ɔ me, dò 'zǎlínkpónnú siká tɔn' tenme), é dò mǎ cò, ten tɔn tawun ɔ dò ten mímé kóxota tɔn [Ten Mímé ɔ] me. Ée é tɔn ɔ, é mǐ hun dó ten mímé bǐ ɔ me, lè e é kɔn dó ten mímé bǐ ɔ me gbɔn é."

(2)Wěma e è wlán sé dó Eblée lée é , e Charles R. Erdman wlan é: "Wemawlantɔ ɔ dɔ dɔ 'vɔsakpe siká tɔn e jí è nɔ dó zalinkpón dè é' nyí Ten Mímé ɔ tɔn, dɔ é cá kàn tawun xá fí mímé hugăn ene dò nũwiwa hwexónu tɔn le me wutu. Vǎsákpe ɔ nɔte nú sinsen-biblo; Ten Mímé ɔ nɔte nú Mawu sín dɔdɛxlé. Ene wu ɔ, è sɔ ye me wè le dɔ kpó tlolo."

Amǎ, é ɔɔbe dɔ è ni dɔ dɔ liledógbeɔevome dé le tfin bo ma nɔ gudo nú linlin e xó mǎ dɔ wá yì é ă, loɔ, ye nɔ gudo nú linlin e è dɔ é .Nũtinme Cambridge tɔn dó Biblu Glensigbe Tɔn Yɔyɔ ɔ jí . , ee è xlé dò aga cobo dè xó sín .Nũtinme Axɔsuɔuto ɔ Tɔn . É nyí wà ɔ, è lile xókwín Glekigbe tɔn ɔ .echousa ("having"), ye nɔ dɔy xókwín alǎ xógbe tinme tɔn dé, dɔ . Wezun daqbe (vǎsákpe e jí è nɔ dó zǎlínkpón zo dɔ ɔ "nɔ te" dɔ ten mímé bǐ ɔ me),Mɔfatí (Ten Mímé 'e me' é dè é),Wendagbe Biblu (é dɔ Ten Mímé Bǐ ɔ me,Biblu Glensigbe tɔn Yɔyɔ ("fí" we nyí vǎsákpe e jí è nɔ dó zǎlínkpón dè é "dò xɔmɛgbovɔ wegɔ ɔ gudo") -- wěma dé we bɔ è sixu jladó.

Amǎ, dò me dèdèe nɔ lile .echousa tɔn, bɔ mǎ me ɔ, é nyí "dó" (alǎ "dó"), lee è tinme gbɔn é .Nũtinme Axɔsuɔuto ɔ Tɔn . kpo dɛvo e dò gbɛta tɔn me le é kpo we nyí, dò tuto wekwín le tɔn me ɔ, Alɛnuwema Yɔyɔ È Dɔ É, Biblu Amelika Tɔn, Berry's Interlinear, Emphatic Diaglott (é dò mǎ cò, è dè "vɔsakpe siká tɔn e jí è nɔ dó zǎlínkpón dè é" alǎ "zalinkpónnú siká tɔn" sín wèdɛxáme e è dɔ dɔ Fí Mímé Bǐ ɔ dɔ é me), Biblu Yɔyɔ Marsha James, Biblu Jeluzalemu Tɔn, Biblu Axɔsu ɔ Tɔn,

Biblu Amelika Tɔn, Liledogbedevome Yɔyɔ, Biblu Axɔsu Jaki tɔn Yɔyɔ, Liledogbedevome Yɔyɔ, Rotherham, Weymouth --ṁṁ ɔokpo ɔ, wēdexáme e è sixu jládó é dé lɔmṁ.

2.Xó e è sixu xò kpón lɛ é . Xó klewun dé lɛ dò xógbe e è dè sín aga é me sín .Nütinme Axɔsuɔuto ɔ Tɔn . , é na bo ma nyí nŭ taji e jí é jinɔn é ǎ ɔ, é dò ṁṁ cò, é nɔ yl nŭkanbyɔ lɛ, enyi é ma nyí nŭkanbyɔ dé ǎ ɔ nɛ. Bɔ é sɔgbe ɔ è ni dɔn ayi me lɛ tɔn wá ye jí dó sén Biblu tɔn elɔ jí: "Mi tén nŭ lɛ bŭ kpón, bo hen nŭ ɔagbe ɔ syensyen" (1 Tesalonikinu lɛ 5:21).

(1) Dò xóɔɔkɔkɔ (2) ɔ me ɔ, è ɔ ɔ enyi è ko sɔ zálɔkpónnú síká tɔn dé dó vo nú vɔsanúxwémawutɔ ɔaxó ɔ dò xɔmegbovɔ ɔ gudo dò Hwe Súnún Sín Kɔ nú Me Zán ɔaxó ɔ gbè ɔ, é na ko "dó ten tɔn me ǎ, lee è na ko sɔ dó ten tɔn me gbɔn é ɔhun,dò me avɔ ɔ, dó vɔsanúxwémawutɔ ɔaxó ɔ we nɔ byɔ ṁṁ .d'ayí ɔ é byɔ me."

Dò bŭbŭme ɔ, mŭ ɔ xó e Macknight ɔ é, bɔ me e wlan Eblée lɛ é sixu ko kplón dò vɔsanúxwémawutɔ lɛ gún ɔ zálɔkpónnú e vɔsanúxwémawutɔ ɔaxó ɔ nɔ zán dò hwesɔke me sín azán ɔ gbè é nyí síká tɔn, bɔ é nɔ jó dó dò goxɔ ɔ me, bɔ é nɔ sɛkɔ avɔ e è nɔ sɔ dó cyɔn alɔ me jí é sɔmṁ, bɔ hwenu e é dò nŭ sɔ we bo na dè avɔ e bɔ d'ewu é glɔ é ɔ, é sixu dè avɔ e bɔ d'ewu é tón. é hen akán e ɔo jiji we é cóbó byɔ Ten mímé bí s me, bó ná dó zálɔkpón zo." Bɔ mŭ tɛɔé xókwín tɔn "sixu" jí bo ɔ ɔ mŭ dò ṁṁ wà we dó ṁṁ ɔokpo ɔ, é sixu .é nyí ko kplón ṁṁ.

Din ɔ, gbɔn wuntun ɔokpo ɔ jí ɔ, mŭ dó ná ɔ ɔ, é sixú nyí ɔ è hen zálɔkpónnú ɔ dó Ten Mímé Bí ɔ kpá ɔ avɔxwe ɔ kpá, bónú vɔsánú-xwémawutɔ ɔaxó ɔ ná sɔ alɔ tɔn dó avɔxwe ɔ glɔ bó ná dɔn ε tón ǎ ɔ, é dò wen ɔ é zɛkpá bɔ è na ɔ ṁṁ .na ǎ . è ko hen dó fine "sín hwenu e vɔsanúxwémawutɔ ɔaxó ɔ byɔ ṁṁ .d'ayí ɔ é byɔ me." Dó é .sixu ko mɔ ε dò ali e Macknight ɔ é nu, cobo byɔ me bo dó zalinkpón zo d'ɛji, enyi è na bo tle hen ṁṁ ɔ nɛ.

(3) Dò xóɔɔkɔkɔ (3) ɔ me ɔ, è ɔ ɔ dó gbè e me è wlan wema Eblée lɛ dó é tɔn nyí "Glekigbe" wutu ɔ, wema wlantɔ Glekigbe tɔn lɛ ɔi Philo kpo Josephus kpo, bo lé nyí Clemens Alexandrinus kpo Origène kpo wutu ɔ, "è nɔ yl vɔsakpe zalinkpón tɔn hwebŭn ɔ .tumiatéyɔn klusun ," me e wlan Ebléegbe s é na wà ṁṁ, é nyí wà ɔ, é na zán .thumiatérian dò tinme "censer" tɔn me lee LXX bló gbɔn é, ɔi LXX ɔesu kún nyí Glekinu lɛ tɔn ó ɔhun, ee é nyí é.

Xókwín "Hellenistic" ɔ gosin Hellen, tógbó xɛxó tɔn e nyí tógbó Hellenes, alɔ Glekinu lɛ tɔn, ee nɔ Gleki je nukɔn é me, alɔ .Hellas(xókwín Glekigbe tɔn e è nɔ zán nú Gleki é). Xókwín ɔevo e gosin xókwín ɔokpo ɔ me é we nyí Glekinu lɛ." Xókwín wè enɛ lɛ e è nɔ zán dó ɔ xó dó gbè, aca, kpo nŭ mɔhun lɛ kpo wu é, nɔ xlé nŭ mɔhun lɛ dò hwenuxó we e me Alesándlu ɔaxó ɔ ɔu dò ahwan ɔ jí dò xwè kanweko enegó ɔ J.H.M.nukɔnme è nɔ yl ɔ Glekinu lɛ alɔ hwexónu tɔn, bɔ .gudo tɔn è nɔ ɔ xó dó wŭ tɔn ɔi .Glekinu lɛ . LXX ɔ, Alesándlu ɔaxó ɔ je gudo nú xwè kanweko jeji, bo nyí liledogbedevome Glekigbe tɔn dé dò ali e xó mŭ ɔ wá yi é nu.

Amṁ, "Glekinu" ɔ sixu ko nyí nŭ e è zán dò 1914 é.Nütinme Axɔsuɔuto ɔ Tɔn . dò vogbingbɔn me nú "Eblée lɛ," bo kán "Glekinu lɛ," alɔ Glekinu lɛ, dò vogbingbɔn me nú "Eblée lɛ," alɔ Eblée lɛ. Dò Mesédó 6:1 me ɔ, mŭ ko ɔ xó dó "Glekinu lɛ" (Glekinu lɛ) wu ɔ ye gbɔn vo nú "Eblée lɛ" -- nukɔntɔn ɔ nyí Jwifu e gbakpé lɛ é kpo Glekinu lɛ sín aca kpo gbè kpo, bɔ wegɔ ɔ nyí Jwifu e dò Palésinu lɛ é, bɔ aca yetɔn nyí Ebléegbe kpo Ebléegbe (Aramaic gbè) yetɔn kpo. LXX ɔ ɔesu nyí liledogbedevome Glekinu lɛ tɔn, bo na dó sɔ linlin Ebléegbe tɔn e dò wemafo Alexwé Xóxó ɔ tɔn lɛ me é dó Glekinu lɛ alɔ Glekigbe me.

Glekinu dǵǵee lile LXX le é sekpo Glekinu le sín hwenu hú me e wlan Ebléegbe ɔ é kpo me e no gbè xá ε le é kpo, bo sixu ko lé sekpo Glekigbe hwexónu tɔn hú Glekigbe Koine tɔn e dǵò Alexwíí Υαϋϋ ɔ hwenu é. É dǵò mǵ cǵ, LXX ɔ ka nyí Alexwé Xóxo Jwifu le tɔn kpo Klisanwun Kosi le tɔn kpo tɔn dǵò xwè kanweko nukɔntɔn H.M. Ene wu ɔ, é cí dǵ nǵ gǵǵ kún dǵò ate jí dǵ é nyí Glekinu ó, é ka gbɔn vo nú "Glekinu" alǵ "Ebléenu" nyínyí ǵ.

Gǵ na ɔ, flín dǵ dǵò xóta "Wema Glekigbe Tɔn Eblée le 9:4 tɔn" glǵ ɔ, mǵ dɔn ayi me le tɔn wá nǵ e jí Thayer dǵ xó dó wema wlantǵ Glekigbe tɔn Josèphe jí dǵ é zán .*thumiatérion*, xókwín e dǵò Eblée le 9:4 me é, nú "zalinkpónnú" kpo vɔsakpe e me è no dó zálínpón dǵ é kpo bí.*thumiatérion*dǵò tinme "zalinkpón" tɔn me dǵò Eblée le nyí Wema Glekinu le tɔn. É nyí wà ɔ, tinme tɔn we nyí dǵ nǵ dǵevo le dǵò na xlé ee è jló na dǵ é, é nyí xókwín ɔ dǵesu kedǵ ǵ.

4. Dǵò bíbǵme ɔ, é sixu cí dǵ xó (4) e dǵò aga é dǵesu lɔmǵ ze jlǵ wu kpedé dǵhun. Loɔ, lee medé no lin tame dó xókwín "dǵò" ɔ jí gbɔn é ɔ, mǵ we é no je wǵ dǵ è sixu zán xókwín ɔ dó "dǵò" wu nugbǵ, bo ma ka na xlé fí e è dǵ è dǵebǵ ǵ. Lee mǵ ko dǵ gbɔn wá yí é ɔ, mǵ me dǵokpo dǵokpo dǵò ayi, akón kpo xome kpo, bo ye dǵò agbaza agbaza tɔn sín dogbó ɔ me, amǵ, afɔ kpo al kpo lɔ dǵò ye me, bo ye nyí nǵ e dǵò agbaza ɔ wu le é, amǵ, ye dǵò agbaza ɔ sín wǵjónú e è ko dǵ nyiko yetɔn dín le é me ǵ. Me gege no le "dǵò" nu e ma tle nyi appendice ǵ le -- dǵi xwe le alo ayikungban le alo mǵto le, alo nu dǵebu. Ene wu ɔ, "Delitzsch sín dǵide xwégbe tɔn" e xlé dǵ axixɔsa dé "dǵò" wuntun e nyí axixɔsa ɔ tɔn é hú ali ɔ tɔn é, é na bo dǵò axi ɔ sín kɔxota ɔ, é huzu kpóndéwú e ɔgbɛ tawun é dé dó lee "vɔsakpe siká tɔn e jí è no dó zalinkpón dǵ é" sixu wà nǵ gbɔn é wu.dǵò àsi medé tǵn yi Ten Mímé Bí ɔ me có é ka dǵò fíné ǵ ɔ -- é we nyí dǵ, dǵò kancica syensyen e dǵò yǵ tǵntin ɔ wú we, bo è tǵnme dǵò nǵwlanwlan léé me.

Bo é cí dǵ ene zón bo è sixu gbé nǵ nú me ǵ, bo lé hen me gannugánnú, bo xóta ɔ sín vivɔnu kpo nǵ e jí è tedǵ é kpo .
Alenuwema Glekigbe tɔn e Nǵtinmetǵ ɔ wlan É , dǵ huzuhuzu e è bló sín "dǵò fí e" dǵò Eblée le 9:2 me bo wá "dǵò" dǵò 9:4 me é kún nyí nǵ e je dǵò hwehwe é ó, loɔ, linlin kpo tinme kpo we, lee é dǵò gbɔn é:

"Lee è ko no dǵ gbɔn hwehwe é ɔ, é jiwǵ dǵ hwenu e è dǵò nǵ e dǵò goxɔ ɔ me le é tinme we é ɔ, è kún dǵò na dǵò xó dó vɔsakpe e jí è no dó zalinkpón dǵ é jí ó. È mǵ dǵ é vewǵ dǵò ten e me é sǵ ε dǵò dǵò fí é linu, dǵò nugbǵ ɔ, é nǵte dǵò xǵmegbovɔ ɔ sín kɔxota, bo è dóhwe wema wlantǵ ɔ dǵ é wà nǵ nyi dǵò sín. *fon* é [.dǵò fine], bo na .*echousa* [.having] dǵò taji bo xlé dǵ é kún nyí kancica e dǵò xá ɔ me le é pépépépé we é dǵò linlin we ó, loɔ, kancica e dǵò nǵwiwa tɔn le tentin é we, 'kancica syensyen e é dǵò xá sinsenzǵ e è no wà dǵò Ten Mímé Bí ɔ me dǵò hwesɔke me é sín azǵn jí, bo xó dǵ we é dǵè é' (Davidson). Vǵsákpe yǵtɔn ɔ, é cá kǵn tawun xá Sancta Sanctorum ɔ nǵgbó, bo dǵò alixléme e è ná dǵò bíbǵme dó gbá tɔn wú léé me ɔ, è dǵò nǵ éné tǵn (Tǵntǵn 30:1-6). 'A nǵ sǵ dǵò xǵmegbovɔ ɔ nukɔn (*apenanti t. katapétasmatós*) e dǵò kúnndǵide sín gbǵ ɔ jí é, bo dǵò wemafɔ 10gǵ ɔ me ɔ, 'é nyí nǵ mímé hú bí (*hagɔn tɔn hagɔn*) nú Aklúnɔ.'"

É lé byɔ dǵ è ni d'ayi wu dó v.10 jí, dǵ dǵò wemafɔ 10gǵ ɔ me ɔ, é dǵ: "Aalǵn ná súnsún hwe sín vǵsákpe ɔ jí azɔn dǵokpó dǵò xwe dǵokpó me;dǵò è nǵ] éné ɔ nú jijime mitɔn léé bí: é nyí nǵ mímé hú nǵ bí nú Mawu Mavɔmavɔ." Nǵ éné ɔ cí nǵ e è no bló dǵò Ten Mímé Bí ɔ dǵésú me, dǵò nǵsúduquten ɔ wú, fí e è no lé dó zálínpón zo dǵ é dǵhun (Levíi ví léé 16:11-14,15-16).

Gó na ɔ, è ɔp dɔ Levii ví lɛ mɛ ɔp nú hwe e vɔsanúxwɛmawutɔ ɔaxó ɔ alɔ agun ɔ hu dɔ manywɛ mɛ lɛ é ɔ (é dɔ wen ɔp dɔ xwè ɔ mɛ dɔ azã e jí è nɔ súnsún hwe sín kɔ nú mɛ dɛ dɔ xwè ɔokpo ɔokpo mɛ lɛ é tentin, hwenu e è ma sixu byɔ Ten Mímé Bĩ ɔ mɛ ã é), è dɔ na hen hun kanlin e è na dɔ savɔ́nú hwehuhu é tɔn wá goxɔ e mɛ è nɔ bló kplé dè é (verinparain the meeting the . fí mímé kpó ten mímé bĩ kpó), bó sɔ "dɔ vɔ́sákpe e jí è nɔ dɔ zǎlínkpón wǎndagbenɔ ɔe ɔp Mawu Mavɔmavɔ nukɔn, ɔp goxɔ ɔ mɛ ɔ sín zo lée jí" (v.1-12, 13-26). Nũ éné ɔ lɛ cí nũ e è nɔ bló ɔp ten mímé bĩ ɔ mɛ é ɔésúnɔ mɛ, ɔp nũbláwũkúnúme sín nusú ɔ wú, fí e è nɔ lɛ dɔ zǎlínkpón zo ɔe é ɔphun (Levii ví lée 16:11-14, 15- 16).

Gó na ɔ, è ɔp dɔ Levii ví lɛ mɛ ɔp nú hwe e vɔsanúxwɛmawutɔ ɔaxó ɔ alɔ agun ɔ hu dɔ manywɛ mɛ lɛ é (é dɔ wen ɔp dɔ xwè ɔ mɛ dɔ azã e jí è nɔ súnsún hwe sín kɔ nú mɛ dɛ dɔ xwè ɔokpo ɔokpo mɛ lɛ é tentin, hwenu e è ma sixu byɔ Ten Mímé Bĩ ɔ mɛ ã é), è nɔ hen kanlin e è sɔ dɔ savɔ́nú hwehuhu sín hun é sín hun wá goxɔ e mɛ è nɔ bló kplé dè é mɛ cobɔ vɔsanúxwɛmawutɔ ɔ nɔ fúnfún é (verinkle). Fí mímé lée kpódó fí mímé bĩ lée kpó), bó sɔ dɔ "vɔ́sákpe e jí è nɔ dɔ zǎlínkpón wǎndagbenɔ ɔe ɔp Mawu Mavɔmavɔ nukɔn, ɔp goxɔ ɔ mɛ ɔ sín zo lée jí" (v.1-12, 13-26). Nũ éné ɔ lɛ cí nũ e è nɔ bló ɔp ten mímé bĩ ɔ mɛ é ɔésúnɔ mɛ, ɔp nũbláwũkúnúme sín nusú ɔ wú, fí e è nɔ lɛ dɔ zǎlínkpón zo ɔe é ɔphun (Levii ví lée 16:11-14, 15- 16).

È ɔp xó dɔ nũ e è nɔ zán dɔ Ten Mímé ɔ mɛ lɛ é ɔevo ɔe wu ɔp ye ɔp kancica ɔaxó ɔe, bo ɔp nũ ɔokpo ɔ sɔmɔ́xá Ten Mímé Bĩ ɔ ã.

Xóta kpo Tinme kpo

Dɔ nũ e è mɔ ɔp ye ɔp hɔnhɔn dɔ xóta e jí è dɔ xó ɔp dɔ wɛ é jí lɛ é kpléklé wutu ɔ, mɛ e wlan xóɔɔɔkpɔ elɔ é ɔp na ɔp jide e é ɔp bo bé é. É bé kpo linlin e ɔp ɔp dɔ Eblée lɛ 9:4 mɛ ɔ, lilédógbeɔevome "zalínkpónnú siká tɔn" (King James Version) ɔ nyɔ́ hú "vɔsakpe siká tɔn e jí è nɔ dɔ zǎlínkpón dè é" (American Standard Version) é. (É dɔ mɔ́cɔ, "the" ɔe dɔ wema Glɛkigbe tɔn mɛ ã, ene wu ɔ, "a) ɔ, è yí gbè na bĩ mlémlé.) É tuùn ɔp . thumiatérian è nɔ lile dɔ "zǎlínkpón" abĩ "vɔsakpe zǎlínkpón tɔn," sɔgbe xá fí e é ɔp xó dɔ é. Amɔ́, é lin tamɛ dɔ lee Eblée lɛ sín wema wlan tɔ ɔ zán LXX ɔ hugã dɔ xógbe e é dè sín Alenuwema Xóxó ɔ mɛ lɛ é kpo xógbe e é ɔp dɔ ye wu lɛ é kpo mɛ gbɔn é jí, bɔ xógbe ɔokpo e è zán dɔ LXX 1914 tɔn mɛ é kpón.thumiatérian é nyí nú "zǎlínkpónnú," bɔ é zón bɔ é cí ɔp è lɛ zán xókwín ene ɔp Eblée lɛ 9:4 mɛ ɔphun. Nũ e é lin ɔp é wɛ nyí tinme e bɔkun hugã bo nɔ tinme nũ hugã é, ɔp ali e nɔ jemɛ nú mɛ hugã é nu é.

Bɔ Robert Milligan, ee ko ɔ'alɔ dɔ tinme ce e un ko ɔp ɔ'ayĩ é mɛ é, dɔ xóɔɔɔkpɔ tɔn dɔ Eblée lɛ jí bɔ é ɔetɔn dɔ 1875, bo kpó dɔ xóɔɔɔkpɔ ɔagbe hugã e tĩn lɛ é mɛ é mɛ ɔ, hwenɛnu ɔ, xóta mĩtɔn dɔn nũ gègè wá bɔ é tén kpón bo xlé linlin taji lɛ bĩ dɔ hwejiɔ mɛ, bo fó kpo xógbe elɔ kpo: "O major who with Alford the In xóɔɔ́ hwexónu tɔn lɛ kpo égbé tɔn lɛ kpo ɔp ɔp 'jlejininɔ ɔ nɔ xlé ɔp è ko dè nũ e vɛwũ é sĩn bĩ mlémlé ã;"

Un kudeji ɔp ɔp dobanunũ ce mɛ hwe elɔ nu ɔ, e gblo hu ɔebu e un ko blo kpɔn lɛ alo e sixu ɔp hwenu ɔe wa yi alo un tɛ ɔp te kpɔn din ɔ, bo mɔ dobanunũ ɔee Milligan ma ɔp ã lɛ ɔ, un sixu ko mɔ nu kpɛɔe ɔee ma wa ayi tɔn mɛ a lɛ -- nu kpɛvi kpɛvi ɔee na hen jlejininɔ ɔ ɔp nu eye ɔp e ye mɔ nu mi ɔphun lɛ. Enɛ lɛ nɔ zón bɔ un nɔ vo dìn kpo tinme "vɔsakpe" ɔ tɔn kpo -- é dɔ mɔ́cɔ, un sɔ ɔp kpó xá ε sɔmɔ́ bɔ nũ ɔevo e gbɔn vo nú ene lɛ é sixu .

ma tip balance ɔ bo lekɔ yi "censer" tinme ɔ ji o. Bɔ un má nǔ e è ɖɔ le é ɖò xóɖɔdókɔ́ elɔ me bonu nǔxatɔ ɔ na gbéjé kpón bo na lé gbéjé kpón nú édesunɔ, é nyí bo na dó tén kpón bo na hen nǔ e un wá yɔyɔ é dó jí tɔn ǎ. Gó na ɔ, un sɔ nɔ ɖɔ nǔ e un wá gbeta ɔ kɔn na le é kpowun ǎ, loɔ, un wlan nǔ dó lee nǔkanbyɔ ce ɖesu nɔ yi gbɔn é kpo linlin e un nɔ ɖó dó nǔ ɖebǔ e sixu xɔ akwe é wu é kpo wu.

Amɔ, bo na dó wà mɔɔ, é byɔ tenme gègè hú lee un lin gbɔn ɖò bíbǎme é, ɖó hwenenu ɔ, ali e un na gbɔn é sín ɖiɖe ɖó bǎ ɖé me jen un ko wlan, é nyí nǔ kpeví kpeví e un na wlan dó me le é ǎ, hwenu e un ɖò nǔ e ɖò taji nú mì bɔ un na gbéjé kpón le é mɔ we é. Gó na ɔ, akpáxwé tɔn le sixu góngón ze xwé wu, bo lé/alò nǔnywe xwitixwiti sín nǔ le na nyó nú meɖé le. Amɔ, è sɔ nǔ mɔhun le dó wema ce me bo na dó wlan nǔ dó wema ce me, bo na lé hen lè wá nú me ɖevo ɖebǔ e sixu ɖó jlò dó nǔ ene wu le é.

È sixu lé ɖɔ ɖɔ hwéhwe ɔ, un nɔ mɔ nǔ e na ko hen lè wá le é ɖò akpáxwé e è ko wlan le é me, bo nɔ lekɔ yi zán ye ɖò finɛ. Ene xlé ɖɔ linlin ɖé le nɔ tón ɖò nǔ gbéjé kpón ɔ me je nukɔn hú lee ye je gbɔn ɖò dobanúnǔ kpo nǔwlanwlan nukɔntɔn ɔ kpo sín tuto ɔ me é. Enyi é cí ɖɔ è té nǔ ɖé le dó fí ɖé bo ma sɔ té dó nǔ e kpò le é jí ǎ ɔ, nǔ e xó mǐ ɖɔ òn é sixu nyí nǔ e wu é nyí mɔ é.

Kpodo tinme ene le kpo ɔ, è ɖo nukun ɖɔ azɔmevi ɖagbe ɔ na xa bo na lin tame do nu e je nukɔn le ji azɔn gege -- ɖo e sixu sukɔ bɔ e na ɖu ɖo nuxixa ɖokpo me.

ገጽ ገጽ

Nǔtinme Kplékplé kpo Nǔtinme Sín Nǔjledonǔwu kpo

Nǔ éné ɔ, è nǎ ná linlin e è ko ɖɔ xó d'é wú bó wán ɖ'ayí léé sín xóta ɖé, bó ná dó sixú sɔ yě ɖó ten ɖé me, bó ná dó jlé nǔ dó nǔ wú bó lé gbéjé kpón bɔ é ná bɔkun -- we ɖ'é mè "zǎlínkpónnú síká tɔn" sín tinme, bɔ atɔn ɖ'alɔ "zǎlínkpón vɔsakpe síká tɔn" sín tinme jí.

1. "Síká Zǎlínkpón" Tinme, ɖò Goxɔ ɔ sín xóɖiɖɔ me : (a) È na ko yí wǎn nú gbè linu ɖò Glekigbe alò Glekigbe hwexónu tɔn me, amɔ, é nyí ɖò Glekigbe Glekigbe tɔn me ǎ lee meɖé le nɔ lin gbɔn ɖ'ayí é -- kaka je nyedɛsunɔ jí cobɔ è na bló dobanúnǔ ɖaxɔ elɔ; (b) é gɔn xó ɖebǔ ɖɔ dó "vɔsakpe síká tɔn e jí è nɔ dó zǎlínkpón ɖé é" wu ɖò fí ɖebǔ ɖò goxɔ ɔ me ǎ, bɔ é ɖò taji tawun ɖò wema Alexwíí Xóxó ɔ tɔn le me (c) è ɖɔ xó dó zǎlínkpónnú ɖé wu ɖò wema Alexwíí Xóxó ɔ tɔn le me alò tan ɖevo e un mɔ bɔ è ɖɔ xó d'ejí le é me ǎ .xwégbénù "ɖò" Ten Mímé Bǐ ɔ me, bɔ síká e è ɖɔ ɖɔ é nyí .è zán ɖò me. Afi nú è ɖé kúnnuɖenú hwexónu tɔn le xlé bo na dó gudo tɔn ɔ, è ɖó na kpón tinme ene dó mɔ nǔ e è lin é ɖé òn, bɔ ene wu ɔ, é kún na jeme nú me ó.

2. Tinme "Síká Zǎlínkpón" tɔn, ɖò Nǔ E Sixu ገጽ Nǔ Dó Ten Mímé Salomɔ́ Tɔn Wu ገጽ Goxɔ Tɔn Tɔn Me É Me : Amɔ (a) Eblée léé sín wema wǎntɔ ɔ ɖɔ xó ɖé dó sinsenxɔ ɔ wú céɖécéɖé ǎ, lo ɔ, é ɖɔ xó dó goxɔ e gbetɔ "bló" é wú (8.2) bɔ Mɔyízi "bló" (8.5); kpo (b) bɔ è ɖɔ xó dó "oracle" (Ten Mímé Bíbǎme Tɔn) ɔ wu ɖò wemafɔ le me ɖɔ é ɖó nǔ ɖebǔ ze akɔjijegbá ɔ kpo wensagun e cyɔn e le é kpo wu ǎ. Ene wu ɔ, wemafɔ ɖéɖee ɖɔ xó dó templi Salomɔ́ tɔn wu le é d'alɔ mǐ bonu mǐ na ɖeɖe tagba e ɖò Eblée le 9:2-4 me é ǎ.

3. "Vǔsákpe Zǎlínkpón Tɔn" Tinme, amɔ, Vǔsákpe ɔ Sín Ten Mímé Me ; Nǔ ene je ɖò wema Benjamin Wilson tɔn me .Xóɖɔdókɔ́ Tenme Tɔn (1864) Tinme tɔn we nyí ɖɔ: "Nǔxixa .

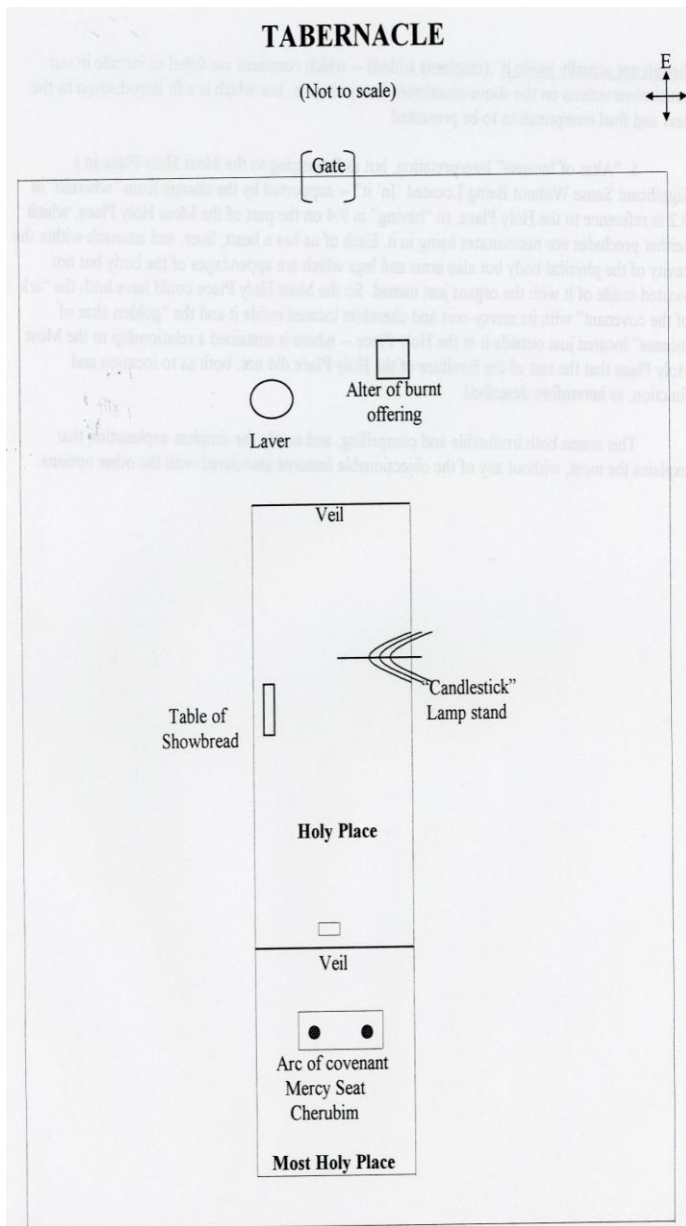
Vatikan MS. È yí gbè ɖɔ é nɔ na xósin nú tagba e è yí gbè na é ɖé, bo nɔ lé sɔgbɛ tawun xá tan Mɔyizi tɔn ɔ." È ɖɔ mɔ, amɔ, é cí ɖɔ alɔnuwema gègè ɖɛvo e tɔin lɛ é ɖé kún nɔ gudo nú nǔxixa ɖé ó ɖɔhun, bɔ ɖò akɔwé wema wlanwlan tɔn lɛ tentin ɔ, è nɔ kpɔn ε dó mɔ nǔ adingban tɔn. Even prrscribed the Valenutica and Hort who, who ɖé lɛ lin mɔ tawun), é nyó wà ɔ, ye sɔ dó xójlawema yetɔn e è vó jladó ɖò 1990 é mɛ. Alɛnuwema Yɔyɔ ɔ dó Glɛkigbe mɛ , sɔ dó "Liste des lectures refusées noteables" yetɔn mɛ. Enɛ wu ɔ, Wilson sín xógbe e ɖò hwe elɔ nu é ɖó alɔdó kpeví ɖé bɔ é vɛwǔ bɔ è na yí gbè na.

4. "Vɔ́sákpe Zǎlínkpɔ́n Tɔ́n" sín Tinmɛ, Amɔ, È Ɖi Nǔ Dó Eblée lɛ Wlantɔ ɔ Lin Nǔwanyido Ɖɔ Vɔ́sákpe Siká Tɔ́n ɔ Ɖò Avɔɔ ɔ Mɛ" -- é wɛ nyí ɖɔ, tɛn mímé bí ɔ mɛ. È ɖɔ nǔ mɔhun ɖò 1914 mɛ. Nǔtinmɛ Cambridge tɔn dó Biblu Glɛnsigbe Tɔn Yɔyɔ ɔ jí . (1967. È ɖò mɔ́ cò, é nɔ lin tamɛ dó (a) gbigbɔ e Eblée lɛ wlan é keɖɛ jí ǎ, loɔ, é nɔ lé lin tamɛ dó (b) nukúnnúmɔjɛnǔmɛ tɔn e ɖò Alexwíí Xóxó ɔ mɛ é jí, ee cí ɖɔ é syɛn dín bɔ é na ko wà nǔ nyi dò mɔ́ ǎ é ɖɔhun, enyi gbigbɔ wɛ sɔ dó ayi mɛ ní ɔ nɛ. Enɛ wu ɔ, è sixu yí gbè na ɖɔ é nyí xósin e jɛmɛ nú mɛ é ɖé ǎ.

Nǔ e A. E. Harvey ɖɔ ɖò wema tɔn .Alɛnuwema Yɔyɔ ɔ sín Gbɛ́ . (ɖò Biblu Glɛnsigbe Tɔn Yɔyɔ ɔ mɛ), bo ɖɔ: "È kpaca mɛ ɖɔ nǔwlantɔ elɔ cí ɖɔ é lin tamɛ dó vɔsákpe elɔ jí ɖò xɔ e mɛ è nɔ nɔ é ɖɔhun -- .afi nú é ɖò xó ɖɔ dó wǔ tɔn wɛ ɖɔ é nyí nǔ e ɖò dandan bɔ è na gɔ́ nú xɔ e ɖò xomɛ é ɖé é, é na bo ma ɖò xɔ ɔ mɛ tawun ǎ ɔ ." (emphasis added) -- xó e mí ma sɔ ɖ'ɛmɛ ɖò nǔ e mí mɔ jɛ nukɔn lɛ é mɛ dó tinmɛ e xó mí ɖɔ ɖò aga é wu ǎ é, amɔ, é nyí xóɖɔdókpɔ e jɛxa é ɖé nú tinmɛ e bɔ d'ewu bo lé nyí gudo tɔn e è na xlé é.

5. "Vɔ́sákpe Zǎlínkpɔ́n Tɔ́n" Tinmɛ, amɔ, é nyí Tɛn Mímé Bí ɔ tɔn ɖò ali taji ɖé nu, bo ma ɖò 'ɖò' mɛ ǎ" -- è nɔ gudo nú huzuhuzu e è bló sín "fí e" ɖò 9:2 mɛ bo ɖɔ xó dó Tɛn Mímé ɔ jí é, bo wá huzu "ɖó" ɖò 9:4 mɛ ɖò tɛn Mímé Bí ɔ sín akpáxwé, é nɔ byɔ ɖɔ è ni ma dó P . it. Mí mɛ ɖokpo ɖokpo dó ayi, akpà, kpo xomɛ kpo ɖò agbaza agbaza tɔn sín dogbó mɛ, amɔ, alɔ kpo afɔ kpo e nyí agbaza ɔ sín akpáxwé ɖé lɛ é, amɔ, ye ɖò agbaza ɔ sín wǔjɔnú e è yɔl dìn lɛ é mɛ ǎ. kóxota tɔn ɖò Tɛn Mímé ɔ mɛ -- fí e é nɔ hɛn kancica ɖé ɖó te xá Tɛn Mímé Bí ɔ bɔ nǔ e kpo ɖò Tɛn Mímé ɔ mɛ lɛɛ ma ɖó ǎ é, ɖò fí e é ɖɛ é kpódó azɔ é é nɔ wa é kpó linu, lɛ e è ko ɖɔ gbɔn ɖ'ayi é.

Enɛ cí nǔ e è ma sixu gbé ǎ é ɖɔhun, bo lé hɛn mɛ gannugánnú, bɔ é ɖò wɛn ɖɔ tinmɛ e bɔkun hugǎn bo nɔ tinmɛ nǔ hugǎn é wɛ, bɔ nǔ e è nɔ gbé wǎn na bɔ ye cá kàn xá nǔ ɖɛvo e è sixu cyan lɛ é ɖé ɖò mɛ ǎ.

È Súnún Nũ E Ðò Jixwé Ie É .

Eblée Ie 9:23 .

Texte: "É ðo dandan ðo nũ e ðo séxwé Iée sín ðiðe Iée ní nyí .è kl̩ kpo [kanlin v̩sisa] ene Ie kpo; lo ́, nũ e ðo séxwé Iée ðésú ́, v̩ e nyó hú éné Iée ́, é bý."

Ene xlé vogbingbɔn "e ðo dandan" é ðé ðò nũ e nɔ "slá wũ" nú nũgbo e ðò jixwé Ie é kpo "kplékplé yetɔn" e ðò ayikúngban jí Ie é kpo me, bo nɔ lé s̩ nũkanbyɔ ðé ð'ayí ðo .ete "nũ e ðo séxwé Iée" abí "nũ e ðo séxwé Iée" ́.nyí e ðó hudo mimejiniɔ tɔn Ie é, kpo .etewu ye ðó hudo tɔn. Bɔ é sixu ze nũwukpikpé m̩tɔn wu bo na tuùn kpo nũ e cí nũ e è tuùn é ðhun é kpo, ðó é ko nyí nũ e è nɔ lin tame d'ejí nú akowé wema Ie tɔn e ðó ayixa ðagbe hugãn Ie é ðé Ie é.

Xó e Akɔwé Ie ðo Ie é .

(KPƆN: Ðǒ ayi lee é cí ɔ "medée zize jó," "mededóvo" kpo "mimejiniɔ" kpo cá kàn gbɔn é wu. Bɔ xó e ɔò 1 Tesalonikinu le 4:3-7 me é hen ene lidǒ, ɔi elɔ: "Nũ e Mawu jló é we nyí ɔ mi ni .mededóvo ; ɔ mi .mi dó wũ zɔ nú agalile . ; me ɔokpó ɔokpó ní tunwun lě e é ná hen edée gbɔn ɔo .mededóvo kpo yěyi kpo , é ní má nɔ jlǒ nyanya me, lě e me e ma nyí Jwifu ǎ, bó ma tunwun Mawu ǎ lée nɔ bló gbɔn é ó; ɔó Aklúnɔ we nɔ ba hlɔn ɔo nũ éné lée bí me, lě e mí ko ɔo nú mi gbɔn ɔ'ayi é. Ðó Mawu yló mí nú .nũ kwijikwiji , amǔ, ɔò .mededóvo .")

É lévɔ ɔo: "Ée é sá vǔ ɔokpó géé dó hwe lée tame káká sýi ɔ, é jínjón ɔisixwé nú Mawu, ... ɔó vǔ ɔokpó géé we é sá dó bló bɔ me e è slá wũ ná lée ná nyí me maɔóblǔ káká sýi" (10.12-14). "Un sá ná flín hwe yětɔn lée kpódó nũnyanyawiwa yětɔn lée kpó ǎ" (v.17).

AKPAXWÉ: Ene xlé ɔo enyi medé huzu Klisanwun ɔ, è nɔ lé kpé nukún dó hwe e é tle sixu hu ɔò sɔgudo le é wu ɔò hwenenu ǎ; loɔ, tinme tɔn we nyí ɔo enyi è sá hwe ɔebũ ke me ɔ, é gbɔn vo nú Mɔyizi sín sɛn ɔ, è sá nɔ flín e xwewu xwewu ǎ, bo nɔ lé ɔó hudo hwesɔke me tɔn azɔn mɔkpan xwewu xwewu, loɔ, è nɔ sá hwe ke e nú hwenu e ja le é bí, Amǔ, hun Jezu Klisu tɔn sín hlɔnhlɔn nɔ kpó ɔò te kaka je hwenu e è na slá wũ nú hwehuhu le gudo é.

3. Lè E Ðò Akɔjije Yɔyɔɔ Glé le É Nú Me E Kpò Ðò Ayikúngban Jí le É. Ðò vɔsanúxwlemawutǔ ɔaxó Klisu tɔn kpo nyɔna ɔaxó e é nɔ na me le é kpo jí ɔ, è ɔè wě xá Klisanwun le ɔo ye ni "ɔn .tòfi kpo akónkpinkpan mí yi axósúinkpo fénu tɔn [e è ɔó ná lin ɔo é ɔo séxwé é], bónú mí ná yí . nũbláwũkúnúme [ee byɔ ɔo è ni sá hwe ke me lee é byɔ gbɔn é] bo mɔ .fénu bo na d'alɔ mí ɔò hudo hwenu" (4:16). "Hũn nɔví ce le mi, mi ɔó akónkpinkpan bo na byɔ ten mímé ɔ me [fí e Klisu kpo "axɔsuzinkpo fénu tɔn" kpo ɔè é, bɔ è na mɔ lè hun tɔn e kɔn nyí ayí é tɔn le é] gbɔn hun Jezu tɔn gblame, gbɔn ali e nu é .é zé edée jó nú mí ɔ, ali yɔyɔɔ e ɔò gbè é ɔé, gbɔn .vɔvɔ , é we nyí ɔo agbaza tɔn; mí ɔó vɔsánú-xwlemawutǔ ɔaxó ɔaxó ɔokpó, bó nɔ kpé nukún dó Mawu xwé ɔ wú; mi nú mí ni ɔètòfi kpódó ayi jlǔjlǔ kpó, kpódó nũɔiɔi e gó é kpó" (10.19-22a).

(NOTE: Dessin "proche" e mi nɔ blo ɔdin [gbɔn "nukúndiɔo ɔagbe hugǎn" e mí ɔó ɔò Klisu me é gblame ɔ, 7:19] cí ɔo é gbɔn .nugbǒ nugbǒ ɔexixo kpo .nùjɔnũ sinsen-biblo kpódó tónúsise kpó, hwenu e mí ɔo te kpón Klísu, vɔsánú-xwlemawutǔ ɔaxó mǐtɔn ɔ sín kɔlile, kpódó hwɛngán mǐtɔn sín vivɔnu kpó é [9.27-28; kpón. Jaan 14:1- 3; 1 Tesalonikinu le 4:13-18] -- hwɛngán "kaka je vivɔnu" [Eblée le 7:25]. È tɛɔǔ "sincere" kpo "genuine" kpo jí, ɔó Jezu ɔo nú medé le ɔo: "Mi ka sá aca mitɔn le dó hen Mawuxó ɔ gblé. ayi ɔo zɔ nú mì. Lo ɔ, yě nɔ sen mì vǔ, ɔó nũkplónme gbetǔ tɔn lée we yě nɔ kplón me" [Matie 15:6b-9, ASV -- KJV of v.6 reading, "Togun éló .é ɔò sisekɔ we nu yětɔn we nɔ sá dó kpa susu nú mì; lo ɔ, ayi yětɔn .lín dó mì . ".])

Nũ e è kpón ɔò vivɔnu le é

1. "Nũ e ɔo séxwé lée" abí "nũ e ɔo séxwé lée" ɔó ná nyí nũgbó nũgbó e goxɔ e ɔo ayikúngban jí é kpódó nũ e é nɔ zán lée kpó, kpódó sinsenzɔ tɔn lée kpó nyí "kpóndéwú" tɔn lée, bɔ é ná cí ɔo agun e ɔo ayikúngban jí é kpódó agun me e è hwɛn gán lée tɔn kpó bí we ɔ'é me (kpón 12.22-24). Ten mímé bí ɔ, éné ɔ, é nyí jí yiɔi tɔn, bɔ è nɔ gbɔn jí bó nɔ byɔ Ten mímé bí ɔ ɔesu me, ɔó ná nyí agun e ɔo ayikúngban jí é. È sixu mɔ ene ɔò lee è ɔo ɔo Klisanwun le nɔ ɔu "jixwé ."

tenme do Klisu me: (Efezinu lee 1:3; 2:6), kpodo do "toví mĩtɔn do séxwé" (Filipunu lee 3:20) -- agun 3 nyí axósúduto Mawu tɔn do ayíkúngban jí, bɔ, do nú dɛvo lee me 3, è nɔ ylɔ do "axósúduto séxwé tɔn" (kpón Matie 16:18-19).

2. É dò wen do è sixu dóhwe Milligan ă, dó é gbé linlin e do do è dó na klj jixwé kpo hun Klisu tɔn kpo dó wensagun dɛdɛe hu hwe bo nya ye le é wu é wu ă, lee 2 Piyée 2:4 kpo Judi 6 kpo do gbɔn é -- dó, lee Milligan do gbɔn é ɔ, è yí wensagun le dó Ebléegbe me ă. 2:16-17 me).

3. Milligan dó xósin nú nũkanbyɔ édesunɔ tɔn ă, bɔ é na nyɔ do mĩ ni ma nɔ xò nú kpón dó nú ene jí ó. Amɔ, mĩ sixu ba dò nú nú bo gbéjé nú e me é tɔn kɔ dó le é kpón kpo lè kpo. Nũkanbyɔ tɔn dje: "É sixú nyí dó me mímé gégé e è yí dó séxwé bó do te kpón kú Klisu tɔn é wú we à, bɔ é ná bo nyí do yé nyí hwejjɔnɔ gbɔn nũdidi gblame 3, gbɔn fénu Mawu tɔn kpódó suúludido tɔn kpó gblame 3, yé byɔ do è ni sɔ hun Klisu tɔn dó slá wũ nú yé hwenu e yé kɔn nyi ayi é, bó ná dó bló bɔ yé ná nyí me mímé bí mlémlé ă."

Wemata 9:15, lee Milligan do gbɔn é do do Klisu we nyí "hweɔtɔ akɔjije yɔyɔ dɛ tɔn, bonu kú [édesunɔ tɔn] na wá je, bo na dó hwlen me e è hu dò akɔjije nukɔntɔn ɔ glɔ le é gán, bɔ me e è ylɔ le é na mɔ gũ mavɔmavɔ e sín akpá è dó é."

Amɔ, ene xlé do ye dó .gbè 3 tɔn yí. Bɔ Wemata 11:39-40, ee é na kpóndéwú e je nukɔn nú sinwɔgbe ɔ kpo ee wá gudo é kpo, kpodo hwenu e Tɔgbó le kpo Mɔyizi kpo dó ace kpa we é, sunnu kpo nyɔnu kpo e dó nũdidi le é tɔn gudo é ɔ, é do: "Bɔ nú éné lee bí . , dó nú e yé di 3 gbla me 3, è de kúnnu nú yé; é yí akpá e è dó é ă . , dó Mawu kɔ sɔ nú ɔagbe hú dɛvo d'ayi nú mĩ; éné 3, ényí mĩ mevo 3, yé ná húzú me maɔbɔ ă . ."

Bɔ dó Davídi e do nũdítɔ lee sín wéma éné 3 me é wú (11.32), mesédó Piyée do do Pantekotu sín azán e gbe Klisu fɔn sín kú kpódó jixwé yiyi kpó gúdo é wú do, "é kú, bó di i, bɔ yɔdo tɔn do mĩ me káká je égbé," bɔ yɔdo tɔn do mĩ me káká je égbé. "dò taji ɔ é "é yí jixwé ă . " (Mesédó 2.29,34).

Gó na ɔ, nú e nyí nũgbo nú Davídi é ɔ, è sixu dó nukún do é na nyí nũgbo nú me dɛvo le bí, afi nú Henɔci (Eblée le 11:5-6) nyí me dɛvo, bɔ è dɔy ε bonu é ma mɔ kú ó, bɔ è sɔ na mɔ ε dò ayíkúngban jí ă, loɔ, é sixu ko kplá ε yí kú alɔ Hadesi, mĩ tuùn latter is what the primari the of the for . fínfɔn sín kú -- bɔ Elíi e è ma do xó tɔn do Eblée lee 11 me ă é ná je ten ɔokpó 3 me xá Henɔci (2 Axósú lee 2:11-12).

Amɔ, enyi me wè ene le na bo tle gbɔn vo nú nú e è do dò Eblée le 11:39-40 me é ɔ, ye na nyí "me gègè" e Milligan do le é ă. É dò mɔ'có, enyi ye nyí me dɛvo le bo kplá ye yí Sínsenɔ me, bo ma yí Hadesi ă ɔ, nú e Milligan do dó Sínsenɔ "me gègè" e nɔ hen nú kwiji le é wu é sixu nyí nũgbo dó Henɔci kpo Elíi kpo sín ninɔme me.

Hadesi we nyí fí e gbigbɔ e kú le é nɔ nɔ dò kú kpo fínfɔn sín kú kpo tentin é, bɔ è nɔ xlé do è na dè ye kpò bo na sú kún dó kaka je hwenu e .me bí fínfɔn sín kú kpódó hweɔido kpó (Nũdɛxléme 20:11- 15) -- hwenénu 3 ("azán gudogudo tɔn 3") hwejjɔnɔ e kú lee bí ná fɔn sín kú (Jaan 6:39,40,44,54). Ene wu ɔ, é cí do gbigbɔ mekúkú le bí tɔn nɔ nɔ Hadesi me kaka je hwenu e agbaza yetɔn na fɔn é. Amɔ, Klisu tɔn .

gbigbo 3, e jo e do do Hadesi me a, do e fn sin ku (Mesedo 2.31), bo azan kandé gúdo 3, e yi jixwé (1.3, 9-11) -- nukonton 3, e na ci do e kun so na ku o qhun (kpón Mesedo 13.34).

Gó na 3, do ku kpo finfn sin ku Klisu ton kpo linu 3, "avo e e cyon ab templi 3 ji e vún do wé sin aga kaka je do, bo ayikungban 3 dánwú, bo me mímé e ko ku le e sin agbaza gegé fn sin ku [ene do wen do gbigbo yeton kun so do Hadesi me bo fn sin ku ton gúdo o]; toxo mímé 3 me, bo de edée xlé me gegé" (Matie 27:51-53).

Núkanbyo : Ye lekó wá gbé me kedé we à .hweḍelenu , aló ye yi jixwé xá Klisu we à? Do mí sixu na xósin 3 kpo jide kpo a. Amó, e sixu nyí do xó gúdo ton 3 soḡbe. Efezinu le 4:8 3, xó e e do do Dehan 68:18 wu e we, bo e zán do do xó do Klisu jí, bo do, "Hwenu e e yi jixwé e 3, e .kplá me yi kannumḡgbenu , kpoé ná nũ gbetó léé . " Éné 3, e soḡbe xá aca e me ahwangán daxó daxó léé ko du do ahwan daxó daxó léé gúdo e, bó nó kplá me e e wlí léé sín ahwankpá dé, bó nó de xlé do yé du do kentó léé jí, lobo nó ná núnina me e do zonlin di we léé sín nũ e e bé do ahwangbénu léé sín ali jí e. sinsen nukonton 3, soḡbe xá Efezinu le 4:11-12.

Kpòlinlin do e de xóḡbe e e de sín Dehan 68:18 me e me 3, e kàn nũ devo ze "núnina e e na gbetó le e" wu a; lo, .kinkanbyó edesunḡ we wà m. É kúnkplá "kannumḡ gegé," lee e lile do do Bible du roi Jacques sín akpáxwé le me gbón e. Enyi e sixu nyí do me e fn sin ku do finfn sin ku Klisu ton gúdo le e xó do we e de (e sixu nyí m' tawun 3), ye ko nyí kannumḡ Satáan ton kaka je hwenu e Klisu jó ye do e, bo kplá ye yi séxwé xá e hwenu e e yi jixwé e, bo so ye do kpó xá edée di kúnnudenú duḡeji e e do do Satáan kpo ku kpo jí e ton, bo duḡeji e xó e do do Ebléḡbe15 me e:

[Nũ e e na flín e: Nú a na gbéjé hwenu e gbigbo hwejjjḡḡ le ton ko yi Hadesi e kpón d'ejí hũn, kpón . Fite Gbigbo Towe Na Yi Hwenu E A Na Kú É? , Joe McKinney, do ten enteneti ton jí. -akpáxwé]

4. Ene wu 3, lin tame do nũ eb jí: Do (a) .sín hwenu e Klisu fn sin ku do agbaza e me e ku de e dokpo 3 me, e na bo tle dyc sín agbaza e ko ku bo ko gblé e jí bo huzu agbaza e ma ko ku a bo ma ko gblé a e dé me 3, lee 1 Kolentinu le 15:53-54 do gbón e, kpo (b) kpo .sín hwenu e e ko "bló e do do hwehuhu do ta mĩton me" (2 Kolentinu le 5:21), do "Aklunḡ só .é nũnyanyawiwa .mi bi !" (Ezayí 53:6), e sixu a . (c) jixwé yi yi ton (kpo me devo le ton kpo enyi me devo le do kpó xá e 3 ne .) e sixu lin do e ko hen jixwé blí, bo ko zón bo e ko do hudo miméjinino ton .d'ayí 3 kpokáká je Klisu do .do fine do nũjledonũwu linu 3, e so hun ton do sav' nũ me mímé kpo hweḡke me kpo, bo e nḡte n'í do e we wà m' a?

(Enyi nũ mḡhun je 3, e na kpón jinukúnsin do mḡ nũ e ma nyí nũ mímé a e dandan a "cobḡ" nũ ene na je, lee Barnes do gbón do aga e -- afi nú e ko hen nũ kwiji gbón Henḡci kpo Elí kpo yíyí gblame -
- lo, e na nyí m' dín kaka je hwenu e e na "slá wũ" kpo hun Klisu ton kpo e.)

5. Gudo me 3, mí sixu na xósin nú nũkanbyo Milligan ton le aló mĩdesunḡ ton le kpo jide kpo a có, mí sixu du le ton tawun enyi mí lin tame do (a) lee Mawu gbé wán nú hwehuhu gbón e jí ganji 3, (b) nũ e hwehuhu ko jì le e kpo tódḡnnúme e e do na sú mí e kpo jí 3 ne. fénú Mawu ton e e dexlé bo na do hwlen gbetó sín hwehuhu me e kpo tódḡnnúme mavḡmavḡ ton kpo gbón Klisu Jezu, Aklunḡ mĩton gblame, bo Mawu só d'ayí bonu e na nyí "v' e e só do súnsún hwe ke me gbón nũḡḡḡ e e di nũ na e gblame, gbón hun ton gblame,

e d'ó n'úq'íq'í n'ú Jezu é" (Hlomanu le 3:25-26; kpón 1 Jaan 2:2-1), bo (d) n'ó d'ó n'úsumenukúnme hwebĩnu, bo n'ó lé d'ó n'úsumenukúnme d'èji. Linlin taji e m'í d'ó d'ò n'ú e m'í gbéjé kpón wá yì le é me é ne, am'ó, lee P'olu d'ó gb'ón é ɔ, "n'ú e Hlomanu le d'ó é kún sixu gbéjé kpón ó, bo hwe t'ón le ka syen ɔ!" 11:33 me).

**Akónkpinkpan kpódó wěd'axáme kpó
Wemata 10:19-25**

1. NUÐŪHEN.

Akpáxwé e me è n'ó kplón n'ú me d'è é d'è we nyí ene, bo wěd'axáme t'ón le jinj'ón n'ú taji d'axó d'axó e è ko m'ó d'á'yí le é jí (4:14 - 10:18) al'ò n'ú e è wá gbeta ɔ k'ón na le é jí. N'úgbó léé kan n'ú e m'í d'ó é (v.19-21), bo xókwín "d'ó" ɔ we s'ó d'ó nuk'ón. Bo wěd'axáme léé d'okpó d'okpó bé kpódó xógbé "Mi n'ú m'í ní" (v.22, 23, 24).

II. NUGBŪN: "ÐO" (Veta 19-21).

1. "N'óví ce léé mi, m'í d'ó; akónkpinkpan bo na by'ɔ t'én m'ímé ɔ me gb'ón hun Jezu t'ón gblame" (v.19). "T'én m'ímé ɔ" d'ò f'í ɔ, "s'ínsén d'esu we," bo Klisu d'esu by'ɔ me n'ú m'í, d'í è na d'ó ɔ, hun éd'esun'ɔ t'ón, bo gb'ón hun ene jí -- bo é gb'ón hun ene jí bo m'ó hw'engán mav'ɔmav'ɔ n'ú m'í (9:24-25; c.1-1f).

Hwenu e m'í "by'ɔ t'én m'ímé ɔ me gb'ón hun Jezu t'ón gblame" ɔ, m'í by'ɔ "ali e é s'ó d'ó vo n'ú m'í é jí, ali y'ɔy'ɔ gb'ed'è d'è jí, gb'ón av'ɔ e è s'ó d'ó cy'ón al'ɔ j'í t'ón é jí, é we nyí d'ó agbaza t'ón" (v.20) -- é we nyí d'ó m'ó d'okpó ɔ, gb'et'ɔ nyínyí t'ón. Ðó é y'í gb'et'ɔ s'ín j'ij'ɔ d'ó é d'ée jí wutu jen é sixu m'ó k'ú, bo d'ó hun e é na k'ón nyí ay'í n'ú m'í é (kpón 2.14-17). Bo hwenu e é lé k'ɔ y'í j'ixwé é ɔ, agbaza gb'et'ɔ t'ón e f'ón s'ín k'ú é we é d'ó (è d'ɔ lee m'ít'ón na d'ɔ gb'ón é, kpón 1 K'olentinu le 15:50- 52 k'po Filipunu le 3:20-21 k'po). M'ó me ɔ, é huzu wema wlant'ɔ (archegos, ahwangán, al'ò g'án d'axó) al'ò hw'engán m'ít'ón (Eblée le 2:10). G'ó n'ú éné ɔ, hwenu e é ná wá az'ón weg'ó ɔ, é ná nyí "hw'engán" ("káká j'e viv'ɔnu," 7:25) "n'ú me e d'ó te kpón é léé" (9:28). É ná wá y'í m'í d'ó é d'ée g'ón; b'ónú f'í e é d'è ɔ, m'í lo ná n'ó f'íné (Jaan 14:3). Ene ɔ gudo ɔ, mi na .é d'ò wen "by'ɔ t'én m'ímé ɔ me" f'í e é d'è é d'ó è hw'len é g'án gb'ón hun Jezu t'ón gblame."

Am'ó d'ín ɔ, m'í n'ó wá m'ó k'ed'è .d'ò q'big'ɔ lix'ó, d'ò wanyiyi m'ít'ón k'po sinsen-biblo m'ít'ón k'po me. Am'ó, n'ú ene d'ò taji tawun enyi m'í na by'ɔ me t'ɔl'ɔ d'ò hwenu k'ped'è gudo ɔ ne. Bo é sixú nyí m'ó, bó d'ó ná nyí m'ó kpódó "akónkpinkpan" kpó, d'ó è hw'len m'í g'án "d'ò hun Jezu t'ón me" bo m'í d'ó hwejj'ɔ d'axó hug'án e m'í ná d'ó te kpón by'ɔby'ɔ n'úgbó n'úgbó ɔ hwenu e Klisu ná lé wá é. Bo "akónkpinkpan" éné ɔ, x'óta taji d'è we é nyí d'ó w'ema m'ít'ón me (3.6; 4.16; 10.19, 35). É nyí akónkpinkpan al'ò xlon'ónúwiwa á, lo, akónkpinkpan, j'iq'è, k'po f'ífá k'po we, bo n'ú e Mawu wá n'ú m'í gb'ón Klisu jí, bo d'ákpá t'ón n'ú m'í n'ú s'ɔgudo é jí we é jinj'ón.

2. "M'í d'ó v'šánú-xwlémawut'ɔ d'axó d'è, bo é ná kpé nuk'ún d'ó xwé Mawu t'ón w'ú" (v.19) -- é we nyí Jezu Klisu, bo è d'ó x'ó d'ó v'šánú-xwlémawut'ɔz'ɔ t'ón w'ú d'ó 1:3 me, bo è ko d'ó x'ó d'è w'ú d'ó taji s'ín 4:14 me -- é ná ganj'ewu e d'ó "akónkpinkpan" e è z'ón me é b'í, kpódó wěd'axáme e bo d'è w'ú é kpó.

III. ÐŪ ÐŪ ÐŪ: "MI JO ÐO" (Vet.22-25).

1. "Mi n'ú m'í ní sek'p'ɔ" (v.22) -- é we nyí d'ó, mi ní kpó d'ó sisekp'ɔ we -- "ax'ɔsuzink'po f'énú t'ón [d'ò séxwé], b'ónú è ná m'ó n'úbláw'úkúnúme, bó ná m'ó f'énú, bó ná d'alb m'í hwenu e é d'ó hudo me é" (kpón 4:16).

d'è. "Kpodo ayixa nugbo kpo" -- d'ó xomehunhun, ayixa d'agbe, kpodo gbejinino kpo bi me.

b. "Dò nùdidi me bĩ mlémlé me" -- abĩ "dò nùdidi me bĩ mlémlé me" -- nùdidi nú xó Mawu tɔn gbɔn Klĩsu jí (kpɔn Hlɔmanu le 10:17).

c. "Mi dɔ (dò, hwenu ɔagbedagbe dɔ xógbe nukɔntɔn ɔ me) ayi mĩtɔn e è kɔn ayixa nyanya dɔ é" -- é cá kàn xá "ayixa nũgbo" -- hun Klĩsu tɔn e è kɔn dɔ dide jí é dɛ (cf. 9:14,18-22)
-- é sɔgbe xá ɔ è ni klĩ ayi mĩtɔn sín hwéhuhu me, bo lé slá wũ nú hwéhuhu sín ayixa mĩtɔn (kpɔn 10:2) .
-- é lé sɔgbe xá ɔ è ni klĩ awu mĩtɔn le bo bló bɔ ye na wé dɔ Lɛngbóví ɔ sín hun me (Nũdexléme 7:14).

AKPAXWÉ: É dɔ wen ɔ è dɔ na kpɔn nũ elɔ kpo ee bɔ d'ewu é kpo dɔ mɔ nũ e je dɔ kpɔ é.

d. "Bo (klĩ) agbaza mĩtɔn kpo sin mímé kpo" -- xógbe e dɔ wen é dɛ we bo ɔ xó dɔ yehwesin-lile Klisanwun le tɔn jí (kpɔn Mesédó 10:47-48) -- gbetɔ ɔ bĩ, lindɔn ɔ, agbaza ɔ bĩ we è sɔ dɔ vo nú Mawu (kpɔn Hlɔmanu le 12:1; 1 Kɔlentinu le 6:15,20-- re AVlo the la, agbaza mitɔn me, bɔ ɔ gbɔgbɔ mitɔn me ɔ, nũ éné léé nyí Mawu tɔn).

* Kpɔn Xóɔdɔkpɔ dɔ 1 Piyé 3:21 me. Wexwe 60gɔ ɔ

2. "Mi nú mĩ ní hen syénsyén . (v.23) -- é we nyí ɔ, "mi hen nũ e mĩ dɔ nukún ɔ syensyen, bónú é ní má hen nũ gblé ó, dɔ me e d'akpá ɔ ɔ gbejí." AV ɔ dɔ "nùdidi," vlafo dɔ xókwín "confession" ɔ wu, bɔ é nɔ lile dɔ "profession." Amɔ, wema Glekigbe tɔn ɔ dɔ xókwín .elpis , nukúndido, é nyó wà ɔ .pistis , nùdidi, enyi ye me wé le na bo tle cá kàn ɔ ne, lee è na ɔ gbɔn dɔ dɔ é. Bɔ "nuɔonukun" kpodo "nuɔidi" kpo sixu nyi "xo" alo "xo." Xókwín e dɔ wema Glekigbe tɔn me é we nyí "nũ ɔokpo ," è sixu lile dɔ Glensigbe me gbɔn abkpa wé le bĩ me. Enyi liledógbedevometɔ ɔ mɔ ɔ é nyí nũ e è yí gbè na é dɛ ɔ, "hwɛdido" we nyí liledógbedevome ɔagbe hugãn ɔ; enyi è mɔ ɔ é nyí gbedido dɛ alɔ xódidɔ e è ma byɔ ã é dɛ ɔ, "azɔ" we na nyó hugãn.

"Nukúndido" ɔ, xókwín dɛ we bɔ é dɔ tinme nũgbó ɔ Eblée léé me, bó lé tɔn ɔ 3:6 me; 6:11,18 me; 7:19 me. É nyí nũ e è nɔ dɔ nukún é kpo jlɔ kpo kpléklé dɛ, bɔ "nùdidi" ɔ we nyí "nũ e .ganjɛwu nũ e dɔ nukún we è dɛ le é tɔn, a .hwɛdido nũ e è ma mɔ ã léé tɔn" (11.1).

Hwejiɔ e wu mĩ hen nukúndido mĩtɔn syensyen é we nyí ɔ "me e dɔ akpá ɔ é nɔ gbejí." Bɔ dɔ ali enɛ nu ɔ, è dɔ na vɔ wemaɔ 6:13-20 tɔn gbéjé kpɔn.

3. "Mi nú mĩ ní lin tame dɔ nũ jí" (v.24-25) -- é we nyí ɔ: "Mi nú mĩ ní lin tame dɔ mĩdée wú, bó ná fɔn wãn yíyí kpódó nũ ɔagbewiwa kpó dɔ jí" (v.24).

dɛ. "Mĩ ma jó kplé mĩtɔn léé dɔ ó, lè e meɔ léé nɔ bló gbɔn é" (v.25a) -- abĩ, "ma nɔ zɔ nú kplé mĩtɔn léé ã, lè e meɔ léé nɔ bló gbɔn é" (NEB). AE Harvey ɔ xó dɔ nũ enɛ jí lè: "É sixu ko nyí ɔ nũ e hugãn mɔ é we nyí ɔ è ni nɔ gɔn sinsenzɔ wà [bɔ édesunɔ dɔ na nyí alɔ na]. Nɔ zɔ nú me nɔ xlé (dɔ Glekigbe me, enyi é ma nyí dɔ Glensigbe me ã ɔ) ɔ è kún sixu nɔte syensyen xá Klisanwun hàtɔ le dɔ wuvé le hwenu ó -- and a sketch of further on few Biblu Glensigbe Tɔn Yɔyɔ'É Nɔ Kpé Nukún Dɔ Alenuwema Yɔyɔ'ɔ Wu É , 1970, wex.706-07.) Thayer lɔmɔ, dɔ tinme e è na dɔ xókwín Glekigbe tɔn ɔ wu é me ɔ, .egkatalɛipo , ɔ é sixu nyí ".bo na jó dɔ dɔ tagba me, bo na jó me e ma dɔ abdo ã é dɔ . , (xógbe. gosing dɔ xesi me)."

Nũ e jí è tɛɖɛ́ d̀ò wemaƒo elb me é we nyí d̀ɔ è ni ma nɔ lin tame dó nɔví le jí ganji hwenu e mí ma sɔ nɔ kplé xá ye d̀ò kplédókpɔ́ Klisanwun tɔn le jí ó é ǎ, bɔ nũ e jí è tɛɖɛ́ é, bésín wemaƒo e bɔ d'ewu é jí (26), nyí awovinú e me mí nɔ sɔ míɖée dó é, bo ma nɔ "kplé" ǎ é.

b. "Mi ka nɔ dó wusyɛn lanme nú miɖée" (v.25b). "Me ɖevo" ɔ, é d̀ò mɔ́ có, é d̀ò wema Glɛkigbe tɔn me ǎ. Xókwín "amɔ́" ɔ xlé vogbingbɔn d́é: "Mi ma jó kplékplé mitɔn le dó ó ... loɔ, mi na dó wusyɛn lanme nú me." Ene wu ɔ, hwɛjijɔ e wu mí nɔ kplé é ɖokpo we nyí Klisanwun le sín kancica, wɛɖɛ́xáme, wusyɛn dó lanme nú me, kpo alɔdido míɖée kpo -- "hlɔnhlɔn, wɛɖɛ́xáme, gbɔdónúme" (kpɔ́n 1 Kɔlɛntinu le 14:3).

c. "Mi d̀o mi mɔ́ we d̀ɔ azǎn ɔ́ d̀o sisekpɔ́ we ɔ́, mi ná lé bló mɔ́ h́ú mɔ́" (v.25c). Ene xlé d̀ɔ tenkpɔ́n ɖaxó d́é sín azǎn d́é ko sekpɔ́, hwenu e è na d̀ó hudo gbɛ́dido kpo wɛɖɛ́xáme kpo tɔn d̀ò kplédókpɔ́ Klisanwun tɔn le me hugǎn é, é na nyí kpɛd́é ǎ é, bo na dó glɔ́n ali nú gũfínfɔ́n, lobo na lé cyɔn alɔ me jí sín gũfínfɔ́n sí .
-- azǎn ɖe ye tuun -- bɔ ye nɔ ylɔ d̀ɔ "azan ɔ."

Medé le lin d̀ɔ azǎn ene we nyí "Aklunɔ sín azǎn" e xó Nũɖɛ́xléme 1:10 d̀ɔ é, bɔ Klisanwun nukɔntɔn le mɔ́ nukúnnú je me d̀ɔ é nyí azǎn nukɔntɔn aklunɔzǎn gblame tɔn, bɔ ye nɔ bló kplédókpɔ́ aklunɔzǎn gblame tɔn le hwɛhwɛ. Amɔ́, xógbe e lelé dó xó ɔ le é, "ma jó kplédókpɔ́ le dó ó, loɔ, è ni nɔ dó wusyɛn lanme nú me," é cí d̀ɔ é xlé d̀ɔ è kplé bo na dó wusyɛn lanme nú med́ée ɖhun, é nyí h́ú d̀ɔ è ni dó wusyɛn lanme nú me d̀ò aklunɔzǎn gbla ɔ me bo na dó kplé d̀ò Aklunɔzǎn e bɔ d'ewu bo d̀ò sisekpɔ́ we é jí.

Me ɖevo le ko mɔ́ d̀ɔ "azǎn e d̀ò sisekpɔ́ we é" we nyí Klisu sín Wiwá Wegɔ ɔ. Amɔ́, hwenu e mí d̀ó na sɔnũ nú ene hwɛɖɛ́bũnu kpo hwɛɖɛ́bũnu kpo é ɔ, è nɔ d̀ɔ nú mí azɔn mɔ́kpan d̀ɔ mí kún tuùn hwenu e é na je é ó, kaka je Klisu ɖesu jí hwenu e é d̀ò ayikúngban jí é (Matie 24:35-44; 25:1-13; Maki 13:31-37; Luki 21:33-36; -3:3.3.1). É d̀o mɔ́ có, d̀o Lõ Aklúnɔ mĩtɔn tɔn e d̀o xó dó Talanti léé wú ɔ me ɔ, è xlé d̀ɔ é sixú lé kɔ wá nú "hwenu gɛ́gɛ́" ǎ (Matie 25:14-30 kpódó v.19 kpó d̀ò taji). É ko "d̀ò alɔ jí" hwenu e è wlan 2 Tesalonikinu le é ǎ, é ka na lé nyí cobɔ gũfínfɔ́n ɖaxó e mesédó Pɔlu ko d̀ɔ d'ayí d̀ɔ é na je nú táan mavɔmavɔ d́é d̀ò sɔgudo é ǎ (2.1-12). Bɔ hwenu e mesédó Piyée wlan wɛma tɔn wegú ɔ sé dó Klísusentɔ́ léé é ɔ, me e nɔ ko me léé tle d̀o kinkanbyɔ́ yɛd́ée we hwenénu d̀ɔ é ná je gbɛd́é a jí, d̀ó é ko lín mɔ́ có è dó akpá tɔn (2 Piyée 3:1-13). É kpo d̀ò mɔ́. Hwenu e é wlan wɛma tɔn nukɔntɔn ɔ, hwe ɔ nu sù bɔ "hwɛɖɛ́ɖɔ́ ɔ́ ná bésín Mawu sín xwé gbe: nú é bésín mí gɔ́n je nukɔn ɔ, nɛ́ me e ma se tónú nú Wen ɖagbe Mawu tɔn ǎ léé ka ná wá je gbɔn? È d̀ɔ xó éné ɔ́ d̀o "tenkpɔ́n myɔ́" e Klísusentɔ́ léé d̀o jije we é me (1 Piyée 4:12-19). Bɔ hwɛjijɔ d́é tĩn bɔ è na d̀i d̀ɔ "hwɛɖɛ́ɖɔ́" e xó è d̀ɔ d̀ò fí é kúnkplá wuvɛ́ mimɔ́ kpo nũ baɖabaɖa e Klisu ko d̀ɔ d'ayí d̀ò Wenɖagbe-Wema le me le é kpo.

Enyi mɔ́ we ɔ, é sixu ko nyí d̀ɔ "azǎn e d̀ò sisekpɔ́ we é" e xó è d̀ɔ d̀ò Eblée le 10:25 me é we nyí azǎn e jí è na sú kún dó nú Jeluzalɛmu é, bɔ é d̀ó na je d̀ò jijime e d̀ò hwe ɖokpo ɔ nu xá Klisu é sín gbɛzǎn me (Matie 24:1-34; Maki 13:1-30; Luki 21:5-30 d̀ò hwenu klewun d́é me), bo lé je d̀ò hwenu klewun d́é me, 70 me). é sixu ko nyí hwenu e wuntun e xlé d̀ɔ é ko sekpɔ́ le é na d̀ò jijeji we é we è wlan wema sédó Eblée le. Nũ e wu é wá é we nyí d̀ɔ hwɛgbe kpo tagba kpo e d̀ò jijeji we d̀ò gǎn Jwifu le tɔn e d̀ò Palestine le é kpo gǎn yetɔn Hlɔmanu le kpo tentin é we. Bɔ hwenu e tagba ene le d̀ò jijeji we é ɔ, Jwifu le sín ninɔme d̀ò fí bí d̀ò axɔsɔɖuto Hlɔma tɔn me ɔ, é d̀ò xesi d̀i we d'ejɛ we --

mɔʃjen é ka nyí gbɔn nú Klisanwun lɛ é nɛ, dɔ́ hwenenu ɔ, è nɔ lin dɔ́ ye nyí sinsen-núkplɔnme Jwifu lɛ kpo Klisanwun Kosi lɛ kpo tɔn dɛ́, bo nyí Jwifu e huzu Jwifu lɛ é.

Aklúnɔ dɔ́ d'ayí dɔ́ wuvě dɔ́xó dɛ́ ná wá hwenu e è nǎ xá Jeluzalému, bó ná sú kún dɔ́ n'í é, bó ná alixlémɛ ahwanvú tɔn lée lě e yě ná hɔn gbɔn é. Bɔ Eusebi, dɔ́ wema tɔn mɛ . Tan Sinsɛn ɔ Tɔn , dɔ́: "Amɔʃ, sinsɛn e dɔ́ Jeluzalému é sín agbaza ɔ bí, ee è dɛgbe nú ye gbɔn nǔdɛxlémɛ Mawu tɔn gblamɛ, bo na mɛ e nɔ sɛn Mawu lɛ é cobɔ ahwan ɔ na bé é ɔ, ye gosin toxo ɔ mɛ, bo yì nɔ toxo dɛ́ mɛ dɔ́ Judéen tɔdo ɔ gudo, bɔ è nɔ ylɔ dɔ́ Pella. toxo ɔ dɛsu, kpodo Judée to ɔ bí kpo; (Wema III, Wemata V.) Nǔ éné ɔ́ kpé bó ná flín mǐ nǔ e dɔ́ wɛ Piyée dɛ́ dɔ́ hwɛjjɔnɔ lée wú dɔ́ é "é véwǔ bɔ è ná hwlén yě gán," bɔ nǔ e é ná wa lée ɔ́, Jezu dɔ́: "Ényí è ma ko dɛ́ azǎn éné lée kpò ǎ ɔ́, gbɛtɔ́ dɛ́bǔ ná gán ǎ: lo ɔ́, mɛ e è sɔ́ lée wú wɛ è nǎ dɛ́ azǎn éné lée lée kpò (4Ma2Ma2thet).

IV. ÐƆ ÐƆ (1 PIYÉE 3:21).

1 Piyée 3:21 dɔ́ kancica taji dɛ́ xá Mesédó 22:16 e dɔ́ xó dɔ́ "Aklunɔ sín nyikɔ ylɔ" é kpo Mesédó 2:38 e dɔ́ xó dɔ́ "hwe sɔ́ kɛ mɛ" kpo "ayixa dɔ́gbe" kpo wu é kpo. Ðò gbè e è wlan dɔ́ wemaɔ lɛ mɛ é mɛ ɔ, "ayixa dɔ́gbe" (Mesédó 23:1) wɛ nyí "ayixa e ma dɔ́ hwe dɛ́ dɔ́ Mawu kpo gbɛtɔ́ lɛ kpo nukɔn ǎ é" (24:16). AV dɔ́ 1 Piyée 3:21 bo dɔ́ dɔ́ baptem nyí "ayixa dɔ́gbe dɛ́ sín xósin nú Mawu," bɔ é na cí dɔ́ tinme tɔn wɛ nyí dɔ́ é nyí "dɔ́ hwe e è sɔ́ kɛ mɛ lɛ é wu," bɔ Mesédó 2:38 ka dɔ́ dɔ́ é nyí "dɔ́ [alǔ, .jɛ] hwɛhuhu lɛ sín hwɛsɔkɛmɛ." Bɔ ASV e dɔ́ wemaɔ 1 Piyée 3:21 tɔn mɛ é dɔ́ baptem dɛ́ "ayixa dɔ́gbe dɛ́ sín nǔkanbyɔ Mawu tɔn," bɔ é cí dɔ́ é kún dɔ́ tinme dɔ́xó dɛ́ ó dɔ́hun. Amɔʃ, dɔ́ akpáxwé ɔ, é dɔ́, "Alǔ, . nǔkanbyɔ alǔ, hwɛjjɔ . " "Nǔkanbyɔ" cí dɔ́ é kún dɔ́ tinme dɔ́gbe dɔ́ ninɔmɛ elɔ mɛ ó dɔ́hun, amɔʃ, "ylɔylɔ" dɔ́ tinme dɔ́gbe dɛ́, enyi é dɔ́ na nyí "nú ayixa dɔ́gbe dɛ́ ɔ," bɔ tinme tɔn sixu nyí bɔ é dɔ́ wen dɔ́ é dɔ́ tinme, lee liledógbedevome xóqɔdɔ́ tɔn égbé tɔn gègè lile gbɔn é -- é sixu nyí "ylɔylɔ" alǔ nǔ e sɔ́gbe xá é RSV kpo NASB kpo dɔ́ "anhwɛjjɔ nú Mawu nú ayixa mímé dɛ́." Mɛ dɛvo lɛ lile xókwín ɔ gbɔn mɔʃ, bo dɔ́:

Wezun dɔ́gbe : "kpòmenujlome bo na dɔ́ ayixa jlbjlb dɔ́ Mawu nukɔn."

Wiliyamu : "kpòmenujlome bo na dɔ́ ayixa mímé dɔ́ Mawu nukɔn."

Rotherham : "kpòbyɔ́ byɔ́ Mawu gón nú ayixa mímé." Mɔfatí : "kpò dɛ́xixɔ bo na dɔ́ ayixa mímé dɔ́ Mawu nukɔn." Mɔntigɔmɛli : "kpòdɛ́xixɔ bo na dɔ́ ayixa mímé dɔ́ Mawu nukɔn."

AKPAXWÉ: Enɛ sɔ́gbe xá Mesédó 2:38, "è bló baptem dɔ́ Klisu sín nyikɔ mɛ .nú Mawu ná sɔ́ hwe lée kɛ mǐ . " -- é wɛ nyí dɔ́, bó ná dɔ́ dɔ́ ayixa dɔ́gbe dɔ́ Mawu nukɔn, bó ná nyí "jǔ" e è dɔ́ nú nǔ mɔ́hun é sín xlě.

Xókwín e è zán dɔ́ 1 Piyée 3:21 mɛ é wɛ nyí .adɔ́gbigbo. Thayer tɔnXókwíngbe Glekigbe kpo Glensigbe kpo tɔn Alenuwema Yɔyɔ́ ɔ Tɔn , dɔ́ dɔ́ tinme tɔn wɛ nyí: 1.Nǔkanbyɔ́ dɛ́ , nǔkanbyɔ́ dɛ́ . 2.Nǔ e è byɔ́ é dɛ́ . 3. Ðó xókwín nǔkanbyɔ́ kpo nǔbyɔbyɔ́ kpo tɔn nɔ byɔ́ linlin jǔ tɔn hwɛhwe wutu ɔ, mɔʃ mɛ ɔ, xókwín ɔ nɔ mɔ́ tinme tɔn .biba kpo ayí bí kpo , é wɛ nyí dɔ́,jǔ dɛ́ , kpɔnjǔ dɔ́xó . Enyi è yí gbè nú xókwín ɔ zinzan enɛ ɔ, é na mǐ tinme e bɔkun hugǎn bo sɔ́gbe hugǎn é nú wemaɔ enɛ e dɔ́ xomesin nú mɛ é 1 Piyée 3:21: "éné ɔ́ (baptem) nɔ hwlen mǐ gán din, é nyí dɔ́ mǐ yí é wú wɛ mǐ dɛ́ nǔ kwijikwiji agbaza tɔn lée sɛn wú ǎ, lo ɔ́, dɔ́ mǐ ba ayixa e nɔ bló bɔ mǐ ná dóhwe gbɔ xá Mawu é wú wɛ . "

Arndt kpo Gingrich kpo, dò wema yetɔn .Alenuwema Yɔyɔɔ kpo Wema Klisanwun Nukɔntɔn lɛ Tɔn Ðevo lɛ kpo , dɔ: 1.Nùkanbyɔ . 2.Byɔ byɔ ,hweijjɔ (*épérotao* 2,è ni byɔ nũ medé .) -- vosisa nú Mawu dɔ é ni byɔ ayixa mímé dé 1 Pi. 3:21 mɛ.

AKPAXWÉ: Nukúnnúmɔjɛnũmɛ ene e è dɔ dó xókwin ɔ wu é .adɔgbigbo dɔ 1 Piyé 3:21 mɛ ɔ, é sɔgbe tawun xá Mesédó 22:16, "site, bo lɛ baptem, bo klɔ hwe towe lɛ, bo yɔ Aklunɔ sín nyikɔ." E wɛ nyí dɔ, dɔ yehwesin-lile mɛ bo na dó klɔ hwe lɛ ɔ, medé dɔ jlɔ ayi tɔn tɔn xlé wɛ dɔ é ni dɔ ayixa dɔgbe dé dɔ Mawu nukɔn -- nugbɔ ɔ, é dɔ na wà mɔcobo na mɔ hwɛngán. Ene wu ɔ, baptem e jinɔn Mawuxówema ɔ jí é nyí dɛ e è nɔ xò dɔ agbawungba bo byɔ dɔ è ni sɔ hwe lɛ ke mɛ é dé. Aklunɔ sín nyikɔ yɔyɔ byɔ dɔ è ni xodɛ. Aklunɔ yɔ wɛ é dɛ.

"Ðó vogbingbɔn dɛbũ dɔ Jwifu kpódó Glɛsi kpó tentin ã, dɔ Aklunɔ dɔkpó ɔ wɛ nyí Aklunɔ mɛ bí tɔn, bó ná dɔkun mɛ e nɔ yɔ lɛ lɛé bí.mi yɔ Mawu Mavɔmavɔ sín nyikɔ na hwɛn mɛ gán" Hlɔmanu lɛ 10:12-13). "Ye ka nyí awínnya dó Etyeni,yɔyɔ . Aklunɔ, kpódó .dɔdɔ , Aklunɔ Jezu, yí gbigbɔ ce" (Mesédó 7:59).

Ene wu ɔ, bo na dó mɔ hwɛngán, sɔgbe xá nũ e Akɔjje Yɔyɔɔ dɔ lɛ é ɔ, medé dɔ na yɔ Aklunɔ sín nyikɔ, bo na wà mɔ dɔ yehwesin tɔn linu, bonu é na huzu dɛ e è nɔ xò dɔ agbawungba bo nɔ byɔ hwɛsɔke mɛ é dé.

Mí na fó kpo xó elɔ lɛ kpo dɔ Kittel sín .Dictionnaire Théologique Alesándlu Yɔyɔɔ Tɔn . (1964): "Ene wu ɔ, mí sixu lile 1 Piyé 3:21 dó: 'É nyí nũ kwijikwiji e dɔ wɛxo é síss sín ã, loɔ, dɛxixɔ nú Mawu bo byɔ ayixa dɔgbe."

Also: "dɔ v.21 mɛ ɔ, mí dɔ na dɔ nukún .alla [.loɔ] è na xwedó mimɛjininɔ dɔ gbigbɔ lixo. Mɔ mɛ ɔ, è dɔ na tinmɛ ayixa dɔgbe byɔbyɔ dɔ é nyí dɛ e è nɔ xò bo byɔ hwɛsɔke mɛ é ... hwɛsɔke mɛ cá kàn tawun xá baptem sín bíbɛmɛ (Mk.1:4 kpo akpáxwé; Mesédó 2:38 kpo)." (Vol. II, p. 688.) [È sixu mɔ xódɔdɔkpó dɛvo dó xota ene jí dɔ .Yehwesin Klísu tɔn . , Joe McKinney, www,biblu dɔ Entɛnɛti jí -rd]

Vɔ'e Abeli sá "dɔgbe hú" é

Wemata 11:4 .

Texte: "Nũdɔdɔ wɛ zɔn bɔ Abeli sá vɔ'e nyí hú Kanyé tɔn é nú Mawu, bɔ Mawu dɛkúnnu n'i dɔ é nyí hwɛjjjɔnɔ, bɔ Mawu dɛkúnnu n'i dó núníná tɔn lɛé wú.

1. NŨ E Mɛdɛsunɔ Ðɔ Ðɔ É.

Nũkplɔnɛ taji ɔ wɛ nyí dɔ Abeli savɔgbɔn nũdɔdɔ gblamɛ bɔ Mawu yí gbè n'i dɔ é nyí hwɛjjjɔnɔ, ene xlé dɔ Kanyé kún sɔ nũdɔdɔ dó savɔ na ó, ene wu ɔ, è kún yí gbè n'i ó. Amɔ, mí dɔ na kplɔn tinmɛ xógbɛ (1) "nũdɔdɔ gblamɛ" kpo (2) "vosisa e nyí hú mɔ'é" kpo tɔn lee mí kpéwú gbɔn é. Ðò ali dé lɛ nɔ ɔ, ee bɔ d'ewu é vɛwũ hú nukɔntɔn ɔ, bɔ ene wu ɔ, è nɔ dɔn nũ gègè wá.

Nũ e è dɔ dɔ Eblé lɛ mɛ é wɛ nyí nũ elɔ e dɔ Bíbɛmɛ 4:2b-5 mɛ é: "Abeli nyí lɛngbɔnyítɔ, bɔ Kanyé nyí gleliletɔ. Ée hwenu dé wá su ɔ, Kanyé hen nũ e é nɔ dɔ dɔ gle tɔn mɛ lɛé dɛ wá sá vɔ' nú Mawu Mavɔmavɔ.

gbɔ́kpódó jǒ tɔn kpó. Mawu Mawɔmawɔ yí wǎn nú Abéli kpódó vɔ́sánú tɔn kpó, bó ká yí wǎn nú Kanyéé kpó vɔ́sánú tɔn kpó ǎ. Xome sin Kanyéé d́ésú, bɔ nukúnme tɔn cí kóme."

È d́ó na d́ó ayi wu d́ɔ Bǐbǐme kún d́ɔ nǔ d́ebǔ d́ó nǔd́iqi wu tɔlɔ ó, loɔ, é tinme vogbingbɔn e d́ò vɔ́ we le tentin é, bɔ Eblée le ka d́ɔ vogbingbɔn e d́ò nǔ e è xwlé me é tentin é (nǔd́iqi) xó, amɔ́, é d́ɔ vogbingbɔn e d́ò nǔ e è xwlé me é tentin é cédcédé ǎ.

1. "Nǔd́iqi we nɔ xwlé me ." É d́ò mɔ́có, hwenu e è ma d́ɔ nǔd́iqi xó ǎ é ɔ .tɔlɔ d́ò tan Bǐbǐme tɔn e kúnklá ye me wè le d́okpo é me ɔ, nǔd́iqi d́ɔ Mawu tǐn é we nyí .é d́ò wen d́ò ye me wè le bǐ sín akpáxwé -- Kanyéé kpo Abeli kpo tɔn, d́ó é "hen vɔ́ wá nú Jehovah" Abeli d́ɔhun. Xókwin Ebléegbe tɔn e è lile d́ó "vɔ́sisa" é we nyí .minca, ee è lile d́ó LXX me é .thusia , alǒ "vɔ́sisa" d́ò Glensigbe me, lee é nɔ t́n gbɔn d́ò wema Ebléegbe tɔn mǐtɔn e è d́è t́n d́ò aga é me é -- xógbé e d́ò wemafo ɔ me bo nɔ d́ó gesí vɔ́ e è nɔ sá nú Mawu alǒ nǔmesen d́é é.

Lo ɔ, nǔd́iqi abkpa novo we tǐn -- (a) "nǔd́iqi" d́ó Mawu tǐn wú, amɔ́, "d́ò vo nú azɔ́" tónúsise tɔn, éné ɔ, é nɔ wa nǔ ǎ, "é nɔ jì ví ǎ," "é kú"; kpo (b) "nǔd́iqi" e nɔ w'azɔ́ é kpo, bo nɔ d́è édcée xlé gbɔn "azɔ́" tɔn le gblame (Jaki 2:17-26). Jaki 2 kpo Eblée le 11 kpo bǐ xlé cédcédé d́ɔ gudo tɔn ɔ we è nɔ kpón d́ó mɔ́ hwējijɔnɔ nú gbɛt́. Đò ayi kpón déwú Alexwé Xóxó ɔ tɔn e bɔ d'ewu é wu lɔmɔ́.

Đò Meliba sin ɔ kɔn (Kénsísɔ́ 20:2-13), d́ò t̀ e me è nɔ mɔ́ sin d́è d́ò Kadeci-Baaneya é me, bɔ tɔsisa e nɔ sà sín só d́é jí é we nɔ na sin ɔ, sin d́è d́ò fine hwenu e Izlayeli-ví e Mɔ́yizi kpo Aalɔ́n kpo nɔ nukɔn na le é wá é ǎ, bɔ togun ɔ f́n gǔ. Mawu d́ɔ nú Mɔ́yizi d́ɔ: "Zè kpo ɔ, bó kplé togun ɔ, hwi kpódó nɔví towe Aalɔ́n kpó, bó d́ɔ nú só ɔ d́o nukún yètɔn me d́ɔ é ní d́e sin t́n, bɔ a nǎ d́e sin t́n sín só ɔ me nú yè, bó ná ná sin togun ɔ kpódó kanlin yètɔn léé kpó."

Lo ɔ, é cí d́ɔ yè sin xome d́ó togun ɔ wú, bɔ yè sin xome d́ó xó e yè d́ɔ ɔ wú, bɔ Mɔ́yizi d́ɔ xó nú só ɔ ǎ, lo ɔ, togun ɔ d́ɔ nú yè d́ɔ: "Mi gǔfɔnt́ léé mi, mi d́ótó .mǐ mi d́e sin t́n sín só élɔ́ me nú mi à?" Bɔ Mɔ́yizi "xò kpo tɔn d́ó só ɔ jí azɔ́n we," bɔ è d́egbe n'i d́ɔ é ní bló mɔ́ ǎ, "bɔ sin t́n gègè, bɔ togun ɔ kpódó kanlin yètɔn léé kpó nu sin." Amɔ́, tan ɔ fó mɔ́ ǎ.

Jehovah d́ɔ nú Mɔ́yizi kpódó Aalɔ́n kpó d́ɔ: "Đó mi ma d́i nǔ nú mì ǎ, bó ná sɔ́ mì d́ó d́ó me mímé d́o Izlayéli ví léé nukɔn ǎ ɔ, mi ná kplá togun élɔ́ wá t̀ e un d́ó é me ǎ." Ene wu ɔ, ye me wè le bǐ kú .d'ayǐ ɔ è byó akpádídó to ɔ me.

Mɔ́yizi kpo Aalɔ́n kpo hwenɛnu ɔ, ye d́i nǔ nú .gbekan Mawu tɔn hú d'ayǐ tɔn à? É d́ò wen d́ɔ é kún nyí mɔ́ ó. Lo ɔ, yè lɔmɔ́ se tónú nú Mawu pépépépé ǎ, bɔ gó nú éné ɔ, yè só nǔjǐwǔ e Mawu ná bló é sín susu d́ó yèdcée wú, é nyɔ́ hú d́ɔ yè ní ná susu n'i, bó ná "slá wǔ" n'i "d́ò togun ɔ nukɔn."

2. "Vɔ́ e nyɔ́ hú mɔ́ é d́é ." É d́ò wen d́ɔ, d́ò ali d́okpo ɔ nu ɔ, Kanyéé d́i nǔ d́ɔ Mawu tǐn có, é d́i nǔ bo na setónú nú Mawu bǐ mlémlé Abeli d́ɔhun ǎ. Đó, "Nǔd́iqi e Abeli d́ó é we zón bɔ é xwlé nǔ .vɔ́sisa dagbe hugǎn . hú Kanyéé," lee Biblu King James tɔn, Biblu Amelika Tɔn kpo d́evo le kpo d́ɔ gbɔn é. Amɔ́, wema Glékigbe tɔn ɔ d́ó .pleiona thusien , "vɔ́sisa d́evo." Amǒnǔ d́evo le d́ò ali tɛ nu? Đò .juij , lee KJV kpo ASV kpo d́ɔ gbɔn é à? Đò .nabi Ka we , bo mɔ́ "núnina" tɔn le (pluriel) .

we è ɖɔ xó dó ye wu? Alǒ, ɖi .alɔkpa lɛ (é lé nyí .jlɛjininɔ), lee meɖé lɛ lin gbɔn é, bo xókwín "nùnina" ɔ lɔ na hen éɖée dǒ te à?

Amɔ, nǔ e è wlan dó Bǐbǎme me é ɖɔ .dò taji ɔ ɖɔ xó dó vǔ alɔkpa e hú ɖokpo é jí gbɔn ye me wè lɛ ɖokpo gblame. Ene wu ɔ, enyi, lee meɖé lɛ lin gbɔn é ɔ, é nyí .é dò wen ɖɔ Abeli hen .mǎ sín vǔ (vǔ e è sǒ dokú nú me é ɖé we ɔ è wá sǒ dó Mɔyizi sín sɛn ɔ me dò nukɔnmɛ) gǒ nú vɔsisa kanlin tɔn (É sixu ko nyí vɔsisa hwesɔke me tɔn dé lɔmɔ), nukɔntɔn ɔ we nyí nǔ e gbɔn vo dò vɔsisa wè lɛ tentin é ǎ, ene wu ɔ, è ɖɔ xó d'èji céɖécéɖé ǎ, bo vɔsisa .hìhàn kanlin sín vǔ e Kanyée sǒ dó savǔ na é tɔn .é nyí vogbingbɔn taji dé we. Bo dò nǔ mɔhun me ɔ, é na gbɔn vo nú ee dò Maki 10:46-52 me é ǎ, é ɖɔ ɖɔ Klisu gbɔ azɔn nú nukúntíntɔnnɔ ɖokpo géé hwenu e é dò Jeliko toxo ɔ me tɔn sín we é, é dò mǔ cǒ, sɔgbɛ xá Matie 20:29- 34 ɔ, é gbɔ azɔn nú me wè -- vlafo dǒ xó e è ɖɔ dó me ɖokpo ɔ wu é wu, bo lé xlé ɖɔ Titimaus we nyí ví sunnu tɔn (B) nǔxatǒ e dò ayi me nú Maki lɛ é. Amɔ, nǔ elɔ, hwenu e é sixu nyí mǔ é ɔ, alǒ enyi é tle nyí mǔ ɔ, .nǔ e sixu jɛ é , é nyí .dò vivɔnu é xlé ɖɔ nǔgbɔ ɔ sɔgbɛ xá nǔ e è wlan dó Bǐbǎme kpo Eblée lɛ kpo me é.

Bo lileɖógbeɖevome gègè, bo gbɔn ayi dǒ ene jí ɖɔ é nyí nǔ e è na cyan é ɖé, bo nɔ yí wǎn nú linlin e ɖɔ ɖɔ nǔ gègè we nyí ɖɔ .jujǔ , lee KJV kpo ASV kpo ko ɖɔ gbɔn é, bo NKJV lile dó gbè ɖokpo ɔ me. Bo ninɔme kpédé tǐn dò wemafo Alexwíi Yɔyɔ ɔ tɔn lɛ me bo é dò wen ɖɔ è zán mǔ, é dò mǔ cǒ, è zán hwehwe hugǎn dó ɖɔ xó dó bǎ e me nǔ lɛ sukpǒ ɖé é alǒ kén lɛ jí. Nǔ e bo d'ewu lɛ é nyí vogbingbɔn dé lɛ dò xógbe "ɖagbe hugǎn" ɔ me, é dò mǔ cǒ, é cí ɖɔ ye bí we kàn nǔjɔnǔ: "ɖagbe hugǎn bo lé nyí yí hú mǔ" (Amplifié); "vɔsisa ɖagbe hugǎn" (TCNT, NASB, JB, TEV, Spencer, Xóɖɔdǒkpǒ Gbèɖetǒ lɛ); "vɔsisa dɔkunɔ" (Moffitt); "vɔsisa ɖaxó dé" (Berkley); "Vǔ ɖaxó dé" (NEB).

"Vǔ ɖagbe hugǎn" we è mɔ ɖɔ é we dò vogbingbɔn e dò "vɔsisa ɖagbe hugǎn" me lɛ é me. Amɔ, xókwín Glekigbe tɔn e dò wema mǔtɔn me é nyí ee è zán dò Eblée lɛ sín wema ɖevo lɛ me, bo lile dó "ɖagbe hú" é ǎ (1:4; 7:7,19,22; 8:6; 9:23; 10:34; 11:35) -- é we nyí ɖɔ .kreisson . Bo Alfred Marshall, ɖo wema tɔn Gleki-Glensi me Interlinear (e ɖibla nyi nu taji ɖo hwe mǔtɔn nu) ɔ, e ɖo xo elɔ lɛ ɖo Glensigbe me ɖo xogbe Glekigbe tɔn gbɔ nu "hu mǔ": "ɖaxo (? ɖagbe)." Dò xógbe ɖevo me ɔ, dò gǔn tɔn ɔ, è nɔ hen nǔ dé lɛ dǒ te dó "ɖagbe" e nyí tinme wemafo ɔ tɔn é wu.

È sixu tinme lileɖógbeɖevome Rheims kpo Rotherham kpo tɔn e nyí "vɔsisa e gǒngǒn hú mǔ é ɖé" é dó jiji alǒ .dò jlɛ jí (dò kén lɛ alǒ .alɔkpa lɛ). Lileɖógbeɖevome Wemouth, Williams kpo RSV kpo tɔn ɖɔ, "vɔsisa e è yí gbè na hugǎn é," é dò wen ɖɔ é nɔ ɖé nǔgbɔ ɔ xlé cǒ, é ka xlé nǔ e wu è yí gbè na hugǎn é ǎ.

Goodspeed ka ɖɔ: "Nùɖiɖi zǔn bo vɔsisa Abeli tɔn hugǎn Kanyée tɔn dò Mawu nukɔn." Ene lɔmɔ, é dò wen ɖɔ nǔgbɔ we, dǒ nǔɖiɖi e nɔ tɔn sín xó Mawu tɔn sísé me, bo nɔ lé tɔn sín tónúsise me é we zǔn bo Abeli sá vǔ e é sá é, amɔ, é dò Kanyée me ǎ, bo ka zǔn bo é sá vǔ mɔhun ǎ. É dò mǔ cǒ, enyi nǔ e Goodspeed jló na xlé é we nyí ɖɔ nǔ e é xwélé me é ɖesu na ko kpé bo lé nyí yí gbè na, enyi Kanyée ko xwélé nǔ kpo ayi bí kpo lee Abeli xwélé nǔ gbɔn é kpo ɔ, ene sixu sɔgbɛ ǎ dǒ hwɛjiji e jí è ko ɖɔ xó dó lɛ é wu. Linlin ene ɔ ka -- ɖɔ nuɖiɖi ɖɔ nuɖe sɔgbɛ ɔ, e nɔ zɔn bo e nɔ sɔgbɛ bo nɔ nyɔ nu Mawu -- ɔ, me gege we nɔ xwedo e.

II. ƉǏ ƉǏ ƉǏVÓ Lɛ.

1. AT Robetɔn, Xógbe Nǔjledonǔwu Tɔn le Dò Alexwíí Yɔyɔ́ ɔ me : "Literalement, 'vǔ gègè' (comparatif de .polus, nǔ gègè). . . . Nǔ e wu vɔsisa Abeli tɔn nyɔ́ hú Kanyée tɔn é pépéépé ɔ́, è xlé ǎ, ze nǔdidi tɔn wú."

2. Nǔtinme Axɔsɔdɔto ɔ Tɔn . : "É nɔ nyí hwɛhwɛ ɔ́ è ni mɔ hwɛjijɔ ɔ́ è dò vɔsisa Abeli tɔn sín jijɔ me bo nɔ xlé hwɛɔkɛ me, bo nɔ lin ɔ́ nǔdidi tɔn tɔn dò nukúnnumɔjɛnǔme tɔn me ɔ́ é ɔ́ hudo hwɛɔkɛ me tɔn mɔhun tɔn me, bo xlé ε, lee è ko lin gbɔn é, gbɔn gbedide Mawu tɔn gblame. vɔsisa sín linlin e bɔ d'ewu é; amɔ́, é dò wen dò tan e è sɔ́ d'ayi é me ǎ, alɔ́ dò xó e è ɔ́ dó wǔ tɔn é me dò akpáxwé e dò nukɔn mǐtɔn é me ɔ́, è nɔ sɔ́ nǔdidi me e xwélé nǔ ɔ́ é tɔn dó ɔ́ nǔdidi e é ɔ́ é kpowun dò fí, lee é byɔ gbɔn é, bo ma nɔ xlé lee nǔdidi ene ko dè xlé gbɔn é ǎ. Abeli we Mawu Mavɔmavɔ ɔ́ sísí nú vǔsánú tɔn"; (Mí na hen xósin le d'ayi kaka je hwedevonu, dò "Fifó" me.)

3. Adamu Kláki, Nǔtinme : "Vǔ devo le . : ɔ́ é ɔ́ ɔ́hun; Abeli, gbɔn nǔdidi gblame ɔ́, bló .nǔ devo le hú dokpo vǔsánú; bɔ éné ɔ́ wú we è nɔ ɔ́, Mawu ɔ́ kúnnu nú Núnina tɔn léé, Tois Dorois . É cí ɔ́ ninɔme xó ɔ́ tɔn e dò wen é we nyí mɔ́; Kanyée kpo Abeli kpo bí we hen vɔsanú wá vɔsakpe Mawu tɔn jí, é sixu ko nyí vɔsakpe e è sɔ́ nú .sinsɛn-biblo xwédo tɔn . Lee Kanyée nyí .glesj , é hen .kpɛde , alɔ́ eukaristivǔ , sín atín sínsɛn e dò ayikúngban ɔ́ jí le é me, bɔ é gbɔn mǔ jí bo yí gbè ɔ́ Mawu tɔn bo lé kpé nukún dó emi wu. Abeli, bo nyí .lɛngbɔnyitɔ́ alɔ́ kanlinnyitɔ́ ɔ́, hen wá, é nyí .eukaristivǔ , sín atín sínsɛn e dò ayikúngban jí le é me, amɔ́, é nɔ lé yí nǔ e lɛngbɔ́ tɔn le nɔ na le é ɔ́ .hwɛɔkɛmɛvǔ nú Mawu, bɔ é gbɔn mǔ jí bo yí gbè nú édesunɔ tɔn .hwɛhuhu , Mawu tɔn .hwɛjijɔ kponǔbláwǔkúnúmɛ , gó nú étɔn . nyí kpo núnina . Kanyée ma ɔ́ xesi ɔ́debǔ dó hwɛhuhu sín nǔ nyanya, alɔ́ mimɛ́ nyínyí Mawu tɔn wu ǎ wutu ɔ́, é kpé nǔ e .kpɛde , alɔ́ nǔsumɛnukúnme : Mawu éné ɔ́, é sixú yí kpódó jlɔ́ ɔ́agbe kpó ǎ; me wegɔ ɔ́, ɔ́ é dò xó ɔ́ dó me e nyí lɛngbɔ́vǔ e è hu sín hwenu e è ɔ́ gbè ɔ́ ayí é wu we ɔ́hun, bɔ Mawu sixu yí, bo ɔ́kúnnu tawun ɔ́ é yí gbè nú emi. É dò mǔ cɔ́, .kpɛde , alɔ́ eukaristivǔ , nyí vǔ e jɛxa tawun dò tɛn tɔn me é ɔ́, é dò mǔ cɔ́, è yí ene ǎ, ɔ́ .hwɛɔkɛmɛvǔ . È tuòn tan e kpò é ganji.: (Bo na dó mɔ lee Clarke ɔ́ xó dó nǔ le jí gbɔn é céɔ́céɔ́de bo lé gbló ada na hǔn, kpɔ́n xó e é ɔ́ dó Bǐbǐme 4:3-5 jí é.)

4. Jaki Maknaiti, Wema Mɛsédó le Tɔn : "'É sɔ́ jó nú Mawu .(pleiona thusien) vɔsisa ɔ́ devo le.' Dò liledógbedevome elɔ́ me ɔ́, un xwedó nǔɔ́bametɔ́ le, bɔ ye nɔ ɔ́ nú mǐ ɔ́ .pleiona , [xógbe ɔ́] dò bǎ e me è nɔ jlé nǔ dó nǔ wu dè é, nɔte nú .gègè dò kén me é nyɔ́ hú .xɔ akwe hú mǔ . Sɔ́gbe xá xó ene ɔ́, ye d'ayi wu ɔ́ Kanyée ɔ́ na sá hwɛhuhu sín vǔ cɔ́, 'nǔ e dò gle ɔ́ me le é keɔ́ we é hen wá nú Aklunɔ́, bɔ ene nyí vɔsisa e jɛxa é ǎ. Amɔ́, Abeli ɔ́, 'é hen lɛngbɔ́ tɔn le sín nukɔnví le kpo jǔ yetɔn le kpo wá'; é we nyí ɔ́, gó nú nǔkún-yiya e nyí dokpo dò núnina e xó è ɔ́ dò wemafɔ e bɔ d'ewu le é me é me é ɔ́, * é lé hen lɛngbɔ́ tɔn le sín nukɔnví e góngón hú bí le é wá; ene wu ɔ́, é sá hwɛɔkɛmɛvǔ ɔ́, bo lé sá vǔ lan tɔn [é we nyí ɔ́, vǔ e è nɔ dó kú nú me é], bo gbɔn mǔ me bo xlé ɔ́ emi ɔ́ linlin ɔ́agbewiwa Mawu tɔn kpo hwɛhuhu emidesunɔ tɔn kpo. Kanyée ka ɔ́ hwɛhuhu sín ayi ǎ, bó mɔ ɔ́ emí kún ɔ́ ná sá nǔ ɔ́debǔ ze lanme vǔsánú wú ó; bo bló bɔ vlafo é ma nyí .atín sínsɛn nukɔntɔn le, alɔ́ atín sínsɛn ɔ́agbe hugǎn le . "

* É ɔ́ na nyí .dɛvo wemafɔ, dò Eblée le 11 me, é we nyí ɔ́, v.4.

III. XOTA.

1. Xóta 1999 tən sín vivɔnu. Nŭtinme Axɔsɔdɔto ɔ Tɔn . lee è ko ɔ gbɔn dɔ aga é ɔ, ɔ è yí gbè nú vɔ Abeli tən dɔ è yí gbè n'í wutu, é ka nyí dɔ vɔ alɔkpa e é sá é wu ă wutu ɔ, é sɔgbɛ xá nŭ e je le é bŭ ă. Nŭ alɔkpa e .vɔ é bló é we nyí .xɔxɔ tən .alinxlé , ee zón bɔ .é bɔ éné ɔ wú ɔ, è nă yí vɔsánú tən. Kpò Nŭdɔd'ayŭ tinme tən we nyí ɔ enyi Kanyéɛ ko dɔ nŭdɔdɔ alɔkpa e Abeli dɔ é ɔ, vɔ e é sá é na cí mɔ dɔhun .nŭjɔnŭ me é na ko "hu" hú lee é dè gbɔn é, lee Abeli tən "hu" étɔn gbɔn é. Amɔ, é dɔ wen ɔ nŭgbɔ ɔ bŭ kún nyí mɔ ó .
 -- dɔ nú é ko dɔ nŭ dɔkpó ɔ .me dagbe unmedesunc tən Abeli dɔ nŭdɔdɔ ɔ, é na ɔn vɔ alɔkpa ene sá ă .nŭjɔnŭ me ene dè Abeli tən dɔ vo nú étɔn.

É cí ɔ bo na dó na ten me e wlan akpáxwé Bŭbŭme tən e dɔ Nŭtinme e xó mŭ ɔ dɔ aga é me é ɔ é ni jla me e wlan akpáxwé Eblée le tən é dɔ dó nŭ ene jí dɔhun. É bé kpo xógbɛ elɔ kpo, "Nú Abeli kpo vɔ e é sá é kpo" (Bŭbŭme 4:4), bo ɔ xó elɔ le: "É yí medesunc tən je nukɔn, bo yí nŭnina tən (kpón Nŭnywexó 12:2; 15:8; 2 Kɔlentinu 8:12). xó e Mɔyizi ɔ le é xlé ɔ .ò kam biò [è tɛdɛ jí] vɔ e Abeli sá é nyó hú Kanyéɛ tən, bo lé jɛxa, ' bo 'medé sixu xò nŭ kpón ɔ linlin e me e wlan wema Eblée le é dɔ é ne ă' (Prof. Lindsay, 'Lectures on Hebrews,' Edin. 1867). Vɔ e Abeli sá é we nyí .pleiona , é ɔngón hú Kanyéɛ tən; é dɔ nŭ hú mɔ d' é me; é dɔ nŭdɔdɔ, bɔ nŭdɔdɔ ɔ hwedó me dɛ ɔ. É nyí ɔmú [è tɛdɛ jí] e è ɔ xlé me dɔ tónúsise nú nŭ e Mawu ɔ é me é. Vɔ e è ɔ sá gbɔn gbè ɔ bŭ me é ɔ xlé ɔ nŭ e Mawu ɔ é we nyí nŭ e gbɛtɔ dɔ é, é nyó wà ɔ, é ɔ xlé ɔ é we nyí jɔten tən. Enyi sinsen-biblo Mawu tən ko gosin gbɛtɔ le kedɛ ɔn we ɔ, é dɔbla dɔ wen ɔ nŭ vovo e é ɔ wà le é na ko sukɔ hú mɔ. Gó na ɔ, lee è ma jó sinsen-biblo ɔ dó nú ayixa gbɛtɔ tən dɔ sɛn ɔ glɔ ă é, bɔ è gbé sinsen-biblo jŭ tən dɔ Klisanwun le sín hwenu (Kolo.2:23) ɔ, é ɔ gudo nú linlin e ɔ ɔ Mawu we sɔ é sín bŭbŭme é."

Nŭ e wu Eblée le wlan .Nŭtinme Axɔsɔdɔto ɔ Tɔn . dɔ xó e mŭ gbé é dɔ akpáxwé nukɔntɔn xó e mŭ ɔ sín así tən dɔ aga é tən me, bo ɔ: "É ɔ nyí hwehwe ɔ è ni mɔ hwejjɔ dɛ dɔ vɔ e Abeli sá é sín jijɔ me, bo ɔ lin ɔ nŭdɔdɔ tən dè édée xlé dɔ nukúnnumɔjɛnŭme tən me ɔ hwesɔke me mɔhun sín hudo tŭn, bo xlé é lee Di ko lin gbɔn é. tan ɔ, è ɔ lin nŭ kpón dó nŭ e é sá é sín tinme jí nugbɔ, enyi è kpón dɔ vɔsisa sín linlin e bɔ d'ewu é me ɔ [é sixu nyí ɔ "tan" vɔsisa tən alɔ "tame-núkplɔnme" na nyí xókwín dagbe hugă dɛ, amɔ, é dɔ wen dɔ tan e è sɔ édesunc é me ă, alɔ dɔ xó e è ɔ dó wŭ tən dɔ akpáxwé adphade tən nukɔntɔn ɔ me é me ă;

Enyi mŭ ɔ xó ene e ɔngón é ɔ, mŭ na yí gbè na, amɔ, mŭ na tɛdɛ jí ɔ é kpó dɔ hwejjɔ dɛ na we bonu è na dɔ nŭ ɔ nŭdɔdɔ tónúsise tən kún na zón bɔ Kanyéɛ kpo Abeli kpo na sɔ kanlin dó savɔ ó. Nú è na ɔ xó dó lee Mawu ko dè nŭnywe xwitixwiti sín nŭ e dɔ kanlin vɔsisa byɔbyɔ me é xlé gbɔn é wu ɔ, mŭ tuòn ă. Amɔ, é cí ɔ me hwexónu tən le tuòn nŭ hú lee Alexwíí Xóxó ɔ ɔ gbɔn é dɔhun. Ði kpón déwú ɔ, Jezu ɔ nú Jwifu le ɔ: "Tɔgbó mitɔn Ablaxamu j'awă dɔ é mɔ azăn ce, bɔ é mɔ, bɔ xome hun i" (Jaan 8:56) -- nŭ e è ma ɔ ɔ ă é ze nŭdexléme Alexwé Yɔyɔ ɔ tən wu ă.

2. Maknight, dɔ wema tən me .Wema Mesédó le Tɔn , ɔ ɔ nŭdɔbamɛtɔ le "ɔ nú mŭ ɔ .pleiona , dɔ bă e me è ɔ jlé nŭ dó nŭ wu dè é me ɔ, é nɔte nú .gègè dɔ kén me é nyó hú .xɔ akwe hú mɔ ." Enyi é ɔ xó jɔ xó ɔ, dɔ é we nyí tən .dò ace kpa we nŭwalɔ. Amɔ, nŭ kpɛdɛ tŭn bɔ é dɔ wen ɔ ye gbɔn vo nú ye, dɔ Matie 12:41,42; Luki 11:31,32 (akpáxwé e sɔgbɛ xá é dɛ); kpo Mesédó 15:28 kpo, fí e è ma sixu jla "daxó" dɔ dɔ 1914 me ă é.

liledógbedevome. Dò akpáxwé e sɔgbe xá ye le é me ɔ, Jezu "hugǎn" (hugǎn) Salomɔ́w alǒ Jonasi. Bɔ me wegú ɔ ɔ xó dó "agban kpinkpen dǐbǔ wú hú nǔ e ɔ dandan é éné léé ǎ." Amɔ́, ɔ gudo tɔn ɔ me tle ɔ, nǔ e na zɔn bɔ agban kpinkpen ɔ na "hugǎn" é we nyí nǔ gègè ɔ kén me. Amɔ́, ɔ Matie 6:25 kpo nǔ e sɔgbe xá é kpo me ɔ Luki 12:23 me ɔ, è ɔ xó e Jezu ɔ é ɔ, "Gbè ɔ we à cé .nǔ devo le [.*pleion*] hú nǔduɔ, bɔ agbaza hú awu?" xó e è ɔ é léw nyí "hugǎn" ɔ kén linu ǎ, loɔ, ɔ akwe linu we.

3. Enɛ wu ɔ, é cí ɔ è kún sixu dǐxlé ɔ xó e Clarke kpo Macknight kpo ɔ le é bǐ kún nyí nugbǔ ó ɔhun . ɔ vivɔnu , amɔ́, enɛ .dǐ ǎ dǐ sixu nyíè gbé ɔ vivɔnu ɔ, bɔ enyi è gbéjé nǔ le bǐ kpɔn ɔ, zìn e .nǔ e sixu je é ɔ ɔagbe yetɔn me tawun. Alǒ, é cí mɔ́ nǔ wema wlantɔ elɔ, ɔ nǔ elɔ le jí:

(a) Dò wema Eblée le tɔn me ɔ, è ɔ tɔɔ ɔ Abeli sá "vǔ hú" Kanyée. Enyi xókwín e è zán dó ɔ xó dó nǔ enɛ jí é ɔ ma xlé ɔ é kún nyí mɔ́ ó ɔ, xókwín "hugǎn" ɔ na ɔibla nyí nǔ gègè ɔ kén me hú nǔ gègè ɔ akwe linu, bɔ wemafo ɔ ɔesu ɔ xó dó "núnina" Abeli tɔn le wu (ɔ nǔ gègè me).

(b) Tan Bǐbǐme tɔn lo mɔ́ sɔgbe xá tinme mɔhun. Kanyée hen vǔsánú alɔkpa ɔokpó wá, é we nyí atínsén e ɔ gle me léé, bɔ Abéli "é lé hen lǎngbɔví nukɔntɔn léé kpódó jǔ yǐtɔn léé kpó wá ." É we nyí ɔ é kún nyí núniná alɔkpa e Kanyée hen wá é keɔ we é hen wá ó, loɔ, é lé hen núniná alɔkpa ɔevo gú na -- enɛ wu ɔ, "núnina le," gègè, lee Eblée le sín wema ɔ ɔ gbɔn é.

(c) "Nukɔntɔn le" kpo "jǔ" (kanlin e è hu dó savǔ le é sín jǔ) kpo nyí jǐjɔ vǔsánú ɔ le tɔn bɔ sén Mɔyizi tɔn byɔ ɔ xwè kanweko 25 alǒ hú mɔ́ gudo, bɔ enɛ wu ɔ, ye gosin sén Sinayíi tɔn me ǎ. Nǔ ɔokpó ɔ we é nyí nǔ vǔsánú-xwlémawutɔ léé lo mɔ́. ɔ Mɔyizi sén ɔ glɔ ɔ, è nɔ zán kanlin vɔsisa le gú nǔ vɔsisa ama tɔn le dó dókú nǔ me, é ɔ mɔ́ có, kanlin vɔsisa le keɔ we è nɔ zán dó savǔ hwesɔke me tɔn le na, é nyó wá ɔ, ɔ wamamɔn le me tawun, hwenu e è sixu sɔ amasin vɔsisa e è ɔ le é dó ɔ na é (Levíi ví le 5:11-13). Enɛ wu ɔ, vǔ e Kanyée kpo Abeli kpo sá le é (bɔ é sixu ko nyí ɔ Adamu we sá vǔje nukɔn nǔ ye) nyí kpɔndéwú sén ɔ ɔ è dó ɔ xwè kanweko mɔkpan gudo ɔ Mɔyizi Sén ɔ me ɔ Sinayíi Só ɔ jí le é tɔn.

(È nɔ sɔ nǔ e xó mǐ ɔ wá yì le é jó nǔ nǔ ɔbǔ e é sixu xɔ akwe é, amɔ́, è nɔ tén kpɔn bo nɔ hen nǔ e è wá gbeta ɔ kɔn na le é gannugánnú ǎ. Bɔ è na yí gbè nǔ nǔ ɔbǔ alǒ hwējǐjɔ ɔbǔ e gbɔn vo nǔ enɛ é.)

Tutoblonunu E Nɔ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É

Randolf Dunn, Gǎn, Roberto Santiago, Gǎn
biblu dɔ̀ Enteneti jí

Azɔ́mɛ 1 - Wɛn Mawu tɔ̀n

NÉ Nŭ Iɛ Bĭ ka Wà Fí Gbɔ̀n?

Gbetɔ́ e nyí Mawu é .

Klisu - Mawu sín nŭbudo xexó

e kúnkplá Mawu Iɛ é

Sín Gbè mɛ káká jɛ kú jí - Gbetɔ́

Kúkú ɔ̀ Bló Hwlengán .

Wɛn Wɛnɔ̀gbe-Wema Iɛ Tɔ̀n Iɛ

Azɔ́mɛ 2 - Tónúsíse nŭ Klisu .

Hwenu jɛ Nukɔ̀n nŭ Klisu

Hwenu Klisu Dò Ayikúngban jí

Hwenu Klisu Gudo

Hwenu e na wá fɔ̀ dɔ̀ ayikúngban jí é

Hwenu e è na wá gbeta ɔ̀ kɔ̀n é

Sín Kú jí Gbɔ̀n Akluzu jí Kaka jɛ Gbè Mɛ Xóxó

e kúnkplá hwɛsɔ̀kɛ mɛ Iɛ é

Yehwesin Klísu tɔ̀n .

Cours 3 -Gbɛ Yɔ̀yɔ̀ Dò Klisu Mɛ

Axɔ̀sɔ̀dɔ̀to e è ma sɔ̀ alɔ̀ dó bló na ã é

Mɛsɛntɔ́ e dɔ̀ Axɔ̀sɔ̀dɔ̀to ɔ̀ mɛ Iɛ é .

Nŭgbododó Klisu Tɔ̀n Nukɔ̀ntɔ̀n Iɛ Asúkúsi

Iɛ kpo Mɛ Dɛvo E Dó Hudo Anɔ̀sin Gbigbo

Tɔ̀n Iɛ É kpo

Gbè Mɛdɛ́ekannuninɔ̀ Tɔ̀n .

Xexó Wuvɛ́sexámɛ Tɔ̀n

Wɛn e dɔ̀ wema Iɛ mɛ é Sinsɛn Mawu dɔ̀

Yesinsɛn kpo Nŭgbo kpo mɛ .

Nŭkplɔ̀nkplɔ̀n nŭ Akɔ̀wé Biblu Tɔ̀n Iɛ

Biblu E É Sɔ̀ Tɛnmɛ É

Biblu Sín Kpléklé

Nŭ abkpa Iɛ kpo Nŭjledonŭwu Iɛ kpo

Azɔ́mɛ 4 - Su dɔ̀ Klisu mɛ

Jezu Nazaletinu ɔ̀

Gbɛ Klisu Tɔ̀n

Bŭ dɔ̀ Klisu mɛ

Xó e è dɔ̀ dó Wuvɛ́wu Iɛ é

Agbaza, Lindɔ̀n, Ye - Fite Ye Ka Nɔ̀ Yi Hwenu E A Kú É? Abɔ̀wliwli

kpo Mɛ gbibe kpo

Gbɔ̀jɛzán Mawu tɔ̀n

Nŭdídó Iɛ jɛ nukɔ̀n nŭ Bĭbɛ́mɛ Nŭdídó Iɛ

Ebléé Iɛ .

Azɔ́mɛ 5 - Mɛxoxwe Dò Klisu mɛ

Nŭkplɔ̀nmɛ Akluzu Tɔ̀n Mɛ Mawu

Tɔ̀n Xɔ̀gbigbázɔ̀ ɔ̀ Nŭkanbyɔ̀ Daxó

Hugǎn E É Kanbyɔ̀ Gbɔ̀n Gbezán

Nu Mɛdɛ́e Dò Klisu Mɛ Gbè Daxó

Hugǎn É

Akpádídó Iɛ Din kpo Kaka sɔ̀yi kpo Gbetɔ́

Nugbò Iɛ Nyí Gbetɔ́ Mawu Tɔ̀n Iɛ .

Gbè Xógbe Jiwŭ Iɛ

Azɔ́mɛ 6 - Biblu kplɔ̀nkplɔ̀n .

Yinyɔ̀, Nŭjledonŭwu Iɛ kpo Nŭdɔ̀d'ayí Iɛ kpo

Gbigbo Mímé

Daniyeli

Nŭdɛxlémɛ Jezu Klisu Tɔ̀n

Nŭwlanwán Iɛ sín Abwe

Nŭkplɔ̀nmɛ & Nŭwiwa Iɛ Sín Xwè 100

J.H.M.

Biblu Kpléklé kpo Liledógbedevome kpo

Sinsɛnzɔ̀ Égbé Tɔ̀n Iɛ - Nŭwlanwán Iɛ wɛ à alò Akɔ̀wé Iɛ wɛ à?

Jezu sín kúnkan - Tablo dɛ́

Azɔ̀xɔ̀sa E Nɔ̀ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É dɔ̀ kancica xá gbè dɛvo Iɛ dɔ̀ .**biblu dɔ̀ Enteneti jí.**